T. B. M. M.
TUTANAK DERGİSİ

14 üncü Birleşim

19 . 10 . 1988 Çarşamba

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	236
II. — GELEN KÂĞITLAR	238
III. — YOKLAMA	241
IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	241
A) Gündem Dışı Konuşmalar	241
1. — Antalya Milletvekili Hasan Namal'ın pamuk üreticisinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Yusuf Bozkurt Özal'ın cevabı	241:248
2. — Bingöl Milletvekili İlhami Binici'nin TRT'deki sızmalara ilişkin gündem dışı konuşması	248:251
3. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un Gebze'nin telefon meselesine ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Yusuf Bozkurt Özal'ın cevabı	251:257
B) Tezkereler ve Önergeler	257
1. — İsviçre'ye gidecek olan Bayandırlık ve İskân Bakanı İsmail Safa Giray'ın dönüşüne kadar Bayındırlık ve İskân Bakanlığına, Kültür ve Turizm Bakanı Mustafa Tınaz Titiz'in vekillik etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/672)	257
2. — Federal Almanya'ya gidecek olan Ulaştırma Bakanı Ekrem Pakdemirli'nin dönüşüne kadar Ulaştırma Bakanlığına, Devlet Bakanı Mehmet Yazar'ın vekillik etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/673)	257:258
C) Gensoru, Genel Görüşme, Meclis Soruşturması ve Meclis Araştırması Önergeleri	258
1. — Edirne Milletvekili Erdal Kalkan ve 14 arkadaşının, buğday üretiminde gerekli teknoloji ve standardizasyonu sağlaya-	

Sayfa

rak dışa bağımlılıktan kurtulmak ve buğday üreticilerini güçlendirmek için kalıcı ve tutarlı bir politika tespit etmek amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/40) 258:259

V. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER 260

1. — İdarî Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/490) (S. Sayısı: 96) 260:287

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açıldı.

Ankara Milletvekili Erol Ağagil'in, 13.10.1988 tarihli ve 12 nci Birleşimde, Yunanistan'ın Rodos Adasında yapmayı planladığı elektronik sistemler ve NATO projeleri konusunda yapmış olduğu gündem dışı konuşmaya Millî Savunma Bakanı Ercan Vuralhan,

İstanbul Milletvekili Ali Haydar Erdoğan'ın, 12 nci Millî Eğitim Şûrası ve kararlarının uygulanırlığına ilişkin gündem dışı konuşmasına Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Hasan Celâl Güzel,

Sinop Milletvekili Yaşar Topçu'nun, Sinop İli Türkeli Kasabasının bucak ve köylerinde meydana gelen sel felaketine ilişkin gündem dışı konuşmasına da Devlet Bakanı Cemil Çiçek;

Cevap verdiler.

Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz, Kütahya Sosyal Sigortalar Kurumu Hastanesinin durumu ve personel yetersizliği konusunda gündem dışı bir konuşma yaptı.

Resmî ziyarette bulunmak üzere Federal Almanya'ya gidecek olan Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in dönüşüne kadar Cumhurbaşkanlığına, TBMM Başkanı Yıldırım Akbulut'un vekillik edeceğine;

Federal Almanya'ya gidecek olan Dışişleri Bakanı A. Mesut Yılmaz'ın dönüşüne kadar Dışişleri Bakanlığına, Devlet Bakanı Ali Bozer'in,

Pakistan'a gidecek olan Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı H. Hüsnü Doğan'ın dönüşüne kadar Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığına, Devlet Bakanı Kâzım Oksay'ın,

Federal Almanya'ya gidecek olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren Aykut'un dönüşüne kadar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Fahrettin Kurt'un,

Vekillik etmelerinin uygun görüldüğüne;

İlişkin Cumhurbaşkanlığı tezkereleri Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Hatay Milletvekili Ali Uyar ve 26 arkadaşının, ilk defa öğretmenliğe atanacaklara uygulanan yeterlik sınavındaki başarı oranının düşük olmasının nedenleri ile soruna kalıcı ve adil bir çözüm getirilmesi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/6) ile,

Muğla Milletvekili Musa Gökbel ve 45 arkadaşının, emniyet kuvvetlerince 8.10.1988 tarihinde E-5 karayolunun Tuzla mevkiinde gerçekleştirilen operasyonla ilgili olarak kamuoyunda oluşan kuşkuları açıklığa kavuşturmak amacıyla (10/35),

İzmir Milletvekili Birgen Keleş ve 42 arkadaşının, pamuk üreticilerinin sorunla-

rı, Avrupa Topluluğuna yapılan tekstil ihracatının kısıtlanması ve dokuma sektöründeki yatırımlar ile izlenen politikalar konusunda (10/36)

Adana Milletvekili Orhan Şendağ ve 23 arkadaşının, belediyelerce yapılan imar planı düzenleme çalışmalarının İmar Kanununa aykırı olduğu iddiasını ve vatandaşların bu uygulamalardan kaynaklanan mağduriyetlerini önlemek için alınacak tedbirleri tespit etmek amacıyla (10/37)

Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim ve 10 arkadaşının, Para ve Kredi Kurulunun 88/1 sayılı tebliğinin 43 üncü sırasındaki mamuller için yapılacak ödemelerin yüksek tutulmasının nedenlerini ve söz konusu tebliğden kimlerin yararlandığını tespit etmek amacıyla (10/38),

Sakarya Milletvekili Mehmet Gölhan ve 24 arkadaşının, üretime dönük yatırımların yeniden hızlandırılmasını sağlamak ve istihdam imkânlarını geliştirmek için alınacak tedbirleri tespit etmek amacıyla (10/39);

Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önergelerin gündemde yer alacağı ve öngörüşmelerinin, sırasında yapılacağı açıklandı.

TBMM Hesaplarını İnceleme Komisyonunun:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Ekim, Kasım, Aralık 1987 Ayları Hesabına Ait (5/41) (S. Sayısı: 89)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Ocak, Şubat, Mart 1988 Ayları Hesabına Ait (5/42) (S. Sayısı: 90)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Nisan, Mayıs, Haziran 1988 Ayları Hesabına Ait (5/43) (S. Sayısı: 91):

Raporları Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Anayasa Komisyonunda açık bulunan üyeliğe, Anavatan Partisi Grubunca aday gösterilen İstanbul Milletvekili Talat İçöz seçildi.

Kars Milletvekili Mahmut Alınak ve 17 arkadaşının, sağlık sorunları konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/5) yapılan görüşmelerden sonra reddedildi.

19 Ekim 1988 Çarşamba günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşime saat 19.02'de son verildi.

Başkan
Başkanvekili
E. Yıldırım Avcı

Kâtip Üye	Kâtip Üye
İstanbul	Kırklareli
Mustafa Sarıgül	*Cemal Özbilen*

II. — GELEN KÂĞITLAR

19 . 10 . 1988 Çarşamba

Tasarılar

1. — Danıştay Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı (1/499) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.10.1988)

2. — Harp Akademileri Kanunu Tasarısı (1/500) (Millî Savunma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.10.1988)

Teklifler

1. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ ve 5 Arkadaşının; İşsizlik Sigortası Yasa Teklifi (2/102) (Sağlık ve Sosyal İşler; Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.10.1988)

2. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin ve 13 Arkadaşının; 2.9.1971 Tarih ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine ve Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi (2/103) (Sağlık ve Sosyal İşler; Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.10.1988)

3. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal ve 38 Arkadaşının; 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa Beş Ek Madde ile İki Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/104) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.10.1988)

Raporlar

1. — İçel Milletvekili M. İstemihan Talay ve 42 Arkadaşının; 211 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 35 inci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (2/55) (S. Sayısı: 98) (Dağıtma tarihi : 19.10.1988) (GÜNDEME)

2. — İzmir Milletvekili Neccar Türkcan ve 63 Arkadaşının; 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5 inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (2/46) (S. Sayısı: 99) (Dağıtma tarihi: 19.10.1988) (GÜNDEME)

3. — Konya Milletvekili Haydar Koyuncu'nun; 20.6.1987 Tarih ve 3399 Sayılı, Konya İli Merkezinde Karatay, Selçuklu ve Meram Adıyla Üç İlçe Kurulması Hakkındaki Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/85) (S. Sayısı: 100) (Dağıtma tarihi: 19.10.1988) (GÜNDEME)

4. — 1050 Sayılı Muhasebei Umumiye Kanununun 22, 24, 28, 29, 31, 37, 56, 59, 62, 64, 83, 84, 86 ve 92 nci Maddelerinin Değiştirilmesine ve 32 nci Maddesinin Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/38) (S. Sayısı : 101) (Dağıtma tarihi : 19.10.1988) (GÜNDEME)

5. — 1050, 2490, 3904, 4353, 5433, 5539, 6200, 6686 ve 6760 Sayılı Kanunlarda Yer Alan Parasal Sınırların Saptanmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/39) (S. Sayısı: 102) (Dağıtma tarihi : 19.10.1988) (GÜNDEME)

Sözlü Soru Önergeleri

1. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, tasarruf mevduatlarına uygulanacak faiz oranlarının serbest bırakılmasının neden olabileceği sorunlara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/133) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.10.1988)

2. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, ücretlilere ve gelir vergisi mükelleflerine 1987 ve 1988 yıllarında ne kadar vergi iadesi ödendiğine ve vergi iadesi ile ilgili yeni uygulamalara ilişkin

Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/134) (Başkanlığa geliş tarihi : 17.10.1988)

3. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, hormonlu et ihraç eden ülkelerden ülkemizce ne kadar et ithal edildiğine ve ithalatın devam edip etmediğine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/135) (Başkanlığa geliş tarihi : 17.10.1988)

Yazılı Soru Önergeleri

1. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, 335 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girmesinden sonra boşalan belediye başkanlıklarına ve bu belediye başkanlıklarına valiliklerce yapılan atamalara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/327) (Başkanlığa geliş tarihi : 17.10.1988)

2. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk'ün, Afyon ilinde vagon fabrikası kurulup kurulmayacağına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/328) (Başkanlığa geliş tarihi : 17.10.1988)

3. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk'ün, Afyon Askerî Havaalanının ne zaman sivil trafiğe açılacağına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/329) (Başkanlığa geliş tarihi : 17.10.1988)

4. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk'ün, Afyon İli Sultandağı ve Çay ilçelerinde televizyonun birinci kanal yayınlarının izlenemediği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından yazılı soru önergesi (7/330) (Başkanlığa geliş tarihi : 17.10.1988)

5. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk'ün, Serban Barajı'nın ne zaman yatırım programına alınacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/331) (Başkanlığa geliş tarihi : 17.10.1988)

6. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk'ün, Afyon İli Çay İlçesi Karacaören P.T.T. hizmet binasına ait ihalenin ne zaman yapılacağına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/332) (Başkanlığa geliş tarihi : 17.10.1988)

7. — Kırklareli Milletvekili İrfan Gürpınar'ın, ülkemizde faaliyet gösteren bankalardan güvensiz olanlar bulunup bulunmadığına ve tasarruf sahiplerinin nasıl değerlendirme yapacaklarına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/333) (Başkanlığa geliş tarihi : 17.10.1988)

8. — İçel Milletvekili M. İstemihan Talay'ın, pamuk üreticilerinin sorunlarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/334) (Başkanlığa geliş tarihi : 17.10.1988)

9. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Silifke İlçesindeki tapu paftalarının değiştirildiği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından yazılı soru önergesi (7/335) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.10.1988)

10. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin'in, 1988 yılı bütçesinin belediyelere yapılacak yardım ve ödemeler tertibinden hangi belediyelere ne miktar yardım yapıldığına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından yazılı soru önergesi (7/336) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.10.1988)

11. — Hatay Milletvekili Turhan Hırfanoğlu'nun, 1988 kampanyasında ÇUKOBİRLİK'ce gerçekleştirilen kütlü pamuk alımlarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/337) (Başkanlığa geliş tarihi : 18.10.1988)

12. — Tekirdağ Milletvekili Enis Tütüncü'nün, Çorlu Devlet Hastanesi Baştabibinin görevini kötüye kullandığı iddiasına ve hakkında ne gibi işlem yapıldığına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından yazılı soru önergesi (7/338) (Başkanlığa geliş tarihi :18.10.1988)

Meclis Araştırma Önergesi

1. — Edirne Milletvekili Erdal Kalkan ve 14 arkadaşının, buğday üretiminde gerekli teknoloji ve standardizasyonu sağlayacak dışa bağımlılıktan kurtulmak ve buğday üreticilerini güçlendirmek için kalıcı tutarlı bir politika tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/40) (Başkanlığa geliş 18.10.1988)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

BAŞKAN : Başkanvekili E. Yıldırım Avcı

KÂTİP ÜYELER : Cemal Özbilen (Kırklareli), Mustafa Sarıgül (İstanbul)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 14 üncü Birleşimini açıyorum.

III. — YOKLAMA

BAŞKAN — Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

Sayın milletvekillerinin, salonda bulunduklarını yüksek sesle -yalnız işaretle değil- bildirmelerini istirham ediyorum.

(Yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Sonradan gelen sayın üyeler Başkanlığa lütfen birer yazı iletsinler.

Toplantı yetersayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce, üç sayın üyemizin gündem dışı söz alma istemleri vardır, sırasıyla söz vereceğim.

IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

1. — Antalya Milletvekili Hasan Namal'ın pamuk üreticisinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Yusuf Bozkurt Özal'ın cevabı

BAŞKAN — Birinci sırada, Antalya Milletvekili Sayın Hasan Namal, pamuk üreticisinin sorunları hakkında gündem dışı söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Namal. (DYP sıralarından alkışlar)

HASAN NAMAL (Antalya) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; pamuk üreticisinin durumu hakkında gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Bu kürsüden, muhalefet tarafından, on gün içerisinde, pamuk üreticisinin dertleri üçüncü kez dile getirilmektedir. Önceki milletvekili arkadaşlarımın bu hususta konuşmalarına hiç kulak asmadınız; bir de ben konuşayım dedim; bakalım, bir şeyler anlayıp, çiftçinin derdine çare olacak mısınız?

İRFAN DEMİRALP (Samsun) — Orada sohbet ediyorlar Sayın Başkan; susturun lütfen.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, hatibi dinleyelim lütfen.

HASAN NAMAL (Devamla) — Aslında bizim sözlerimize kulak vermeniz lazım; hatta bize, sizleri uyardığımız için teşekkür etmeniz lazım. Çünkü biz bu kürsüden, zamlarla, vergilerle, fonlarla, stopajlarla velhâsıl kötü ekonomik politikanızla yaşamlarını cehenneme çevirdiğiniz köylü, çiftçi ve diğer kesimlerin dertlerini dile getiriyoruz. Burada konuştuklarımızı, anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az misali dinlemeyin.

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Onlarda davulcu var zaten.

HASAN NAMAL (Devamla) — Değerli milletvekilleri, Türkiye'de tarım kesimi, çalışan nüfusun yüzde 55'i gibi büyük bir çoğunluğunu teşkil etmektedir. Buna rağmen, Sayın Özal tarım kesimine üvey evlat muamelesi yapmakta, hayalî ihracatçılara, holdinglere, sanayicilere asıl evlat gözüyle bakmaktadır. Bu, tamamen hatalı, yanlış bir bakış açısıdır. Bugün 1 kilo pamuğun maliyet 1 160 lira civarındadır. Bu meblağ bir dönümden 250 kilo pamuk alınması halindeki maliyettir, verim durumuna göre değişebilir. 1 kilo pamuğun maliyeti 1 160 TL civarında iken, Hükümet, kilo başına 870 lira fiyat vermiştir. Aslında bugün pamuğun 1 kilosunun 1 500 lira civarında olması gerekir. Çünkü, Hükümet, ilaç, gübre, mazot vesaire gibi girdilere bir yıl içerisinde yüzde 100 ila yüzde 150 civarında zam yapmış, pamuğa ise sadece yüzde 30 civarında para vermiştir. Pamuk fiyatlarındaki artış, zamların da, enflasyonun da çok gerisinde kalmıştır. 1987 senesiyle 1988 senesinin fiyatlarına bir bakalım: 1 kilo temik ilacı (pamuk ilacı) 1987 senesinde 6 552 lira iken, 1988'de 12 500 lira olmuş; yüzde 100 zam yapmışsınız ilaca. 1 kilo 20x20 gübre 1987 senesinde 112 lira iken, 1988'de 285 lira olmuş; yüzde 150 zam yapmışsınız. 1 litre mazot 1987'de 160 lira iken, 1988'de son zamlarla- 440 liraya çıkardınız, yüzde 180 zam yapmışsınız. 285'lik bir Ferguson traktör 1987'de 8 milyon 500 bin lira iken, 1988'de 20 milyon 700 bin lira yapmışsınız: yüzde 150 zam yapmışsınız traktöre. Buna rağmen, 1 kilo pamuk 1987'de 650 lira iken, 1988'de 870 lira fiyat vermişsiniz; yüzde 30 zam yapmışsınız.

SALİH SÜMER (Diyarbakır)— Şu anda 550 liraya satıyor üretici.

HASAN NAMAL (Devamla) — Ben, bu yüce kürsüden Sayın Özal'ı çiftçi düşmanı ilan ediyorum. (DYP ve SHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; ANAP Sıralarından gürültüler)

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Onu, sana değil çiftçiye sormalı.

HASAN NAMAL (Devamla) — Değerli milletvekilleri, çiftçinin derdi bununla bitmiyor. Hükümet, maliyetten düşük bir fiyat vermesine rağmen, bu fiyatı da çiftçiye peşin vermiyor; yarısı peşin, diğer yarısı, ileride meçhul bir tarihte, belki de bir seçim arifesinde verilmek üzere iki taksitte veriyor. Buna rağmen, çiftçi, pamuğu ekip, topladığı tarihe kadar borçlanmaktadır, nereden borç alabilirse; tüccara borçlanmakta, tarım kredi kooperatiflerine borçlanmaktadır. İlacı, gübreyi, mazotu ve saire diğer girdileri temin için faiz vererek borçlanmaktadır. Çiftçi, pamuğunu ya devlete, yani birliklere verecek veyahut da tüccara kaptıracaktır. Çiftçi pamuğunu birliğe verirse, Hükümetin verdiği yarı parasını peşin alacaktır; bu yarı para da çiftçinin borçlarını karşılamayacak, borçlarının faizi işleyecektir. Buna karşılık, devlet, çiftçiden aldığı pamuğun ikinci taksidi için çiftçiye faiz vermemektedir.

Bunun yanında, birliklerde alımlar yavaş gitmekte, birlikler önünde 4-5 kilometreye varan kuyruklar oluşmakta, "Römorkum, traktörüm, pamuğum çalınır" diye korkan çiftçiler, güvenlik önlemleri de olmadığından, pamuğunun başında gecelemekte, bu da çiftçiye ayrı bir eziyet olmaktadır.

Değerli milletvekilleri, çiftçi, pamuğunu birliğe verdiği zaman başına gelen akibet budur. Devletin bu eziyetinden bıkan, peşin aldığı yarı para ile borcunu ödeyemeyen şeref ve haysiyet sahibi çiftçi, faize faiz işletmemek ve borçlarını bir an evvel ödemek için, mecburen, pamuğunu, Hükümetin bu yanlış politikasından dolayı kelepir kapatmak için gözlerini dört açmış

tüccara kaptırmaktadır. Çiftçinin içinde bulunduğu bu durumdan ve Hükümetin yanlış politikasından istifade eden kelepirci tüccar da, acımadan, kilo başına, çiftçiye 600 lira gibi cüzi bir para vermektedir.

Şimdi ben Sayın Bakana soruyorum: Siz pamuğa taban fiyatı verirken...

MEHMET PÜRDELOĞLU (Hatay) — Taban fiyatı değil, alım fiyatı.

HASAN NAMAL (Devamla) — "Alım fiyatı verirken" olsun; şöyle bir oturup da, 1 kilo pamuğun maliyeti nedir, hiç hesaplamıyor musunuz?

MEHMET PÜRDELOĞLU (Hatay) — Daha bunun farkında değilsiniz; taban fiyatı değil.

HASAN NAMAL (Devamla) — Sayın Bakan, zatı âliniz belki pamuğun nasıl ekildiğini, nasıl çapalandığını, ilacın, gübrenin ne zaman ve nasıl verildiğini bilmeyebilirsiniz, hatta pamuk bitkisinin nasıl olduğunu dahi bilmeyebilirsiniz; bunu hesaplayacak teknik adamlarınız yok mu? O halde ben sayın Hükümete bir teklifte bulunuyorum: Antalya İli Serik İlçesine gidin, önünüze çıkan herhangi bir çiftçiye sorun, belki okuma yazması da olmayabilir; ama 1 kilo pamuğun çiftçiye kaç liraya mal olduğunu bilir.

Bakınız, Anayasanın 45 inci maddesi ne diyor: "Devlet, bitkisel ve hayvansal ürünlerin değerlendirilmesi ve gerçek değerlerinin üreticinin eline geçmesi için gerekli tedbirleri alır."

Değerli milletvekilleri, Hükümetin uygulaması ile Anayasamızın bu amir hükmü birbiriyle bağdaşıyor mu?.. Hükümet, bu hükmün tam tersini yapmış, ne pamuğun gerçek değerini vermiş ve ne de gerçek değerinin çiftçinin eline geçmesi için çalışma yapmıştır. Çiftçiyi kelepirci tüccara yem etmiş; ilaca, gübreye, mazota ve diğer giderlere yaptığı zamlarla çiftçiyi perişan etmiştir.

BAŞKAN — Sayın Namal, süreniz dolmuştur, lütfen bitiriniz.

HASAN NAMAL (Devamla) — Ben, bu yüce kürsüden 16 Şubat 1988 tarihinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına yapmış olduğum konuşmada, "1988 yılında enflasyonun şampiyon, Sayın Özal'ın da zampiyon olacağını" belirtmiştim. Zaman bizim söylediklerimizi doğru çıkardı; doğru çıkmayan sadece ve sadece Sayın Özal'ın sözleri oldu. Bu işler bol keseden atmakla olmaz. Evvela ekonomiyi bileceksin, sonra ileriyi göreceksin.

Değerli milletvekilleri, bir traktör 20 milyonun üzerine çıkmıştır. Sayın Yusuf Özal, bu kürsüden yapmış olduğu konuşmalardan birisinde, "90 dönüm pamuk eken bir çiftçi bir sezonda bir traktör alabilmektedir" demişti. Rakamlar, maliyetler ve devletin verdiği ortada; hesap kitap belli. Onun için, bu Sayın Özal'ın da dedikleri yalan.

Bir çiftçinin, bugün bir pamuk sezonunda, bir traktör alabilmesi için en azından 350 dönüm pamuk ekmesi gerekir.

Değerli milletvekilleri, ANAP Hükümeti, uygulamış olduğu bu ekonomik politika ile, Türk köylüsünü, Türk çiftçisini bir lokma bir hırkaya mahkûm etmiştir. Ulu Önder Atatürk'ün "Milletin efendisi" dediği Türk köylüsü, ANAP Hükümeti zamanında neredeyse karasabana dönmek üzeredir.

Türkiye'yi bu kötü noktaya getirişinizin sebebi nedir, biliyor musunuz? Birincisi, sizlerin, yani ANAP Hükümetinin beceriksizliği, ekonomiden anlamamanız; ikincisi, seçimlerde almış olduğunuz oylar. Bu oyların azlığı sizi devamlı rahatsız etmekte, bunalıma itmektedir.

Bir referanduma gittiniz, millete "Evet" deyin dediniz, millet "hayır" dedi; vatandaşın yüzde 35'i "Evet", yüzde 65'i "Hayır" dedi. Referanduma giden sizsiniz. Yapmak istediğinizi vatandaş kabul etmedi, yani size "Hayır" dedi. O halde orada niye duruyorsunuz?

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Hem gündem dışı konuşuyor, hem vaktini aşıyor Sayın Başkan...

HASAN NAMAL (Devamla) — Demokrasiye inanmış olsaydınız, orada bir saniye durmazdınız.

Değerli milletvekilleri... Sözümü bitireceğim.

BAŞKAN — Sayın Namal, süreniz dolmuştur, lütfen sözünüzü bitiriniz.

HASAN NAMAL (Devamla) — Toparlıyorum efendim.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'den sonra Şili'de referanduma gidilmiştir. Şili Devlet Başkanı Pinochet referanduma gitmiş ve vatandaşa "Evet" deyin, demiş. Vatandaş Şili'de, vatandaşların yüzde 46'sı "Evet" demiş, yüzde 54 "Hayır" olanlar günlerce bayram yapmışlar ve Şili Devlet Başkanını istifaya davet etmişlerdir.

Ben şahsen Türkiye'de ANAP Hükümeti TRT'yi nasıl kendi hegemonyasında tutuyorsa, Türk basınına da baskı yaptığı, korku verdiği kanaatindeyim.

Değerli ANAP milletvekilleri, bakın size bir şey göstereceğim...

BAŞKAN — Hasan Bey, lütfen... Süreniz dolmuştur.

HASAN NAMAL (Devamla) — Tamam Sayın Başkanım, bitiyor efendim; bir cümle kaldı.

Bakın, 8.10.1988 tarihli bir gazetemizde "Yüzsüz Pinochet istifa etmiyor. Yüzde 46 alan yüzsüz Pinochet istifa etmiyor" diyor; Bulvar Gazeteniz. (DYP sıralarından alkışlar)

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Pinochet'den de mi medet umuyorsunuz?

BAŞKAN — Hasan Bey...

HASAN NAMAL (Devamla) — Değerli milletvekilleri, yüzde 46 "Evet" alan bir lidere "Yüzsüz, istifa etmiyor" diyen bir basın, yüzde 35 "Evet" alan bir lidere bir şey diyemiyorsa, basın üzerinde baskı vardır, korku vardır demektir. (ANAP sıralarından gürültüler, DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Hasan Bey, lütfen bitiriniz.

HASAN NAMAL (Devamla) — Tamam Sayın Başkanım, bitti.

BAŞKAN — 10 dakikayı geçti konuşma süreniz Hasan Bey. Lütfen... Mevzuyu da aştınız; pamuk meselesini bıraktınız...

HASAN NAMAL (Devamla) — Tamam Sayın Başkanım, konuma dönüyorum efendim.

Ben, sayın Hükümet yetkililerine naçizane bir tavsiyede bulunacağım. Ekonomiyi beceremediniz; olabilir, bunu bir gurur meselesi yapmayın, günden güne çekilmez hale gelen bu kötü icraatınızla Türkiye'yi daha kötü günlere götürmemek için Hükümetten çekilin. Sizin için ve memleket için en hayırlısı budur.

Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Malatya) — Sayın Başkan, cevap vermek üzere söz istiyorum efendim...

BAŞKAN — Hükümet adına cevap vermek üzere sayın Yusuf Bozkurt Özal, buyurun efendim.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Malatya) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Hasan Namal'ın gündem dışı yaptığı konuşmayla ilgili olarak görüşlerimi arz etmek üzere huzurlarınızda bulunuyorum.

Arkadaşlarımıza karşı hürmetimiz vardır. Burada hepimiz milletvekiliyiz, hepimizi vatandaş seçerek getirdi.

MAHMUT ÖZTÜRK (Niğde) — Sizi seçmedi.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Hepimizi diyorum.

MUSA GÖKBEL (Muğla) — Sen hanedansın.

BAŞKAN — Efendim, lütfen hatibi dinleyelim.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Burada mühim olan hadise şudur: Yanlışı tenkit edersiniz; ama doğru olan meseleyi de takdir etmeniz lazım. Ben burada bulunan milletvekili arkadaşlarımızın çoğunluğunun bu düşüncede olduğunu zannediyorum, yani yanlışı tenkit ederken, doğrunun da hakkını vermek lazım.

Pamuk meselesi ele alındı, pamuk meselesinde "Sayın Özal'ın çiftçi düşmanı olduğu" söylendi, arkasından referandum meselesine geçildi, yani karman çorman bir hadise... Sayın Başbakan, Pinochet ile bir arada tutulmaya çalışıldı.

HASAN NAMAL (Antalya) — Yalan mı?

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Bunlar doğru tenkitler değil, yani gelin, biraz insafa gelelim. Bakınız siz de bu memlekette milletvekilisiniz; biz de size aynı şekilde tenkitlerde bulunabiliriz.

Muhterem kardeşlerim, şimdi burada üç tane parti bulunmaktadır. Bu üç parti, memleketteki vatandaşı temsil ediyor. Doğrudur biz yüzde 35 veya daha önceki seçimlerde yüzde 36 aldık. Ben bir hesap yaptım, burada bulunan iktisatçı arkadaşlarımız ne demek istediğimi anlarlar.

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Biz anlamayız, Türkçe konuş.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Geçen 1987 seçimlerinde ANAP'ın bütün bölgelerde aldığı oyları aldım, bu 1988 referandumunda da "evet" çıkan oyları da aldım ve ikisi arasında bir regresyon (régression) analizi yaptım, korelasyon (corrélation) ilişkisini bulmaya çalıştım. Bakınız ne çıktı; 0.9945. Bunun anlamı şu: iki seçim birbirinin aynısıdır.

RIZA YILMAZ (Ankara) — Hangi seçim sistemiyle?

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Yüzde 99 ile, iki seçim, yani referandumda vatandaş aynen Anatavana ne vermişse, daha önceki seçimde de aynısını vermiştir. Yani, referandum 1987 seçimlerinin bir teyidi olmuştur. Bunu söylüyorum. Bunu artık başka türlü anlamaya çalışmayın. (ANAP sıralarından alkışlar)

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Sayın Özal, referandumu bırak, pamuktan bahset.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Şimdi, bir şey daha söyleyeyim, bilhassa bunu Doğru Yol Partisinde bulunan kıymetli arkadaşlarımız için söylüyorum; bir kişinin peşinden gidilerek parti olunmaz, açık söyleyeyim... (DYP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

BAŞKAN — Efendim...

ERTEKİN DURUTÜRK (Isparta) — Sayın Başkan, sustur şunu.

Terbiyesiz herif!

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Sen yengenin sayesinde varsın.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Biz, açık söylüyorum, aranızda gayet emin olarak söylüyorum... (DYP sıralarından gürültüler)

ERTEKİN DURUTÜRK (Isparta) — Terbiyesiz herif!

TALAT ZENGİN (Malatya) — Terbiyesiz sensin!

BAŞKAN — Sayın Özal, burada olmayan şahıslar için lütfen...

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Susun ben açık olarak söylüyorum; eğer birleşecekseniz, yüzde 65 alacaksanız, o zaman o yüzde 65'i alanlarla birleşirsiniz, yüzde 65 oy öyle çıkar. Nitekim bakınız...

ERTEKİN DURUTÜRK (Isparta) — Sayın Başkan, çıkar şunu.

BAŞKAN — Bir dakika efendim... Bir dakika efendim... Dinleyelim hatibi...

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Nitekim, bakınız...

BAŞKAN — Sayın Bozkurt Özal, lütfen, konuşmalarımızı cevap hakkı doğurmayacak şekilde ve şahıslara çatmadan yapalım.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Efendim, siz onlara lütfen...

BAŞKAN — Ben onları susturmaya çalışıyorum, ama...

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Biz dinledik.

BAŞKAN — Ama cevap hakkı doğurmayacaksınız devamlı.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Biz dinledik.

Şimdi, tabiî yüzde 65 gibi, partilerinizi de birleştirirseniz, o zaman görürüz bakalım, kaç alıyorsunuz... Ama şunu ifade edeyim, gerçekten doğrudur, Doğru Yol'lu arkadaşlarımızın belli bir kısmı -hepsi demeyeceğim- belli bir kısmı buraya geliyor. SHP'nin fikirlerini savunuyor; buna cidden üzülüyorum... (DYP sıralarından gürültüler) Cidden üzülüyorum.

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Bizi karıştırma.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Hayır, hepiniz için demiyorum, Doğru Yol'luların bazıları diyorum, gelip burada SHP'nin fikirlerini burada savunuyor diyorum...

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Sen ne yapmaya çalışıyorsun?

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Şimdi ben, bakın genelde konuşmadım, bazıları dedim. Bunları siz de takdir edeceksiniz; seyredin... Dinleyiniz, göreceksiniz... Buradan, Doğru Yol'lu bazı milletvekillerinin ağzından SHP politikaları konuşuluyor...

HASAN NAMAL (Antalya) — Sayın Başkan, bana cevap verecekti.

BAŞKAN — Sayın Bakan...

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Şimdi, gelelim pamuk meselesine. Pamuk meselesine dönüyorum; bıraktık başka şeyleri.

Pamuk politikası şöyledir, bakınız...

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Yengen ne diyor pamuk için?

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Pamuk meselesini anlatayım dinleyin... Gene bazı milletvekilleri diyor.

Pamukta, biz bütün bu hesapları yaptık ve hem maliyet hesapları yapılmıştır hem de pamuk, Türkiye'nin çok önemli bir sektörü olan tekstil sektörünün ana hammaddesidir; 3 milyar doların üstünde ihracat yapan bir sektörün ana hammaddesidir. Biliyorsunuz, Türkiye, uzun senelerdir, sadece pamuk ihraç etmiştir, tekstil ihraç edememiştir. Son yıllarda büyük çabalarla, pamuğun çok büyük bir bölümü, tekstil ihracatında çok daha değerli olarak ihraç edilmektedir; konfeksiyon olarak ihraç edilmektedir, Türkiye için çok büyük kazançlar sağlamaktadır.

Bugün, doğru, Türkiyemizde bir fazla hasat vardır; 100 bin ton civarında bir fazlamız olduğunu tahmin ediyoruz. Ancak, yurt dışında fiyatlar düşmüştür. Yurt dışındaki fiyatlar, 110-112 sentlere kadar düşüktür.

Şimdi, siz eğer, pamuğa, sayın arkadaşımın -aynen SHP tipi diyeceğim tekrar- 1 500 lira gibi bir rakam söyleyip, fiyat verdiğini söylerseniz, o zaman, bütün pamuk devletin elinde kalır, dışarıya da ihraç edilemez, onu tekstilci de alıp kullanamaz, her şey kilitlenir..

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Şu anda da stokçunun elinde kalıyor.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Lütfen... Bakın ben sizi dinledim, siz de dinleyiniz; anlatıyorum, size rakamlar veriyorum, lütfen dinleyiniz.

Şimdi, pamuk fiyatları bu kadar düşmüştür; ama bizim ümidimiz, biraz sabredersek fiyatlar yükselecek.

TURHAN HIRFANOĞLU (Hatay) — Ne zaman efendim, ne zaman?

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Nitekim 1986'da da aynı şey olmuştur. Hem Türkiye'de dikkat ederseniz döviz kuru...

TURHAN HIRFANOĞLU (Hatay) — Çiftçinin elinde pamuk kalmadı.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, hatibin sözünü kesmekle müddeti uzatıyoruz, konuşmalar normal bir insicam içerisinde cereyan etmiyor, birbirimizi anlamıyoruz. Lütfen... Hatip sözünü bitirsin, ondan sonra daha konuşacağımız meseleler var. Eğer söz isteyecek arkadaşımız varsa, bir vesileyle İçtüzüğün hâkim olduğu hususta söz isteyebilir; ama laf atmakla bir yere varılamıyor ki.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, pamuk fiyatları yükseleceği gibi, ümit ediyoruz, kur da belirli bir şekilde yavaş yavaş artıyor zaten. Dolayısıyla, belli bir zaman sonra bunun ihraç imkânı olacaktır.

MEHMET HALİT DAĞLI (Adana) — Bu kime yarayacak? Müstahsilin elinde pamuk kalmadı, tüccarın eline geçiyor.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Tabiî, buğdayda durum tamamen tersinedir.

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Sayın Bakan, aynı...

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Buğdayda dünya fiyatları yükselmiştir. Buğdayda dünya fiyatları yükseldiği için, buğday değerlendiği için, çiftçimizin birçoğu hatta malını bile satmak istememektedir.

Şimdi un fabrikaları bize gelip, "Bize buğday bulun" diyorlar. Bakınız...

HASAN NAMAL (Antalya) — Yarın ben seni Antalya'ya davet ediyorum, var mısın?

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Şimdi, benim size söyleyeceğim şudur...

HASAN NAMAL (Antalya) — Ben seni Antalya'ya davet edeceğim, gelecek misin?

BAŞKAN — Hasan Bey, Sayın Bakanı, makamına gidersiniz, davet edersiniz.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Çok teşekkür ederim davetiniz için; gelir, kahvenizi de içeriz, konuşuruz, anlaşırız.

BAŞKAN — Sayın Bakan, lütfen karşılıklı konuşmayın.

Devam edin lütfen.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bizim çiftçi dostu olup olmadığımızı da, bizim köylümüz ve çiftçimiz için yaptığımız yatırımlar göstermektedir. Bakınız, Türkiye'nin, 1983 senesinde biz iktidara geldiğimizde 60 ıncı yılıdır. Türkiye'nin sadece 24 bin köyünde elektrik vardı; şimdi ise 35 bin köyünü tamamladık. Bunu çiftçi düşmanı mı yapar arkadaşlar? (DYP sıralarından gürültüler; ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Biz geldiğimizde Türkiye'nin 10 bin köyünde telefon vardı; şimdi 35 bin köyün tamamında telefon vardır. Bunu çiftçi düşmanı mı yapar? (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Gelin, insafa gelin; takdir ediniz, siz de takdir ediniz; bu memlekete yapılan

hizmetleri lütfen takdir ediniz. Her şeyi tenkit etmek doğru değildir; biraz da, güzel şeyleri takdir ediniz.

HASAN NAMAL (Antalya) — Biraz da traktörden konuş...

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Bakınız biz, bilfiil üreticilere gidip konuşmuşuzdur. Biz, bakınız doğrudan doğruya çiftçiye gitmişizdir. Bana köylünün kendisi demiştir ki, "Bey, bey siz o konuşanlara bakmayınız. Ben vakti zamanında 400 koyunla bir motor alıyordum, bir traktör; şimdi 200 koyunla alıyorum" demiştir. Bunu, köylü herkesten daha iyi biliyor. (DYP sıralarından gürültüler) Bizim iktidarımız zamanında çiftçiye ve köylüye çok iyi imkânlar getirilmiştir. Bunu lütfen takdir ediniz. Sizden sadece iyiyi takdir etmenizi rica ediyorum.

MEHMET HALİT DAĞLI (Adana) — Doğruyu söyle, o kürsüden doğruyu söyle... (DYP sıralarından gürültüler)

YAŞAR YILMAZ (Ankara) — Kırsal kesimde alınan referandum sonucundan belli köylünün çok memnun olduğu! Bakınız, kırsal kesimde köylüden ne aldığınıza...

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Bugün köylünün köyünde televizyon var, renkli hem de. Sizin şehirlerinizde yoktu renkli televizyon. Geliniz bunu takdir ediniz. Memleketimiz hep beraber kalkınıyor. Yaptığımız iyi şeyleri hep beraber takdir edelim. Bakın, 2 kanal televizyon bütün Türkiye'ye artık yayılıyor, renkli olarak. Bakınız, artık köylümüz yayık kullanmıyor, elektrikli yayık kullanıyor. Bunları takdir ediniz, bunların hepsi imkândır. Ben de gittim, siz de gittiniz köylere; üreticileri siz de gördünüz... Bu çiftçiye bu imkânı getiren, bu köylüyü 15 inci Asırdan 20 nci Yüzyıla getiren bu iktidar, çiftçi, köylü düşmanı olabilir mi? (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, arkadaşlarımızı tenkit etmek için söylemiyorum, sadece diyorum ki, tenkitlerimizde insaflı olalım. Yanlışı tenkit edelim, eğer yanlış yapıyorsak, söyleyin, düzeltelim; ama doğruyu da teslim edin lütfen...

HASAN NAMAL (Antalya) — Bir traktör 20 milyon lira değil mi?

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

2. — Bingöl Milletvekili İlhami Binici'nin TRT'deki sızmalara ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN — İkinci sırada, Bingöl Milletvekili Sayın İlhami Binici'nin, TRT'deki sızmalar hakkındaki konuşması var.

Buyurun İlhami Bey.

Sayın Binici, söz süreniz beş dakikadır, lütfen zamana riayet edelim.

İLHAMİ BİNİCİ (Bingöl) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, biraz önce Sayın Bakan Türkiye'yi güllük, gülistanlık gösterdi; inşallah öyle olur.

Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygıdeğer üyeleri; hepinizi saygıyla selamlarım.

TRT'de sızmalarla ilgili gündem dışı bir konuşma talep ettim; Sayın Başkan lütfettiler, konuşma sırası bana geldi; fakat Sayın Bakanım onu da işgal ettiler.

Geçen salı günü TRT üzerindeki görüşmeler devam ederken, bir sayın konuşmacı, "Üç devlet memurunun kadrolaşması" adı altında, sola verdi veriştirdi oysaki, Türk demokrasisinde ve dünyanın hiçbir demokrasisinde solsuz demokrasi olamaz.

MEHMET HALİT DAĞLI (Adana) — Sol başka, komünist başka; ona bir itiraz da etmediniz; ama üstünüze alıyorsanız onu, helal olsun sana.

İLHAMİ BİNİCİ (Devamla) — Dinleyin, dinleyin.

Bir partinin saygıdeğer bir lideri, 12 Eylül sonrası meydanlarda, basında ve her yerde, kamuoyunda, "Konuşan Türkiye, yasaksız Türkiye" imajını yayıyordu. İşte ben, TRT üzerindeki görüşmeler devam ederken bunu bekliyordum.

ÖMER BARUTÇU (Zonguldak) — Sen de kooperatifçilik yapıyordun, onu da anlat.

İLHAMİ BİNİCİ (Devamla) — Onu da anlatacağım.

Özerk bir TRT; yansız, demokrat bir TRT isteyeceklerini zannediyordum; ama ne gezer... 8 061 kişilik TRT kadrosunda 3 tane devlet memuru ele alındı; bunların geçmişte kontrgerilla örgütünde alınan ifadeleri esas gösterilmek üzere, o ifadeler kullanılmak suretiyle, Türk soluna, bir arkadaşımız burada ilk defa bir yumruk daha vurdu. Gayet tabiî ki, konu, aslında 8 061 kişilik bir TRT kadrosu içinde 3 kişilik bir devlet memurunun üzerine gidilecek konu değildi; konu, iki siyasal partinin kendi aralarındaki mücadelesiydi. Buna da bizim bir diyeceğimiz yok; ancak, söz konusu olan bu 3 devlet memuru kimdi? Bunlardan yalnız biri, 12 Mart askerî darbesinden sonra, yasa dışı kontrgerilla örgütünde elleri ve gözleri bağlı olarak işkenceye tabi tutulmuş, ifadeleri alınmış bir kişi. O kontrgerilla örgütü denen yerden bizler de geçtik; ama bugün Türkiye Cumhuriyeti Parlamenteriyim.

Sayın milletvekilleri, 12 Eylül sonrası, demokrat olduğunu vurgulayan, "Özgürlükçü Türkiye" sloganını meydanlarda yayan bir partinin sayın lideri, yeniden 12 Eylülün gerisine döndü. O zaman biz, 12 Eylül öncesi tartışmaya girmek zorundayız; hatta gerekirse, 12 Mart öncesini tartışmaya da gireriz.

MAHMUT ÖZTÜRK (Niğde) — Biz de gireceğiz, merak etmeyin.

İLHAMİ BİNİCİ (Devamla) — "Ülkücülerin suç işlediğini bana söyletemezsiniz" demişti sayın lider. Peki, ülkücüler suç işlemezse, Mehmet Ali Ağca kimdir? Doğan Öz'ün, Nuray Erenler'in, Hakan Şenyuva'nın katilleri kimlerdir? Bütün bu katliam kimlerin zamanında işlenmiştir?..

MAHMUT ÖZTÜRK (Niğde) — Recep Paşadan sor onları, Recep Paşadan...

İLHAMİ BİNİCİ (Devamla) — Ona da soracağım.

Kimin zamanında?..

MAHMUT ÖZTÜRK (Niğde) — Kahveci'den sor onları...

İLHAMİ BİNİCİ (Devamla) — 12 Eylül öncesi, sağdan ve soldan binlerce vatandaşımız öldürülmedi mi? İşte 12 Eylül öncesinden birkaç örnek... O halde biz, buradan tartışmaya gireriz; eğer birtakım şeylerin üzerine girerse, biz de buradan tartışmaya gireriz.

Sayın milletvekilleri, Sayın Demirel konuşmacıyı bu şekilde bu kürsüye çıkarmamalı idi. Çünkü biz burada demokratik savaşımı veriyoruz. (ANAP sıralarından gürültüler)

ALİ TOPÇUOĞLU (Kahramanmaraş) — Ne savaşı veriyorsunuz kardeşim, ne savaşı?..

İLHAMİ BİNİCİ (Devamla) — 12 Eylül öncesi, Erzurum'da 19 sol görüşlü vatandaşımız katledildi; hatta Doçent Orhan Yavuz okuldan alınarak caddenin ortasında katledildi. Lütfen, ilgililer dosyalarına baksınlar; sayın konuşmacı o gün oranın emniyet müdürü idi, bu 19 sol görüşlü kişinin dosyalarında, istihbarî mahiyette de olsa, katiller hakkında bilgi var mıdır? Sayın İçişleri Bakanı burada açıklasın.

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — O bilmez onu, o tarafa sorun.

İLHAMİ BİNİCİ (Devamla) — Ama, sayın konuşmacı, konuşması ile, eylemlere katılanlara değil, ne yazık ki, düşünce özgürlüğüne, çalışma hakkına saldırmıştır. Biz, insanların, siyasî düşüncelerine göre değerlendirilmesini, işe alınmasını, işten atılmasını, çoluk çocuğu ile birlikte aç bırakılıp mahkûm edilmesini istemiyoruz.

İSMAİL ÜĞDÜL (Edirne) — Yani 12 Eylülden öncesine dönmek istemiyorsunuz?

İLHAMİ BİNİCİ (Devamla) — İsteseydik, Sayın Karataş ile Sayın Toskay'ın döneminde TRT'ye alınanların dosyalarını açardık.

Sayın Toskay zamanında 2 093 kişi TRT'ye alınmıştır. Bunların içinde, Devlet Güvenlik Dairesince, istihbarat birimlerince, suç işlediklerine dair, elimizde, devletin gizli arşivlerinde olan belgeler var. (ANAP sıralarından "Nereden aldın?" sesleri) Ama... Ben milletvekiliyim, istediğim yerden alırım; halkın temsilcisiyim. Burada, "Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir" diyor burada; onun için buradayım.

Ama, bu belgelere rağmen, sanki bu belgeler onlara bir referans arz ediyormuş gibi işe alınmışlar, hatta hatta TRT'nin üst kademelerine getirilmişlerdir. İşte bunların, bu belgelerde, ülkücü oldukları, zorla para topladıkları, adam vurdukları, örgüt kurdukları yazılıdır. Bu belgeler benim elimde. Sayın Bakan, sanıyorum ki bunlara bir cevap verecek. Eğer Sayın Bakan cevap vermezse, ben bu belgelerle, resmî makamları göreve davet ediyorum. Arkalarını bırakmayacağım, yakalarını bırakmayacağım; ta ki, mahkemelerin önüne çıkıp yargılanıncaya kadar.

EYÜP AŞIK (Trabzon) — İki tane kâğıtla oraya çıkıp, yalan konuşuyorsun.

İLHAMİ BİNİCİ (Devamla) — Yalan konuşmayı ben değil, sen yaparsın. Durumunu ele alırsam kötü olur senin için.

BAŞKAN — Sayın Binici, karşılıklı konuşmayalım, lütfen.

İLHAMİ BİNİCİ (Devamla) — Devletin resmî arşivleri yalan söylüyorsa, doğrudur.

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Biraz da solculardan, komünistlerden bahset.

BAŞKAN — Sayın Binici, söz süreniz dolmuştur, lütfen bitiriniz.

İLHAMİ BİNİCİ (Devamla) — Biz, ülkücülerin de, İslamcıların da, sağcı ve solcuların da, yaşama hakları olduğu kadar, çalışma hakkına sahip olduklarına da inanıyoruz. Biz, özgürlükten ve demokrasiden yanayız. Devleti, polis devleti haline getirmek; vatandaşı fişlemek, fişli ve suçlu bir toplum imajını yaratmak, bizim dünya görüşümüze ters düşer.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Hatay) — Suç işlemesinler.

İLHAMİ BİNİCİ (Devamla) — Biz, sağcısıyla, solcusuyla huzur içinde yaşayan, güçlü devlet imajı veren, demokratik bir toplum içeren, askerî darbelere kapılarını kapatan bir Türkiye istiyoruz. Biz, askerî darbelere kapısını kapatan ve bu imajı halka götüren bir TRT istiyoruz; ama, Yüce Meclisin çalışmalarını bile ekranlarında yansıtmayan bir TRT'yi değil, siyasî iktidarın borazanlığını üstlenecek bir TRT değil; ülkenin temel ve ekonomik sorunlarını halka götüren, çözümü, halkın ve milletin temsilcisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulan ve bu konuda hizmeti üstlenen bir TRT istiyoruz. Biz, yolsuzluklardan arınmış, huzuru halka imaj olarak veren bir TRT istiyoruz; yoksa, siyasî bir partinin sayın bakanlarını ekranlarında her gün gösteren bir TRT istemiyoruz. Biz, 1980'lerden sonra "Flamingo Yolu", "Dallas" gibi dizilerle, fahişeliği

özene bezene bu halka yutturmaya kalkışan bir TRT istemiyoruz.

BAŞKAN — Sayın Binici, süreniz dolmuştur, lütfen bitiriniz efendim.

İLHAMİ BİNİCİ (Devamla) — Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın milletvekillerinin de dikkatlerini çekmiştir efendim; sürenizi geçtiniz, lütfen bitiriniz.

İLHAMİ BİNİCİ (Devamla) — Çağımızda işkencelerin insanlık suçu olduğunu belgeleyen, kontrgerilla ve onun devamı kuruluşları halka lanetle anlatan bir TRT istiyoruz.

Gelin, devletin ve milletin geleceği bakımından TRT'yi özerk hale getirelim. Demokrasimiz bakımından, askerî darbelerin önlenmesi bakımından, halkın huzura kavuşması bakımından, siyasî düşüncelerin kendini temsil etmesi bakımından bir özerk TRT isteyelim.

Hepinize saygılarımı sunarım efendim. (SHP sıralarından alkışlar)

İSMAİL KÖSE (Erzurum) — Sayın Başkan, izin verir misiniz?

BAŞKAN — Sayın Köse, ne istiyorsunuz, onu söyleyin lütfen?

İSMAİL KÖSE (Erzurum) — Şahsıma sataşma vardır. İçtüzüğün 70 inci maddesi gereğince söz verilmesini istiyorum efendim.

BAŞKAN — Gündem dışı görüşmeleri bitirelim, söz vereceğim; biliyorum, dikkat ettim efendim. (ANAP sıralarından, "konuşsun, konuşsun" sesleri)

Muhterem arkadaşlarım, onun takdirini, İçtüzük Başkanlık Divanına bırakmıştır.

3. — Kocaeli Milletvekili Alâettin Kurt'un Gebze'nin telefon meselesine ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Yusuf Bozkurt Özal'ın cevabı

BAŞKAN — Sayın Alâettin Kurt, Gebze'nin telefon meseleleri hakkında gündem dışı söz talep etmişlerdir.

Buyurun Sayın Kurt.

ALÂETTİN KURT (Kocaeli) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; sözlerime başlarken hepinize saygılarımı arz ediyorum.

Konuşmama geçmeden önce, müsaadelerinizle, Başkanlığın tutumu hakkında bir iki laf etmek istiyorum.

Geçen haftadan beri, bir gündem konuşma ile bölgemin meselelerini dile getirmek üzere müracaatta bulundum; ancak, bana şimdi sıra gelebildi. Bu nasıl takdirdir anlayamıyorum. Mazaret beyan ederken sirkat arz eden milletvekillerine söz verile verile bize ancak sıra gelebildi. Ben burada başkanlığın takdirlerini anlamakta güçlük çekiyorum.

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — Sayın Başkan, "Sirkat arz eden milletvekili" ne demek?

BAŞKAN — Sayın Kurt, sözünüzü tasrih edin lütfen.

ALÂETTİN KURT (Devamla) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sözlerime başlarken, demin beyan ettiğim gibi, hepinize saygılarımı sunuyorum.

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — Sözünü geri aldırın Sayın Başkan; ayıptır. (SHP sıralarından "Sözünü geri alsın" sesleri)

BAŞKAN — Sayın Kurt, bir dakika...

Söylediğiniz darbımesel, bazı hadiseleri çağrışım yaptırmaktadır. Lütfen, milletvekillerini bu hususta tenzih etmenizi rica ediyorum.

ALÂETTİN KURT (Devamla) — Sayın Başkan, kimsenin şahsıyla ilgili değil.

BAŞKAN — Şahıs meselesi değil. Söz alan milletvekillerini, o darbımeseldeki şahsa benzetmediğinizi söyleyin lütfen.

ALÂETTİN KURT (Devamla) — Ben, hiç kimsenin şahsıyla ilgili bir şey

söylemiyorum, sadece kendi düşüncelerimi herkes gibi arz ediyorum.

BAŞKAN — Sayın Kurt, bir hususu da kısaca arz edeyim...

ALÂETTİN KURT (Devamla) — Tashih edecek bir şey söylemedim Sayın Başkanım.

BAŞKAN — ...Başkanlık Divanı, kendisine gelen müracaatlara göre söz vermektedir.

Buyurun.

ALÂETTİN KURT (Devamla) — Konuşmama, Ulaştırma Bakanının Meclis Tutanak Dergisindeki sözlerini hatırlatmakla başlayacağım.

Sayın Bakan, Bakanlığının 1988 yılı bütçesini sunuş konuşmasında: "Bakanlığımız, Hükümetimizin bu kesime verdiği önemi de dikkate alarak, çalışmalarında bütün yurt sathında çağdaş ve ekonomik nitelikli ulaştırma ve haberleşme sistemlerini yayma azim ve kararında olmuştur ve olacaktır. Çünkü, kalkınmışlığın temel göstergelerinden en önemlisi, çağdaş ulaştırma ve haberleşme sistemlerine sahip olunup olunmadığıdır" diyor.

Yine, Sayın Bakan, Bakanlık kuruluşlarına ait bilgiler verdikten sonra, "Şimdi, haberleşmeye geliyorum. Sosyal refahın geliştiği ve geniş kitlelere yayıldığı çağımızda, haberleşme, insan ve toplumun vazgeçilmez bir ihtiyacı durumundadır" ifadesinde bulunuyor. 1987 yılında PTT'nin hizmetlerini sıraladıktan sonra, "1988 yılında ise şu yeni hizmetleri de getireceğiz:

ISND (abonelere detaylı fatura), abone nezdinde kontör, renkli faks, VIP telefon hizmeti, değer artırıcı şebeke, serbest bölgeler haberleşmesi, uydular aracılığı ile özel hizmetler; şehirlerarası otobüslerde, trenlerde, uçaklarda ve deniz araçlarında telefon hizmeti ve INMARSAT aracılığıyla haberleşme; su, elektrik ve havagazı saatlerinin telefon hattı üzerinden bir merkezden okutulması; kablolu TV; 083 kredili telefon.

Okumaya devam edersem vakit bakımından sıkışacağım. Onun için, bunların sayısı daha kabarık olmak üzere 1988 yılında yepyeni hizmetlerle PTT karşımızda olacak ve Türkiye'yi çağ atlayan Türkiye olarak tekrar tescil edecektir" diyor.

Sayın milletvekilleri, Sayın Bakan bunları söylemesine söylüyor da, bu sözlere baktığımda, yaşadığım Gebze acaba bu ülke sınırları içerisinde değil mi diye düşünüyorum. Benim, bu konuşmada adından söz edilen birkısım sistemleri aradığım yok. 200 bin nüfusa ulaşan, 40 vilayetten büyük, sanayi kasabası olan ve ayrıca, referandumda vilayet vaadi yapılan Gebze'de otomatik telefon arıyorum.

"Çağ atlayan ülkeler" tabirini kullananların, gerçekçi olmaları mümkün değildir. Gebze'ye dijital telefon santralı konulmuş. İyi, güzel de, PTT binasının çatısı akıyor. Bu kadar hassas bir sistem, tozun toprağın içerisinde olur mu?

A. CENGİZ DAĞYAR (Antalya) — Onu da siz geldiğinizde yaparsınız.

ALÂETTİN KURT (Devamla) — Santral dijital ama, PTT dijital olamamış. Bunun da ceremesini tabiî ki, vatandaşlar çeşitli şekillerde ödemektedirler. Santral kapasitesine 4 bin ilave olmuş. İyi, güzel de, vatandaş bundan yararlanamıyorsa neye yarar, söyler misiniz?

Santralın kapasitesi var; ama, kablo yok ki, dağıtım yapılabilsin. Yani, depoda su var, ancak suyu vatandaşa ulaştıracak boru yok. İşte size, çağ atlayan PTT'den basit bir örnek...

Bu noktada sormak isterim: Sakarya Başmüdürlüğünün 1988 yılı kablo talebi ne kadar idi, ne kadarı karşılandı; ondabiri mi veya daha azı mı?

Çağ atlayan PTT'nin, Gebze'deki bir başka marifetini anlatmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bakınız burada elimde telefon ihbarname fotokopileri var. Hiçbir zaman karşınıza belgesiz gelmedim, kimseyi de belgesiz itham etmek istemem. Gebze telefon santralına yaklaşık üç kilometre mesafede bulunan Beylikbağı Mahallesi Yaşar Doğu Caddesindeki 210 abonenin her birine ortalama 300-350 bin lira uzun mesafe hat kirası tahakkuk ettirilmiş ve her yıl ödenecekmiş. Vatandaşlar apar topar PTT Müdürlüğüne gitmişler ve "Bu nedir?" dediklerinde kendilerine, hat mesafeleri dört kilometreyi geçtiği için, uzun mesafe hat kirası tahakkuk ettirildiği söylenmiş. "Aman yapmayın, etmeyin, biz o kadar uzakta değiliz, nasıl olur bu?" demişler. İlgililer, "Biz kablo mesafesini ölçeriz" dediğinde, meğer bizim çağ atlayan PTT'miz kulağı tersinden göstermiş. İki üç kilometre mesafedeki mahalleye dört beş kilometre dolaşarak gitmiş ve böylece her aboneden şimdi her yıl için 300 bin lira uzun mesafe hat kirası istemektedir. Bilmiyorum başka yörelerde böyle durumlar var mı?

Gebze PTT'si 1987'de 1,5 milyar kâr etmiş, 1988'de de 2 milyar kâr beklenmektedir. PTT'nin bu uzun mesafe hat kirası işi, zarar eden PTT şubeleri için dahiyane bir yol olabilir; ama Gebze'ye bu yönüyle de pek yakışmıyor. Bilmiyorum, Sayın Bakan, kendisine iletildiğinde aynı görüşü paylaşacaklar mı?

Muhterem milletvekilleri, şimdi de çok ciddî ve önemli bir konuyu sizlere arz etmek istiyorum. Gebze, sözlerimin başında da ifade ettiğim gibi, önemli bir sanayi ve yerleşim bölgesidir ve doğusunda 25 fabrikanın bulunduğu Dilovası, güneyinde Gebze ile birleşmiş olan Darıca Nahiyesi ve turistik Bayramoğlu var; batısında İstanbul sınırında Yenimahalle ve Çayırova adında iki mahallesi vardır. Sanayi bölgesi olması dolayısıyla, Gebze ile bu beldeler arasında hızlı bir haberleşme trafiği ihtiyacı vardır. İstanbul'da Tuzla'dan, Bakırköy-Halkalı'ya kadar şehir içi görüşme yapılan sahanın yirmide biri kadar bir alan olan Gebze sahasında dört ayrı şehirlerarası kodla görüşme yapılmaktadır. Dilovası'nın şehirlerarası kodu 2163, Darıca-Bayramoğlu'nun şehirlerarası kodu 1993, Gebze'nin 13 mahallesinin şehirlerarası kodu 199 ve değerli milletvekilleri, Gebze'nin iki mahallesi olan Yenimahalle ve Çayırova'nın şehirlerarası kodu ise 1994'tür.

Görüldüğü gibi sayın milletvekilleri; çağ atlayan ülkede çağ atlatan PTT sayesinde bir kasabanın iki mahallesiyle diğer mahalleler ancak şehirlerarası görüşebilmektedir. Vaktimiz olsa bunun ne demek olduğunu örnekleriyle anlatmak isterdim. Ancak, bir tanesini söyleyeceğim. Çağ atlayan Türkiye'de Gebze Kaymakamı Yenimahalle Karakoluna talimatını 031 vasıtasıyla İzmit üzerinden verebilmektedir.

Şimdi, Sayın Bakana buradan sormak istiyorum: Bütçe görüşmeleri esnasında konuştuklarınıza, bizim gerçeklerimiz uyuyor mu?

"PTT yatırımları 1987 yılında 750 milyar lira olarak gerçekleşmiş olup, 1988 yılı yatırımlarının 866 milyar lira olması programlanmış" dediniz. 1987'de 1,5 milyar kâr ettiğiniz, 1988'de de 2 milyar kâr beklediğiniz bu bölgeye, 1987-1988'de kaç liralık yatırım yaptınız?

Gebze'yi 1986 yılına kadar İstanbul'a, ondan sonra da Sakarya'ya bağladınız. Gebze'de bir telefon müdürlüğü kurmayı düşünüyor musunuz? Yoksa, uzaktan kumanda ile idareye devam etmek niyetinde misiniz?

BAŞKAN — Sayın Kurt, süreniz dolmuştur, lütfen bitiriniz.

ALÂETTİN KURT (Devamla) — Bitmek üzere Sayın Başkan.

Gebze-Yeninahalle, Çayırova, Bayramoğlu, Darıca, Dilovası ve hatta, şimdi belediye olan Tavşancıl'ı da içine alan bu yörede, haberleşmede metropolitan bir bölge olarak oluşturmak üzere bir projenin acilen gerçekleştirilmesini düşünüyor musunuz? Yoksa, "Nasılsa telefon başında çıldıran yok, gideceği yere kadar gider". diye mi düşünüyorsunuz?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizim görevimiz, vatandaşın derdini ilgililere duyurmaktır. Cümlelerim biraz kinayeli olmuş olabilir; ama insan, yetkililerin bunca iddialarından sonra bunca hatalı uygulamalara, bunca ihmal edilmişliğe ve bunca unutulmuşluğa şahit olunca, bocalıyor ve tepkisini ister istemez göstermiş oluyor; bunu da mazur görmenizi istirham ediyorum.

Arzu ve isteklerimizin dikkate alınacağı ümidiyle, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Kurt.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Malatya) — Sayın Başkan, müsaade ederseniz cevap vereceğim?

BAŞKAN — Efendim, Hükümet adına Sayın Özal cevap verecektir.

Buyurun Sayın Bakan. (ANAP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Malatya) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dayanamadım, cevap vermek için çıktım, çünkü, PTT benim eskiden çalıştığım bir yerdir. Biz, PTT hesabına tahsilimizi tamamladık.

PTT, son yıllarda, ANAP birinci ve ikinci döneminde fevkalade büyük atılım yapan bir müessesedir. Şöyle ifade edeyim; 1983 senesinin sonunda Birinci ANAP Hükümeti iktidara geldiği zaman Türkiye'deki toplam telefon hattı kapasitesi 1 milyon 900 bin adetti. Bunun manası şu: 1 milyon 900 bin tane telefon numarası vardı demektir kısacası ve şunu da ifade edeyim...

ALÂETTİN KURT (Kocaeli) — Sayın Bakan, lütfen sorularımıza cevap verin.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Bu hatların çoğu da "Krosbar" dediğimiz, mekanik sistemle çalışmaktaydı.

PTT uzun senelerdir Türkiye'de telefon hizmetleri yapmaya çalışmış, telefonlar büyük şehirlerde büyük taleplerle istenilmiş, büyük kuyruklar meydana gelmiş, parasını yatıran senelerce telefon için beklemiştir. Ortalama bekleme süreleri 10-12 seneyi geçmekte idi.

İRFAN DEMİRALP (Samsun) — Gebze'yi anlatın. Arkadaşımız Gebze konusunda konuştu.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Geleceğim efendim, ona da geleceğim.

İRFAN DEMİRALP (Samsun) — Ama siz çok uzaklardan geliyorsunuz..

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Efendim, meseleleri iyi bir perspektifte anlatmamız gerekiyor. Çünkü, Türkiye'de gerçekten, bakınız 1 milyon 900 bin hat 60 senede yapılmıştır. Şu anda Türkiye'deki hat sayısı 5,5 milyon adettir ve bunun çok büyük bir kısmı elektronik, dijital sistemdir. Bakınız, bu 5,5 milyonu 1,9'dan çıkarırsanız, geriye 3,6 milyon hat meydana gelir. Yani biz, şu 4,5 senelik zamanda, 60 senede yapılanın 2 mislini yapmışız. (ANAP sıralarından alkışlar)

MAHMUT ÖZTÜRK (Niğde) — Sayın Bakan, PTT'nin iç ve dış borçlarından da bahsedin.

DEVLET BAKANI YUSUF BOZKURT ÖZAL (Devamla) — Şimdi, elbette ki, böylesine büyük bir hizmet yapılırken bazı pürüzler meydana gelebilir. Bakınız, ben şunu ifade ediyorum, diyorum

ki, PTT büyük atılımlar yapmıştır, büyük hizmetler yapmıştır; elbette, bu büyük hizmetlerin yapıldığı sırada bazı aksaklıklar olacaktır, olabilir ve bu aksaklıkları düzelteceğiz, arkadaşımızın uyarılarını da dikkate alıyoruz; bunu da açıkça söylüyorum; teşekkür ediyoruz kendisine. (DYP sıralarından alkışlar) Ama şunu da, geliniz kabul ediniz; PTT Türkiye'de atılım yapan en büyük müesseselerden birisidir. (DYP sıralarından "Doğru, doğru" sesleri)

Hepinize saygılarımı arz ediyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Muhterem arkadaşlar, biraz önceki gündem dışı görüşmede Sayın Binici'nin konuşmalarında ismi geçen, Erzurum eski Emniyet Müdürü ve şimdiki Erzurum Milletvekili Sayın Köse, İçtüzüğün 70 inci maddesine göre söz istemektedir. "O zaman cereyan eden hadisede orada memur olduğundan" bahsedilmiştir.

Buyurun Sayın Köse, size söz veriyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın Köse, zamana riayet ederek ve bir cevap hakkı doğurmayacak şekilde cevap vermenizi rica edeceğim.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; biraz önce, gündem dışı konuşma yapan Bingöl Milletvekili arkadaşımız, konuşmalarında, 1980 yılından önce görev yapmış olduğumuz ve memleketimiz olan Erzurum'daki hizmetlerimizden dolayı kusurlu hareket ettiğimizi beyan ettiler.

Muhterem milletvekilleri, bu arkadaşımızın konuşmasını fevkalade talihsiz buldum.

Devleti yıkma eyleminde bulunan bir örgütü teşekkül ettiren ve devletimizin kanunları gereğince suç niteliğinde görüldüğü için 20 yıla mahkûm olan, kendisinin de Marksist ve Leninist olduğunu söyleyen bir kişiye sahip çıkmak suretiyle, bu Yüce Meclisin kürsüsünden sizlere hitap etmiştir. Talihsiz bir konuşmadır.

Konuşmalarımız zabıtlarda mevcuttur sayın milletvekilleri. Salı günü grubumuzun vermiş olduğu TRT hakkındaki gensoru üzerinde, Türkiye Cumhuriyeti Devletimizin o günkü Anayasası ve kanunları gereğince, işlenen o suçların karşılığındaki cezalar ne ise ve yine Anayasamızın meşru müessese olarak kabul etmiş olduğu sıkıyönetim mahkemelerince verilmiş olan kararların mahiyetini ve yine Askerî Yargıtayın vermiş olduğu kararın tarih ve sayılarını vermek suretiyle konuşmalarımızı sürdürdük. Her zaman yine aynı konuşmalarımızı devam ettireceğiz.

Değerli ANAP grubuna sesleniyorum: İşte, TRT hakkında vermiş olduğumuz önergenin ne kadar önemli olduğunu ve nasıl bir tesir icra ettiğini, şimdi vicdanlarınız biraz daha rahatsız olarak seyredeceksiniz. (DYP sıralarından alkışlar)

MAHMUT ÖZTÜRK (Niğde) — Kimde o vicdan?..

İSMAİL KÖSE (Devamla) — Değerli milletvekilleri, bizim siyasî düşüncemiz bellidir; siyasî düşüncemizin icabı olan partimizin düşüncesi de bellidir. 1946 yılında Türkiye'ye demokrasiyi getiren ve demokrasinin getirilmesi için müracaat ve mücadele eden bir parti ile aynı düşüncede olduğunu söyleyen bir parti olduğumuzu söyleyerek geliyoruz bugünlere. "Demokrat Parti-Adalet Partiliyiz" diyoruz ve o iki siyasî partinin, gerek siyasî düşünce itibariyle gerekse ülkemize yapmış oldukları bütün hizmetlerinden dolayı kadrolarına ve hizmetlerine şerefle sahip çıkıyoruz, onlarla gurur duyuyoruz. (DYP sıralarından alkışlar)

Ülkemizdeki ezan sesinden, üniversitelere kadar, ülkemizdeki barajlardan yollara kadar Demokrat Partinin ve Adalet Partisinin izleri vardır. Eğer 12 Eylül

öncesine bakarsanız, 12 Eylül öncesinde Adalet Partisinin, değil kurucusu, milletvekili veya herhangi bir görevlisinin, bir tek üyesinin eli kana bulanmamıştır, Türk yargısının önüne çıkmamıştır. (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Adalet Partisi mensupları da, Demokrat Parti mensupları da memleketsever ve bu vatana hizmet eden insanlardır.

Onun için, bu arkadaşımızın ve daha önce de Sayın Bakanımızın söylemiş olduğu bu sözlere cevaben bu konuşmalarımı yapmış oluyorum.

Yine tekrarlıyorum, üzüldüğüm diğer bir konu şudur: Burada konuşan sayın milletvekili, isterdim ki, hayatı boyunca alnı ak, yüzü açık, vermiş olduğu hizmetlerin gururuyla şeref duyduğu her yerde bahsedilen bir arkadaşımız olsun.

İLHAMİ BİNİCİ (Bingöl) — Senin alnın ak değil!

İSMAİL KÖSE (Devamla) — Alnımız ak, yüzümüz açık; parti olarak da, şahıs olarak da.. Kaymakamlığımızdan emniyet müdürlüğümüze kadar, dosyalarımızda... SHP'nin kurucusu olan; yani o gün SODEP kurucusu olan sayın valilerle çalışan bir kişi olarak, onların dahi takdirlerini kazanmışızdır ve takdirnameleri dosyalarımızda mevcuttur. Neden?. Fikriyatımızla farklı muamele yapmadığımız için.

55 milyon Türk insanının, Hakkârilisinden Edirnelisine kadar bir tek vatandaşımızın tırnağına batacak olan diken, bizim gönüllerimizde yara açmıştır. Bizim inançlarımız bunu icap ettiriyor. İşte onun için, elbette ki aramızda farklı düşünce de olacaktır, farklı yapı da olacaktır.

Bu bakımdan meselelere bakış tarzımız, elbette ki, hem ANAP Grubundan, hem de SHP Grubundan değişik olacaktır ki, böyle bir partimiz olsun.

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — ANAP'ı karıştırmayın, aranızda yapın siz.

İSMAİL KÖSE (Devamla) — Muhterem milletvekilleri, TRT hakkında verilmiş olan gensoru, hedefini bulmuştur. Hangi zeminlerde kimlerin yüreklerinde hançer saplanmıştır, daha, onları çok okuyacaksınız ve çok dinleyeceksiniz; ama bu mücadelemize, bu konuşmalarımıza, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ve Türk insanının gerek mutluluğuna, gerek devletimizin bekasına elini uzatanların, dilini uzatanların ve devletin, milletin cebinden tek kuruş alanların -kooperatif kuranlar da dahil- hesabını bir gün sormak inşallah bize nasip olacaktır. (DYP sıralarından alkışlar)

Dosya buraya kadar gelmiştir, burada neden beklemektedir? İşte, ANAP'a destek olmak bahanesiyle burada TRT'yi kollayıcı bir konuşma yapan bu milletvekilinin şu anda dokunulmazlığının kaldırılmamasının sebebini de herhalde anlamış oluyoruz.

Hepinize saygılar sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

İLHAMİ BİNİCİ (Bingöl) - Sayın Başkan, şahsımı ilzam eden, şahsımı hedef alan bir konuşma yapmıştır, söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Binici, isminiz hiç geçmedi... (Gürültüler)

İLHAMİ BİNİCİ (Bingöl) - Rica ederim... "Binici" diye ismim geçmiştir; cevap vereceğim.

MUSTAFA RÜŞTÜ TAŞAR (Ankara) — Bal gibi sataşma.

BAŞKAN — Yani, "Sayın Binici şunu yapmıştır, bunu yapmıştır" diye bir sataşmada bulunmadılar.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Suçlama var efendim.

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Sataşma var efendim, sataşma...

İLHAMİ BİNİCİ (Bingöl) — Şahsım ve onurumla ilgili bir konuşma yapmıştır. Bu kürsü kötüye kullanılmıştır, cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, cevabın zamanını takdir bana ait.. (ANAP sıralarından "Sataşma var, var" sesleri, gürültüler)

Efendim, müsaade buyurun...

İLHAMİ BİNİCİ (Bingöl) — Şahsım ve onurumla ilgili konuşma yapmıştır. İzin verin Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Binici, güzel, tamam, bir dakika... (Gürültüler) Arkadaşlar gürültü etmeyiniz...

Bu oturum bitmezden evvel arkadaşa söz veririm; ama zamanını ben tayin ederim. Eğer bu işi ben böyle, bundan sonra size, sizden sonra ona söz verirsem, akşama kadar karşılıklı konuşmalarla geçer.

İLHAMİ BİNİCİ (Bingöl) — Benim şahsım ve onurumla...

BAŞKAN — Size söz vereceğim; ama şimdi değil.

İLHAMİ BİNİCİ (Bingöl) — Ne zaman vereceksiniz efendim?..

BAŞKAN — Size sonra söz vereceğim; zabıtlara baktıktan sonra söz vereceğim.

ALİ TOPÇUOĞLU (Kahramanmaraş) — Demir tavında dövülür Sayın Başkan, şimdi söz verin.

BAŞKAN — Siz mi döveceksiniz demiri? Beraber dövünüz öyleyse.

ALİ TOPÇUOĞLU (Kahramanmaraş) — Mesele çözülsün; gelsin, konuşsun, çözülsün.

BAŞKAN — Sizin, buradaki sükûneti teminle mükellef olmanız icap eder.

İLHAMİ BİNİCİ (Bingöl) — Sayın Başkan, ben çok kısa bir konuşma yapacağım.

BAŞKAN — Sayın Binici, konuşma tekniğinizi biraz önce öğrendim. İlk defa konuştun...

İLHAMİ BİNİCİ (Bingöl) — Bir iki kelime ile cevap vereceğim efendim.

BAŞKAN — Hayır! Bir dakika... Konuşma tekniğinizi biraz önce öğrendim, nasıl konuşacağınız hakkında da fikrim var. Onun için, lütfen bunun takdirini bana bırakınız.

İLHAMİ BİNİCİ (Bingöl) — Sayın Başkan, ben bekliyorum efendim.

BAŞKAN — Efendim, bekleyin, daha vaktimiz var, bekleyiniz...

Gündeme geçiyoruz.

B) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. — İsviçre'ye gidecek olan Bayındırlık ve İskân Bakanı İsmail Safa Giray'ın dönüşüne kadar Bayındırlık ve İskân Bakanlığına, Kültür ve Turizm Bakanı Mustafa Tınaz Titiz'in vekillik etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/672)

BAŞKAN — "Sunuşlar" kısmında Cumhurbaşkanlığı tezkereleri vardır, okutup, bilgilerinize sunacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

8 inci Avrupa Bölgesel Planlamadan Sorumlu Bakanlar Konferansına katılmak üzere, 19 Ekim 1988 tarihinde İsviçre'ye gidecek olan Bayındırlık ve İskân Bakanı İ. Safa Giray'ın dönüşüne kadar; Bayındırlık ve İskân Bakanlığına, Kültür ve Turizm Bakanı M. Tınaz Titiz'in vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Yıldırım Akbulut
Cumhurbaşkanı V.

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

2. — Federal Almanya'ya gidecek olan Ulaştırma Bakanı Ekrem Pakdemirli'nin dönüşüne kadar Ulaştırma Bakanlığına, Devlet Bakanı Mehmet Yazar'ın vekillik etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/673)

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Avrupa Sivil Havacılık Konferansı'na (ECAC) katılmak üzere, 19 Ekim 1988 tarihinde Federal Almanya'ya gidecek olan Ulaştırma Bakanı Ekrem Pakdemirli'nin dönüşüne kadar; Ulaştırma Bakanlığına, Devlet Bakanı Mehmet Yazar'ın vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Yıldırım Akbulut
Cumhurbaşkanı V.

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

C) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1. — Edirne Milletvekili Erdal Kalkan ve 14 arkadaşının, buğday üretiminde gerekli teknoloji ve standardizasyonu sağlayarak dışa bağımlılıktan kurtulmak ve buğday üreticilerini güçlendirmek için kalıcı ve tutarlı bir politika tespit etmek amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/40)

BAŞKAN — Bir Meclis araştırması önergesi vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığına

Dünyada ve ülkemizde tarımsal faaliyetler, gıda ve bazı ihtiyaç maddelerini üretmek için yapılmakta olup, bu üretim sonucu çiftçiler belirli bir gelirin sahibi olurlar.

Uygulanmakta olan ekonomik politikalar gereği başta buğday olmak üzere hububat üreticileri giderek yoksullaşmakta, bol ve kaliteli ürün alabilmek için ek yatırım yapamamaktadır. En büyük buğday alıcısı olan Toprak Mahsulleri Ofisi istikrarsız fiyat politikaları ve peşin ödeme yapmaması nedeniyle küçük üretici buğdayını ucuz fiyatla tüccara satmak zorunda bırakılmaktadır. Hasat zamanında buğday fiyatları çok düşmekte ve tüccar, çiftçilerin sırtından büyük kazançlar elde etmektedir. Toprak Mahsulleri Ofisi kaliteli buğdaya yüksek fiyat vermediğinde üretici, kalitesiz, fakat yüksek verimli buğdaya yönelmektedir. Sonuçta tahıl sanayiinde kaliteli ham madde sorunu doğmuştur.

Giderek tarıma dayalı arazi küçük parçalara bölünmekte, makineli ziraate elverişli durumdan çıkmakta, sanayileşme ve şehirleşmedeki çarpıklık nedeniyle verimli araziler yok edilmekte, bu nedenle üretim düşmektedir.

Gelişmiş ve tahıl ihraç eden ülkeler, teknoloji ve standardizasyon meselelerini halletmişlerdir. Artık uluslararası ticarette malı görmeden standartlar çerçevesinde alış-veriş yapılmaktadır. Türkiye bu konudaki düzenlemeyi gerçekleştiremediğinden yüksek kaliteli ve bol ürün elde edememekte bu nedenle de uluslararası pazarlarda başarılı olamamaktadır. Ayrıca ülkemizde buğday üretimi de artmamaktadır.

Toprak Mahsulleri Ofisi, 20.8.1988 tarihine kadar 2 559 827 ton buğdayı 142 165 TL. arasında satın almış, 2 100 000 ton buğdayı da 174-184 TL. bedelle hububat sanayiine satmıştır. Bugün dünya piyasalarında buğday fiyatları 195 dolar/tona fırlamış bulunmaktadır.

Temel ürün olması, uzun müddet saklanabilmesi, yan ürünleri ve savaş stoku olarak bulundurulması nedeniyle buğday halen temel stratejik ürün vasfını korumaktadır.

Uygulanan yanlış politikalar nedeniyle tahıl ve tahıla dayalı sanayi sektörü giderek dışa bağımlı hale gelmekte, ciddî tedbirler alınmazsa ülkemiz çok ciddî sorunlarla karşılaşmak üzeredir. Çünkü 1969 yılında başlatılan Araştırma ve Eğitim Projesi yozlaştırılarak daha sonra da tasfiye edilerek günümüze gelinmiştir.

Tarımsal Araştırma Genel Müdürlüğü lağvedilerek, Birinci Özal Hükümetince Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü kurulmuş, bu yapılanma mücadele ve araştırmayı daha da gerileterek Sertifikasyon Yasasının rafa kaldırılmasına neden olmuş, ülkeye getirilen tohum çeşitleri 5 yıllık bölge çeşit denemesinden geçirilmeden tescil edilerek süne ve kımıl zararlılarının artışına neden olunmuştur.

Giderek un sanayii de bunalıma sürüklenmiştir. Süne ve kımıl nedeniyle un sanayii, kullandığı buğdayın 1/4'ünü dışarıdan almak zorunda bırakılmıştır, bu da ekmek fiyatlarına yansımaktadır.

Tahıl sanayiinde serbest rekabet düzeni sağlanamamıştır. KDV ve stopajın denetlenememesi, naylon fatura kullanımı, gıda, sigorta, işçi sağlık iş güvenliğindeki eşitsiz denetim un sanayiinin kırsal kesime kaymasına neden olmaktadır.

Ülkemizde faaliyet gösteren 604 un fabrikasının 16 249 500 ton buğday işleme kapasitesi varken bugün % 49,5 kapasite ile 8 039 500 ton buğday işlenebilmektedir. Sadece Ankara'da değirmenlerin fırınlardan 3.5 milyar, fırınların bakkallardan 6 milyar alacağı bulunmaktadır. Önlem alınmazsa zincirleme iflaslar gündemdedir.

Yukarıda kısaca sunulan nedenlerden ötürü, öncelikle buğday üreticilerinin yoksullaşmasının engellenerek güçlendirilmesi, fiyat ve pazar istikrarının sağlanması, mücadele, araştırma, depolama, taşıma ve eğitimin geliştirilmesi, standardizasyonun sağlanarak dışa bağımlılıktan kurtulunması için kalıcı ve tutarlı politikaların tespiti amacıyla Anayasanın 98, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını saygı ile arz ederiz.

Erdal Kalkan
Edirne
Mehmet Fuat Erçetin
Edirne
Etem Cankurtaran
İçel
Zeki Ünal
Eskişehir
Hikmet Çetin
Diyarbakır
Tufan Doğu
Muğla
Mustafa Sarıgül
İstanbul
Salih Sümer
Diyarbakır
Özer Gürbüz
Sinop
Tevfik Koçak
Ankara
Orhan Veli Yıldırım
Tunceli
Halil Çulhaoğlu
İzmir
M. İstemihan Talay
İçel
Kâzım Özev
Tokat
Kâmil Ateşoğulları
Ankara

BAŞKAN — Önerge, gündemde yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüşme, sırasında yapılacaktır.

V. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — İdarî Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/490) (S. Sayısı : 96) (1)

BAŞKAN — Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

Birinci sıradaki, İdarî Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısının görüşmelerine başlıyoruz.

Komisyon ve Hükümet yerlerini aldılar.

Komisyon raporunun okunup, okunmamasını oylarınıza sunacağım: Raporun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Raporun okunması kabul edilmemiştir.

Tasarının tümü üzerinde söz isteyen arkadaşlar?.

AHMET NEİDİM (Sakarya) — Sayın Başkan, DYP Grubu adına söz istiyorum.

HİKMET ÇETİN (Diyarbakır) — Tümü üzerinde, grup adına Sayın Turan Bayazıt konuşacak efendim.

BAŞKAN — Peki efendim.

DYP Grubu adına, Sayın Ahmet Neidim; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA AHMET NEİDİM (Sakarya) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Doğru Yol Partisi Grubu ve şahsım adına hepinize saygılarımı sunuyorum.

İdarî Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesiyle İlgili Yetki Kanunu Tasarısı üzerinde Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini açıklamak için söz almış bulunuyorum.

Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi, hürriyetçi demokratik sistemin kalbidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, hakların ve hürriyetlerin bekçisidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, her şeyin açıkta, alenî, herkesin gözü önünde cereyan etmesinin teminatıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, mutlaka üstün iradenin üstün müessesesi olduğunu bilerek ve mutlaka evvela kendi yerine ve kendi haklarına sahip çıkarak hareket etmek durumundadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi bir kenara itilemez, itilmemelidir de...

Sayın milletvekilleri, Anayasanın 91 inci maddesinde istisnaî bir durum olarak getirilmiş olan Yetki Kanunu ve ona dayanarak kanun hükmünde kararname çıkarma yolu, Anavatan İktidarı için bir yol olmuş, Meclisin kanun çıkarma yetkisi âdeta istisnaî bir hal almıştır.

Kanun kuvvetinde kararname çıkarma fikrini eleştiriyor değilim. Çünkü, kanun kuvvetinde kararname fikri, bizim de programlarımızda mevcuttur. Yalnız, ifrattan tefrite gidilmesini eleştiriyorum. Kanun kuvvetinde kararname ile her şeyi halledemezsiniz. Bilhassa kişi hakları ile ilgili kanun kuvvetinde kararname olmaz. Temel haklar, mutlaka meclislerin işidir. Ayrıca, devlet memurlarının, çalışanların haklarını tanzim eden kanun kuvvetinde kararnameler olmaz; bunlar kazanılmış hakları zedeleyebilir. Onun içindir ki, kanun kuvvetindeki kararnameleri her şeye teşmil etmekte yarar yoktur. Kanun kuvvetindeki kararnamelerle de meclisler yasama yetkilerini kısmen icraya devretmektedirler. Kanun kuvvetindeki kararnameler, daha çok, ekonomik faaliyetlerin daha çabuk görüşülmesi için düşünülmüştür, bize göre de öyle olmalıdır; ama bunu toplumun her safhasına teşmil ederseniz, o takdirde işin içinden çıkmak mümkün olmaz.

Sayın milletvekilleri, 1982 Anayasası, "Kanun kuvvetinde kararname çıkar çıkmaz Meclise sevk olunacak, Meclis

(1) 96 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

bunu öncelikle ve acele olarak konuşacak'' der; fakat Anayasanın öncelik ve ivedilikle ilgili maddesi bugüne kadar işletilememiştir. İcraat yapılmış, icraat yapılalı aylar olmuş, bu icraatların büyük bir kısmı Meclislerin el koyması lazım gelen işlerden olmasına rağmen, Meclislerden geçirilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, Meclis müessesesi sessiz milyonların dilidir, kulağıdır, gözüdür. Bu müessese yerini korumalıdır; bu müessese, içinden çıkardığı hükümete karşı da yerini korumalıdır. Bu Yetki Kanunu Tasarısı, Anayasa Komisyonunda görüşülürken, genel bir gerekçe ile geçiştirilmiş; maddeler hakkında Anayasa Komisyonundaki tasarıya gerekçeler sunulmamış, Komisyon Başkanına ve Sayın Bakana sorulduğunda, ''Daha evvelki yasada gerekçeler var, buna lüzum görülmedi'' cevabı alınarak, büyük bir usulî hatanın yapıldığı da görülmüştür. Üzülerek söylüyorum, tasarı komisyonda bile doyurucu bir şekilde görüşülmeden baskın şeklinde, Genel Kurula indirilmiştir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'de medenî tartışma olacaktır. Bu, komisyonlarda da olacaktır, genel kurullarda da olacaktır. Parmakların ne için kaldırıldığı bile bilinmeden, hızla kanunlar gelip geçiyorsa, sessiz milyonların hukuku korunmuyor demektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bürokrasiyi azaltmak ve kırtasiyeciliği önlemek için,iktidar, 1984 yılının şubat ayında 3 yıllık bir yetki istemiş; o zamanın Anayasa Komisyonu sözcüsü, ''Bu 3 yılın çok olacağını, 1,5 yılın yeterli olacağını ve Anayasa Komisyonunun, bu yetkinin 3 yıl değil de 1,5 yıl olması konusunda ittifakla karar verdiğini'' ifade etmişlerdi. Bundan 1,5 yıl sonra, 1985 yılının mayıs ayında, iktidar tekrar yetki istemiş ve 1 yıl olarak Yüce Meclis yetki vermiş; ama iktidar 2 yıllık bir yetkiyi tekrar istemiş, bu süre de Yüce Meclis tarafından verilmiş ve o gün 2 yıllık yetki süresinin son olup olmayacağı Sayın Devlet Bakanı Kâzım Oksay'a sorulduğunda, ''sondur'' cevabı alınmıştır; ama bugün bakıyoruz, iktidar tekrar 2 yıllık bir yetki istiyor.

Şimdi soruyorum: İktidar olduğunuz zaman 3 yılda tüm bu işleri halledeceğinizi söylediniz; ama aradan geçen zaman içinde kaç defa daha yetki aldınız? Şimdi tekrar 2 yıllık bir süre istiyorsunuz, bundan sonra da gene 2 yıllık bir süre ile Yüce Meclisin önüne geleceğinizi şimdiden tahmin etmek mümküm. Bugün yeniden bir yetki alıyorsunuz.

Bunlara özellikle işaret etmek ihtiyacını duyuyorum. Bu memleket hepimizindir. Yarın, yapılacak hataların cezasını hep birlikte çekeceğiz. Gelin, ülke bütünlüğünü ve millî birliği devam ettirmek, insan haklarına dayalı ve hukukun üstünlüğünü esas alan hürriyetçi demokratik düzeni kesintisiz sürdürmek, milletin emrindeki devlet ilkesine işlerlik kazandırmak, milletin devleti olmak için Türkiye Büyük Millet Meclisini çalıştıralım, bundan korkmayalım. Zaten, her zaman kanun çıkarmaya yetecek sayısal güce sahipsiniz; ama ne olup bittiğini, gecikmeyle değil, zamanında, görüşülerek karara bağlamak için herşeyi en kısa zamanda Mecliste görüşmeye açalım. Bu, bir gün hepimize lazım olabilir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidar, çeşitli vesilelerle, ''Bürokrasiyi kaldıracağız, kırtasiyeciliği azaltacağız'' diyerek bugüne kadar gelmiştir. Öyle bir hava yaratılmıştır ki, kırtasiyecilikle savaş, bürokratla savaş, yani memurla savaş biçimine dönüşme istidadındadır. Lütfen çok dikkat edelim, memurlar çok tedirgin durumdadır. Bu söylediklerimden kimse alınmamalıdır. Meseleler Türkiye Büyük Millet Meclisinde tartışılmadığı sürece, gerçeği bulmak mümkün değildir. Bu mü-

essesenin varlığı aslında tartışma içindir. Türk Milleti, hürriyetçi demokratik düzeni vazgeçilmez hayat tarzı olarak seçmiştir. Onun için, her şey vatandaşın gözü önünde, açık olmalıdır.

Hepinize saygılarımı sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Neidim.

SHP Grubu adına, Sayın Turan Bayazıt; buyurun efendim.

SHP GRUBU ADINA M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; İdarî Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu üzerinde Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubunun görüşlerini arz edeceğim. Yüce Heyetinize, grubumu temsilen ve şahsen saygılar sunuyorum.

Sayın Başkan, önce usule ait bir konuya ben de değinmek istiyorum. Komisyon raporu okunduğunda, raporun ikinci paragrafında bir açıklama görülmektedir. Komisyonda yaptığımız itiraz üzerine bu açıklama rapora girmiştir. Sayın Komisyon Başkanına bu tavırları nedeniyle teşekkür ediyorum.

İçtüzüğün 74 üncü maddesi çok açık bir ifadeyle, kanun tasarılarının gerekçeli olarak sevk edilmesi zorunluluğuna işaret etmektedir ve gerekçenin hem kanun tasarısının geneli üzerinde ve hem de özellikle maddeleri kapsar şekilde olması bu maddede yer almaktadır. Meclisteki teamül de, madde gerekçelerinin genel gerekçeden ayrı olarak sunulması şeklindedir.

Hükümetin sevk ettiği tasarıyı incelediğimizde, madde gerekçelerinin olmadığını gördük ve Anayasa Komisyonunun bu tasarıyı görüşemeyeceğini, Hükümete iade etmesi gerektiğini ileri sürdük. Sayın Başkan buna katılmayınca, oylanmasını ve komisyonun kararı şekliyle rapora derc edilmesini rica ettik. Oylandı; Anavatan Partisine mensup hukukçu üyelerin oylarıyla, talep reddedildi. Ancak, gerekçeye bakıldığında, raporun niçin iade edilmemiş olduğu hususunun şu noktalara dayandığı görülmektedir:

Birincisi, maddelerin gayet açık biçimde kaleme alınmış olması. İçtüzüğün 74 üncü maddesi karşısında, bu bir geçerli neden olamaz.

İkincisi ve vahimi, -şimdi yavaş yavaş, hukuken vahim olan konulara geliyorum- bu tasarının, 2977 sayılı Yasanın aynısı olduğu. Nedir 2977 sayılı Yasa? Bundan dört sene önce çıkarılmış ve bu tasarı görüşülürken, artık yürürlükte olmayan, tabiri caizse, hukuk mezarlığına tevdi edilmiş, gömülmüş, bir yasa. O yasaya benzer olduğu, o yasanın aynısı olduğu nedeniyle gerekçeye lüzum olmadığı Komisyonca kabul ediliyor ve acı bir gerçek, Hükümet de, "Madde gerekçesi 2977 sayılı Yasada mevcuttur" diyerek, bu fikre iştirak etmiş bulunuyor.

Yine ayrı bir konu, yine vahim bir konu; 3207 ve 3296 sayılı Yasaların (ki, bu yasalar, ilk yetki kanununun sürelerini uzatan yasalardır ve 8 Ağustos 1988'de bunlar da bitmiştir) güncelliğini koruduğu ileri sürülüyor.

Sayın milletvekilleri, bunu takdirinize sunuyorum: Yürürlükten kalkmış olan bir yasa güncelliğini nasıl korur: yürürlükten kalkmış olan bir yasanın gerekçeleri, sonraki bir tasarıda itibar edilmesi en azından mümkün olabilen bir gerekçe olarak nasıl kabul edilebilir?.. Ben Meclis Başkanlık Divanından, bu, şeklî sayılabilecek; ama içeriği kapsayan konulara hassasiyetle eğilmesini rica edeceğim ve Anayasa Komisyonunun, taşıması gereken görev bilincine varmasını temenni edeceğim.

Sayın Başkan, kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi, malum, Anayasamıza, 12Mart Askerî Müdahalesinden sonra girmiştir. 1971 yılı eylül ayında. Meclis hâkimiyetini bütün niteliğiyle,

bütün unsurlarıyla ortaya koyan ve koruyan 1961 Anayasasında böyle bir hüküm yoktu.

Sosyaldemokrat Halkçı Partinin kanun hükmünde kararname müessesesine bakışını mahfuz tutmakla beraber -konumuz o değil- bazı noktaları, bazı saptırmalara ve polemiklere girişmeye meydan bırakmamak bakımından vurgulamak istiyorum.

"Anayasal bir müessesedir, biz bunu istediğimiz zaman kullanırız. Anayasa, hangi hallerde kanun hükmünde kararname çıkaramayacağımızı tayin etmiştir, o halde, onun dışında çıkarabiliriz." Bu bir fikirdir, zaten münakaşa mevzuu bu değil. Bu konuya değinmemin nedeni, sayın bakanın muhtemelen veya Anavatan grup sözcüsünün, bundan önceki yetki kanununun müzakeresi sırasında yaptıkları gibi, kanun hükmünde kararname müessesesinin mevcudiyetinden ve faziletinden boş yere bahsetmelerine imkân vermemek içindir. Yoksa, onun münakaşasını yapmıyorum ve ona girmiyorum; ama, önemli bir konu vardır. Önemli konu, "istisna" ve "kural" karşılaştırmasıdır. Kural, Meclisin kanun yapmasıdır; esas olan budur. Kanun hükmünde kararname kurumu istisnadır; ama biz görüyoruz ki, Anavatan İktidarı döneminde büyük bir siyasî iştiha ile kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisine sarılınmış ve Meclisin yasama yetkisi, Anavatan Grubunun oylarıyla, Hükümete devredilmiştir. Sadece bunu vurgulamak istedim ve sadece, en azında benim yaklaşımım itibariyle, 91 inci maddenin bu kürsüden münakaşasına bir meydan ve imkân verilmemesi bakımından arz etmek istedim.

Sayın Başkan, bu tasarı ne getiriyor? Tasarının gerekçesini okuduğunuzda, vatandaşa gereksiz külfet yükleyen, zaman israfına neden olan,hizmetin süratli, ekonomik ve verimli olmasını önleyen formalitelerin sadeleştirilmesi ve bunu önleyen kanunların kaldırılması... Bu, çok masumane bir gerekçe. Hatta bunu, vatandaşa güven duymak, vatandaşın beyanına itibar etmek gibi çok siyasî ulviyete sahip bazı zarflar içinde sunarsanız, daha çok saygı duymanız gerekir; ama, üstünü biraz elediğinizde, altından Hükümetin gerçek niyeti ve bundan önceki yetki kanunu müzakeresinde arz ettiğim gibi, Hükümetin bu konuda yetki almaya kendisini sevkeden saikin ne olduğu ortaya çıkmaktadır.

Arkadaşlar, önemli olan bu saiktir. Gerekçedeki sebepler zahirîdir, onlar bizi aldatmasın. Hükümetin saiki nedir? Biraz sonra arz edeceğim; Hükümet, Meclisin bu konudaki yasama yetkisini devamlı olarak elinde tutmak istemektedir. İşte bizim açımızdan bu konu çok önemlidir ve bu nedenle bu tasarıya bizim yaklaşmamız mümkün değildir.

Sayın Başkan, Hükümet bu yetkiyi niçin istedi; daha esaslı olarak, Hükümeti böyle bir, yetki istemeye sevkeden saik nedir, o konuya girmiştim.

Geçen dönem, 2977 sayılı Yasanın ve diğer uzatma yasalarının gerekçelerine baktığınızda, karşınıza nitelik çıkar. Denir ki; "Mevzuat çok geniştir, çok fazla taranması gereken hükümler vardır. Bu itibarla, bu yetkinin verilmesi icap eder." Ama, biz bu tasarının gerekçesinde ve özellikle Sayın Bakanın komisyondaki açıklamalarında, Hükümetin konuya nicelik yönünden yaklaştığını görüyoruz. Bu çok önemli bir konu ve bana göre, Hükümetin bakış açısı da, bilinçli veya bilinçsiz -bilinçsiz diye itham etmek istemiyorum- değişmiş. Bakın, bugünkü gerekçede ve Komisyonda Sayın Bakanın izahatında ne deniyor: "Bu konular dinamik konulardır. Dinamik konulara dinamik metotlarla yaklaşılır, statik metotlarla yaklaşılamaz" diyor Sayın Bakan. Bundan çıkan netice nedir? Biz bugün bir

kanunun bazı maddelerini değiştireceğiz, yarın ihtiyaç duyacağız yine değiştireceğiz; çünkü, hayat gelişmektedir, toplum gelişmektedir, ihtiyaç duyacağız değiştireceğiz, öbür gün yine ihtiyaç duyacağız, değiştireceğiz... E, sosyal hayat tabiî, akar gider, tabiî bir dinamizm içindedir. Eğer siz, bunlar, hareketlilik isteyen olaylardır, hareketlilik taşıyan olaylardır ve hareketliliğe karşı aynı şekilde mukabele etmek gerekir derseniz, o zaman diğer konularda da bu Meclisin yasama hakkına el atma yetkisini kendinizde görebilirsiniz, en azından böyle bir niyeti besleyebilirsiniz.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Sayın Bakan komisyondaki konuşmalar sırasında, bu konuda OECD standartlarına erişilmesi gerektiğini çok çok vurguladılar. Temenni ediyoruz, Hükümet, yalnız üç kuruşluk ilmühaber, dört tane resim konusunda değil; temel haklar, özgürlükler, demokrasinin uluslararası erdemleri konusunda da OECD standartlarına erişmeyi kendisine bir düstur edinsin.

Sayın Başkanım, tasarı iki yıllık bir süre için geliyor. Acaba bu süre Hükümet için yeterli midir? Veya bir başka deyişle, bundan öneki dönemde Birinci Özal Hükümetinin süreye yaklaşımıyla bugünkü Hükümetin süreye yaklaşımı arasında bir fark var mıdır? Bakın, size bunu eski zabıtlardan nakletmek istiyorum. 3296 sayılı Yasanın Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Sayın Oksay, Hükümet adına görüşmeleri yürütüyorlar. Ben Sayın Oksay'a şu suali soruyorum: "Bu ikinci uzatmadan sonra, Hükümet, ihtiyaç hissederek yeni bir uzatma isteyecek midir?" Sayın Bakanın cevabı: "Sondur efendim." Zabıtlarda aynen bu var. Sayın Bakanın "Sondur efendim" demesinden sonra, bundan önce süresi geçip, Anayasa Komisyonunda görüşülemeyen üçüncü uzatma teklifi Meclise geliyor. Şimdi, aynı soruyu Anayasa Komisyonunda Sayın Kahveci'ye sordum; Sayın Oksay beni bağışlasın, Sayın Kahveci biraz politik cevap verdi; Sayın Kahveci'nin cevabı şu: "Süre uzatma ihtiyacı muhtemelen hissedilecektir." Cevap politik; ama, cevap, niyeti teyit eden, suçüstü, Hükümeti şu kürsüye getiren bir cevap. (SHP sıralarından alkışlar) Yani,bugün Sayın Bakan ve Hükümet diyor ki "Evet, biz sizden iki yıllık bir süre istiyoruz; ama, biz bunu muhtemelen yine uzatacağız." Yani, "Biz, iktidarımız süresince böyle bir yetkiyi devamlı elimizde tutmak istiyoruz, bu ihtiyacı hissedebileceğiz" şeklinde konuşuyorlar.

Sayın Başkan, işte bu tehlikeli bir saiktir. Dediğim gibi, böyle masumane bir konu gibi görünse de, yine sözlerimin başında vurguladığım gibi, halkın, vatandaşın beyanına güven duymak gibi altın tepsilerde sunulsa da, Hükümetin niyeti ve saiki tehlikelidir.

Bu itibarla, bizim buna, sürekli yetki isteme niyetinde olan Hükümetin bu teklifine "Evet" dememiz -tekrar vurguluyorum- mümkün değildir.

Sayın Başkanım, bürokratik işlemleri sadeleştirmek için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini devamlı olarak elde bulundurmak acaba zorunlu mudur? Yani, hükümete devamlı olarak böyle bir kanun değiştirme yetkisi verilmesinde bir zorunluk var mıdır?

Bugün herkes bilir ki, idarî formaliteler kanunlarda değil, yüzde 75'inden fazlası tüzüklerde, yönetmeliklerdedir. Bunu Hükümet de kabul ediyor ve gerekçesinde "mevzuat" tabirini kullanmış. Sonunda herhangi bir yanlış yorum ortaya çıkmasın diye Komisyonda, Sayın Bakana, "Mevzuattan kastınız nedir?" diye sordum ve bana beklediğim cevabı verdiler; "Kanun, tüzük, yönetmelik" diye. Demek ki, Hükümet de, sarahaten, bu kabil ayıklanacak işlemlerin ve formalitelerin yalnız kanunlarda değil, tüzüklerde,

yönetmeliklerde olduğunu kabul ediyor ve iddia ederek söylüyorum, bunun yüzde 75'inden fazlası kanun dışındaki mevzuattadır. Bunu ispat eden uygulama da var arkadaşlarım.

Dörtbuçuk yıl böyle bir yetkiye sahip Hükümet ne yapmıştır? Size bunların rakamlarını vereceğim. Bakın, dörtbuçuk yıl içinde yapılanlar şunlar: 2977 sayılı Kanun zamanında -bunun onsekiz aylık süresi vardır- 9 tane kanun hükmünde kararname çıkarılmıştır; yani iki ayda bir kanun hükmünde kararname çıkarılmıştır. 3207 sayılı Yasa zamanında -ki, bunun süresi bir yıldır- 6 tane kanun hükmünde kararname çıkarılmıştır; yani, yine iki ayda bir kanun hükmünde kararname çıkarılmıştır. 3296 sayılı Yasanın iki yıllık süresi içerisinde 10 tane kanun hükmünde kararname çıkarılmıştır. Hükümetin sürati burada biraz azalmış, 2,4 ayda bir kanun hükmünde kararname çıkarılmış. Yılda ortalama 5,5 kanun hükmünde kararname...

Soruyorum size: 5,5 kanun hükmünde kararnameyi bir yıl içinde çıkaran bir Hükümet, bu tasarıları şu Meclise getirip, Meclisten geçiremez mi arkadaşlarım? Onun için, istenilen yetkiyle yapılan işin mukayesesini ortaya koyduğumuzda, dağın fare doğurduğunu maalesef görmekteyiz.

Sayın Başkan, yine tasarıda, bir reform niteliğinde düzenleme yapıldığı iddiaları var. Ben geçen dönem konuşmalarımın birinde Anavatan Grubuna dönerek, "Allah aşkına, her girişiminize reform damgası basmayın; yarın öbür gün hakikaten kazara bir gerçek reform yaparsanız, ona ne diyeceğinizi tayin edemezsiniz" demiştim; bunu da bir reform olarak ortaya sürüyorlar. Ne diyorlar? "Efendim, biz, trafik konusunda reform yaptık. Efendim, biz pasaport, nüfus vesair mevzuatta reform yaptık" diyorlar.

Değerli arkadaşlarım, pasaport, nüfus, onlara dokunmuyorum; ama trafik konusuna önemle parmak basmak istiyorum. Bugün, Hükümet bundan önceki dönemde 196 ve 245 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameleri çıkararak, Karayolları Trafik Kanununda değişiklik yapmıştır; ama bir gerçek vardır ki, bugün Türkiye'de trafik anarşisi 12 Eylül öncesi anarşi gibi can almaktadır arkadaşlar. Her gün televizyonda, her gün radyoda trafiğin öldürdüğü kişileri, trafiğin yaraladığı kişileri ve trafik kazalarının sebebiyet verdiği maddî hasarı, millî hasarı duyuyoruz. Hükümetin kılı dahi kıpırdamıyor; sanki, Hükümet kulağı üzerinde yatmış kös dinliyor. Bunun siyasî sorumlusu Hükümettir, bunun siyasî sorumlusu en azından İçişleri Bakanıdır. Ne yapmıştır bu yetkiyi aldığı halde? Trafiğin hukukî altyapısını düzeltecek, trafik kazalarını önleyecek hukukî altyapıyı kuracak; artı, -köy telefonları, elektriklerle öğünen Hükümet- karayollarında, karayollarının altyapısında trafik kazalarını önleyecek ne gibi tedbirler almıştır? Bugün ehliyet verilme işini paralı kurslara ihale etmiştir ve onun ilerideki faturası muhakkak ki yine bu topluma çıkacaktır.

İşte, kanun hükmünde kararname yetkisi alarak reform yaptığını, trafik konusunda bazı tadilatlar getirdiğini söyleyen Hükümet, bu tablo karşısında sorumluluğunu hissetmeli ve sorumluluğunun gereğini yerine getirmelidir.

Sayın Başkan, bütün bunlardan önemli husus, Hükümet, bundan önceki dönemde kendisine verilen yetkinin amaç ve ilkelerini aşmıştır. Yani, Hükümetin çıkardığı kanun hükmündeki kararnamelerin bazıları Yüce Meclisin yetki kanunu ile Hükümete verdiği, çizdiği amacın ve ilkenin dışındadır. Bunlardan, şöyle bir sathî ayıklamayla tespit ettiğim bazılarını, Yüce Heyete arz etmek istiyorum.

Bu yetkiyle; ki, yetkinin amaç ve ilkelerini hatırlatmak için okuyayım. "İlkeler: Zaman ve kaynak kaybının önlenmesi; beyanların yeterli sayılması; işlemlerin tek kuruluşça tamamlanması; görev ve yetki dağılımının hizmetin en iyi yapılabilecek bir şekilde yeniden düzenlenmesi.

Amaç: Devlet-vatandaş ilişkilerini kolaylaştırmak diye gidiyor.

Bu amaç ve bu ilke içerisinde bakın Hükümet hangi kanun hükmünde kararnameleri çıkarmış: 251 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Sosyal Sigortalar Kurumu Sosyal Yardım Zammı Miktarının Artırılması Hakkında. Bu, yetkiye girmez arkadaşlar.

252 sayılı Kararname, Bağ-Kur Prim Borçlarının Ertelenmesi Hakkında;

242 sayılı Kararname, 697 sayılı Günün 24 Saate Taksimine Dair Kanunun Değişik İkinci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında.

Soruyorum size, lütfen, Türkiye'de millî saat ayarını tayin edecek, "boylam dairesi şu dairedir" diyen kanun hükmünde kararname çıkarılması, şu yetkinin içine girer mi arkadaşlar?

Yine, daha önemli bir konu, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkındaki Kanunun Bazı Maddelerini Değiştiren 262 sayılı Kanun Hükmünde Kararname.

Arkadaşlar 647 sayılı Kanun hepinizin bildiği önemli bir kanundur; cezaların infazıyla ilgili kanundur ve hukuk literatüründe, yargı değerlendirmesinde, kanun, ceza muhakemeleri usulünün bir parçasıdır, ceza usulünün bir parçasıdır.

Yine ben o müzakereler sırasında Sayın Bakana Oksay'a sormuşum: "Siz bu yetkilerinizle, ceza ve hukuk usullerinde değişiklik yapacak mısınız" 2977 sayılı Yasa görüşülürken Sayın Bakanın cevabı, -zabıtlardan okuyorum- "Bu yetkiye dayanılarak ceza ve hukuk usullerinde değişiklik yapılmayacağını sarahaten beyan ederim."

Sayın Bakan bunu sarahaten beyan ettikleri halde, 647 sayılı Kanunda nasıl değişiklik yapılmış olursa olsun, o bizi ilgilendirmez, bizi ilgilendiren, kanunun kendisidir. 647 sayılı Kanunda hükümet, değişiklik yapmış ve yukarıdan beri arz ettiğim gibi, sathî bir tarama ile huzurunuza getirdiğim bu beş konuda Yüce Meclisin kendisine vermiş olduğu yetkinin sınırı dışına çıkmıştır. Bunu, özellikle bundan sonraki uygulamaya ışık tutması bakımından arz etmek istiyorum.

Sayın Başkanım, yukarıdan beri açıkladığım gibi, biz SHP Grubu olarak bu yetki kanununun karşısındayız; çünkü, önce bir zorunluluk olduğuna inanmıyoruz. Demin verdiğim rakamlar, yılda 5,5 kanun hümünde kararname çıkartılmış olması... Bir zorunluluk olduğuna inanmıyoruz. Ve yine, kanun yerine, kanun hükmünde kararname çıkarılmasını gerektirecek yetkinin verilmesi için, bir kamu yararının mevcut olduğunu -bize getirilen gerekçeler karşısında- kabul edemiyoruz. Yine, hükümetin amaç ve ilke dışına çıkmış olduğu saptandığına göre, bu hükümete, bu konuda, yani kendisine bir yetki verildiğinde, yine ilke ve amacın dışına çıkmayacağı konusunda güvenemiyoruz.

Bunlardan daha önemli olarak, Hükümetin içinde bulunduğu saik, sürekli olarak, Meclisin yasama yetkisini elinde tutmak olduğu için ve demokrasilerin, yıllarca süren mücadelelerden sonra, ihtilallerden sonra elde ettiği millet hâkimiyetine saygı duyduğumuz için ve Anayasamızdaki "Yasama yetkisi... Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez" hükmünü bitkisel yaşama itmemek için bu yetki kanunu tasarısına olumlu oy vermiyoruz.

Yüce Heyete saygılar sunar ve durumu bu şekilde kesinlikle açıklarım.

Sağ olun efendim. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Bayazıt.

Tasarının tümü üzerinde, Anavatan Partisi Grubu adına, Sayın Şevki Göğüsger; buyurun efendim.

ANAP GRUBU ADINA ŞEVKİ GÖĞÜSGER (Kırşehir) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 96 sıra sayılı İdarî Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesine Dair Kanun Tasarısı üzerinde Anavatan Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum: bu vesileyle, Yüce Meclisi Grubum ve şahsım adına saygı ile selamlarım.

Sayın milletvekilleri, Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerinden başlayarak, zaman zaman mevzuatta yapılan değişikliklerle, bürokrasi genişlemiş ve devlet ile vatandaşın münasebetleri gittikçe daha girift hale gelmiştir. Bu durumun düzeltilmesi için muhtelif zamanlarda yapılan çalışmalara rağmen köklü bir değişiklik yapılamadığından, kalıcı ve tesirli sonuçlar alınamamıştır.

Bazı sahalarda yatırım yapmanın veya yatırım izni almanın beş ila on senelik bir zamana ihtiyaç gösterdiği, devletin kendi tesisleri için dahi izin almakta zorluk çektiği ve bazen bu tesislerin ruhsatsız inşa edildiği müşahade edilmiştir. Aynı şekilde, devlet ile muhatap olan vatandaş veya müteşebbislerin, ileri ülkelerde görülmeyen ölçülerde kırtasiyecilikle karşılaştıkları görülmüştür. Bunun zararını genelde memleket çekmiş ve faturası da ekonomiye çıkmıştır.

Devlet idaresinde tedbir alınması zarurî ise de, vatandaşlarımıza şüphe ve güvensizlikle bakılması, formaliteler yığınından, tedirginlikten, zaman ve kaynak israfından başka bir kazanç sağlamamıştır.

Vatandaş, aksi görülünceye kadar beyanında haklıdır, doğrudur. Vatandaşın devletine daha fazla güven duyması için,önce devletin vatandaşına itimat etmesi gerekir. Devlet kapısı, vatandaş için, korkulan, çekinilen bir duvar değil, rahatlıkla, güvenle girilebilen bir yer olmalıdır.

Sayın milletvekilleri, bu durum ve gerçeği daha iktidar olduğunun ilk günlerinde tespit eden ve değerlendiren Anavatan Partisi İktidarı -biraz önce de diğer arkadaşlarım tarafından ifade edildiği üzere- 19.12.1983 tarihinde Yüce Meclise sunduğu ve Yüce Meclisin güvenoyuna mazhar olan Birinci Özal Hükümeti programında "zaman ve kaynak kaybını önleyecek tedbirlerin alınması, vatandaş beyanının yeterli sayılması, hizmetin en iyi şekilde yürütülmesini temin maksadıyla idarenin görev ve yetki dağılımının günün ihtiyaç ve şartlarına göre yeniden düzenlenmesi" ifadelerine yer vermek suretiyle, idarî usul ve işlemlerin basitleştirilmesi konusunda yapmak istediği yenilikleri kamuoyuna açıklamıştır.

Hükümet, programında yer alan bu temel esaslar ışığında, zaman ve kaynak israfının önlenmesi, beyanın yeterli sayılması, işlemlerin tek kuruluş içinde tamamlanması, görev ve yetki dağılımının hizmetin en iyi yapılacağı şekilde yeniden organize edilmesini sağlamak amacıyla, idarî usul ve esasların yeniden düzenlenmesiyle ilgili olarak, 18.2.1984 tarihinde 2977 sayılı Kanunla, kanun hükmünde kararname çıkartma yetkisi almış bulunmaktadır.

Biraz önce de ifade edildi, bu yetki kanununa müsteniden, uzatma süreleri de dahil olmak üzere toplam 28 adet kanun hükmünde kararname çıkartılmıştır sayın milletvekilleri. Gerek 2977 ve gerekse 3207 ve 3296 sayılı Kanunlara istinaden çıkartılmış olan bu toplam 28 adet kanun hükmünde kararnameden, 16 adedi Yüce Meclisin tasvibine mazhar olarak, kanun haline gelmiştir.

Hükümetimizce, bu kararnameler ile, vatandaşa bezginlik veren, trafik, nüfus, pasaport, tapu, veraset, özellikle evlenmeye müteallik işlemlerde reform niteliğinde yeni düzenlemeler getirmiştir.

Sürücü ehliyeti alabilmek için, vatandaşın, memur önündeki beyanı yeterli görülmüştür. Tek bir dilekçe ile nüfus cüzdanı, birkaç fotoğrafla pasaport alabilme imkânı getirilmiştir. İmar planlarının daha kısa zamanda, sadece mahallinde yapılabilmesi imkânı getirilmiştir. Dolayısıyla, ilgili bakanlıkta aylarca, hatta yıllarca bekleyen imar planı tasdiki meseleleri, kökünden halledilmiştir. Özellikle köylerde oturan vatandaşların şahsî halleriyle ilgili işlemleri, önemli ölçüde basitleştirilmiştir.

İRFAN DEMİRALP (Samsun) — Mesela, nasıl basitleştirilmiştir.?

ŞEVKİ GÖĞÜSGER (Devamla) — Öğrencilerin okul kayıtları kolaylaştırılmıştır. Gayrimenkul ipoteği karşısında alınan kredi işlemleri basitleştirilmiştir. Veraset yoluyla intikal eden gayrimenkullerin Veraset ve İntikal Vergisinin tahakkuku, beklenmeksizin tapuya tescili imkânı sağlanılmıştır. Bir hayli malî yükü gerektiren, devlet memurluğu için yapılan müracaatlarda, önceden istenen belgeler alınmaksızın, sadece bir formla müracaatın yeterli olabilmesi imkânı getirilmiştir. Saatlerce süren ve devletin en üst görevlilerini meşgul eden toplantılar ve komisyona havale sistemi ortadan kaldırılmış; süratle işleyen idarî bir yapı geliştirilmek suretiyle iş akımı süratlendirilmiştir. Bu maksatla, eskiden kurulmuş ve 100'ü veya 150'yi bulan komisyonlar, 30 veya 35 civarına indirilmiştir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; benzeri bürokratik işlemlerin azaltılması yolunda engeller taşıyan mevzuat ve usuller üzerindeki çalışmaların sürdürülmesinde fayda gördüğümüzü ifade etmek istiyorum. Zira, kırtasiyeciliğin ve bürokrasinin, kamu hizmetlerinin süratli görülmesini engellediği ve bu suretle de hizmet üretimini ve kalkınma hızını menfî yönde etkilediği görülmektedir. Bir an önce ve hızla kalkınmak durumunda olan memleketlerde, zaman unsurunun önemi inkâr edilemez. Beklemeye tahammülü olmayan birçok problemin en kısa zamanda halledilebilmesi, yıllardır varlığını sürdüren formalitelerin azaltılmasını gerektirir. Bu sebeple, meselelerin daha kolaylıkla ve süratle çözüme kavuşabilmesi, her şeyden önce, hukukî esasların ve idarî yapının bunu sağlayacak hale getirilmesiyle mümkündür. Günün şartlarına uymayan, eskimiş ve uygulamayı güçleştiren ve imkânsız hale getiren, kaynak israfına yol açarak millî ekonomiye zarar veren idarî ve hukukî esasların gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesinde fayda görüyoruz.

İdarî reform çalışmaları sonunda, hizmet tekrarlarının önlenmesi ve benzer görevlerin bir çatı altında toplanması maksadıyla, geçtiğimiz dönemde bazı bakanlıklarımız birleştirilmiştir. Kamu hizmetlerinin, düzenli, süratli, etkili, verimli ve ekonomik yürütülmesini, devletin vatandaşa daha iyi hizmet vermesini sağlamak üzere, bakanlıkların kuruluş ve görev esasları, yepyeni bir anlayışla düzenlenmiştir.

Bu arada, merkez ve taşra teşkilatlarının yeniden düzenlenmesiyle, merkezde yoğunlaşan hizmetlerin büyük bir bölümü taşraya kaydırılarak, hizmetin mahallinde görülebilmesi esası getirilmiş, kısacası, hizmet vatandaşın ayağına götürülmüştür.

Kamu hizmetlerinin zamanında görülmesini önleyen ve vatandaşı devlet kapısında bekleten veya dolaştıran, bir kısmı mevzuattan, bir kısmı anlayış veya alışkanlıktan doğan diğer bürokratik işlemler asgariye indirilmeli, formaliteler azaltılmalıdır. İnsan gücü ve zaman kaybına

sebep olan bürokratik işlemler basitleştirilmelidir. Böylece, idarî usullerde ve işlemlerde verim sağlayıcı değişikliklerin yapılması sonucu, gereksiz şekilcilik kaldırılmış olacak, bu suretle hem bazı görevlerin daha iyi yürütülmesi sağlanmış, hem de personelin ve vatandaşın vaktini ve devlet kaynaklarının, görülmeyen veya eksik görülen hizmetler için kaybedilmesi önlenilmiş olacaktır. Fertlerin devletle, kamu kurum ve kuruluşlarının da kendi aralarında mevcut olan ve zaman içinde karmaşık hale gelen münasebetlerinin en iyi şekilde düzenlenmesi ana gayemizdir.

Sayın milletvekilleri, idarî usul ve işlemler sadece devlet için önemli olan bir mevzuat demeti değildir. Bunlar, aynı zamanda vatandaşın gündelik hayatıyla doğrudan ilgili bulunmaktadır. Kişi, doğumundan okula başlamasına, iş hayatından hastane girişine ve ölümüne kadar, bir yığın karmaşık idarî usul ve işlemlerle karşılaşmaktadır. Bu tür bezdirici işlem ve olayların tespiti anında, süratle giderilmesinde büyük faydalar vardır.

Diğer taraftan, çağımız durmadan ilerlemektedir. İdarî usul ve işlemlerdeki yenilik ve basitleştirmelerin de bu ilerlemeye ayak uydurabilmesi için, anında müdahale imkânının hükümete verilmesinde bir sakınca değil, aksine, hizmetinde olduğumuz vatandaşlarımızın menfaatları açısından fayda görüyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sayıları 11 bini geçen kanunlarda yer alan ve mutlaka basitleştirilmesi gereken idarî usul ve işlemlerin tamamının bir anda tespit edilmesi ve bunları kolaylaştırıcı tedbirlerin alınması, kısa zamanda mümkün değildir. Bütün bürokratik işlemleri, gereksiz kırsatiyecilik yaratan usulleri tespit ederek sonuçlandırmaya kalkmanın mümkün olamadığına inanıyoruz. Bunların değerlendirilmesi, ayıklanması, takdir edersiniz ki uzun araştırma, inceleme ve hatta uygulamaya ihtiyaç göstermektedir. Bu sebepledir ki, Hükümetimiz, 2.2.1984 tarih ve 2977 sayılı Kanunla aldığı kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini, 3207 sayılı Kanunla 8 Ağustos 1986 tarihine kadar, 3296 sayılı Kanunla da 8 Ağustos 1988 tarihine kadar uzatmış ve bu süre içerisinde, biraz önce arz ettiğim sayıda kanun hükmünde kararname çıkarmıştır.

Gelişen teknoloji ve yenilikler ve mevcudu bir hayli kabarık olan kanunlarımız üzerinde de yapılan araştırma ve çalışmalar aynı gayeye matuf, yani idarî usul ve esasların basitleştirilmesini öngören yeni bir yetki verilmesini zaruri kılmaktadır.

Sayın milletvekilleri, bu tasarı kanunlaştığı takdirde, kişi haklarını, bir kere kapsamına almamaktadır. Kaldı ki, bu kanunla kişilerin kendi hak ve özgürlüklerini devlet kapılarında daha kolay, daha rahat takip edebilme imkânları sağlanmak istenilmektedir. Bürokratik işlemlerin azaltılmasını, bürokrasiyle mücadeleyi memurlarla mücadele şeklinde, memurlara savaş açılması şeklinde yorumlamanın da insafsızlık olduğunu düşünüyoruz. Bu fikre katılmanın da mümkün olmadığını ifade etmek isterim.

Bu tasarıyla, Hükümetimiz süre uzatma talebinde bulunmamaktadır. 2977 sayılı Kanun, ekleriyle birlikte, süresini tamamlamış, o dönem için tespit edilebilen bürokratik işlemler, kırtasiyeciliğe meydan veren işlemler tespit edilmiş, mümkün olduğu kadarıyla düzeltilmesine çalışılmıştır. Bunların örneklerini de biraz önce arz etmeye çalıştım.

Bu, yeni bir kanun tasarısıdır. Hükümet yeni bir kanun tasarısıyla, aynı amaçtaki hizmetlerine kısa vadede çözüm yolu bulabilmek için Yüce Meclisinizden, yine Anayasanın 87 nci maddesindeki hükümden yararlanarak (Ki, Anayasanın

87 nci maddesi Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevlerini sayarken, "Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini hükümetlere vermektir" şeklinde tarif etmektedir) Bu yetkiden istifade etmek istemektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; biraz önce de arz ettiğim gibi, Hükümetimiz, vatandaşın devlet kapılarında fazla beklemesine meydan vermemek üzere, idarî işlemlerin, bürokratik işlemlerin azaltılması suretiyle, çok fazla işlemlerden başı bunalmış, sıkıntıya düşmüş, yüzü gülmez memurlar yerine, bu kişilerin, vatandaşın işini daha kısa sürede, daha temiz, daha rahat, yüzü güler bir vaziyette yapabilmelerine imkân sağlamak üzere, idarî usullerdeki, bürokratik işlemlerdeki zorlukları basitleştirme hedefini güden bu tasarıyı, grup olarak olumlu karşılıyoruz.

Bu vesileyle, tekrar, hepinize saygı ve selamlarımı sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Göğüsger.

Hükümet adına, Devlet Bakanı Sayın Kahveci; buyurun efendim.

DEVLET BAKANI ADNAN KAHVECİ (İstanbul) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın grup sözcümüz Şevki Göğüsger, konunun detaylarını çok güzel bir şekilde ifade etti. Ben de, biraz, işin gerekçesini daha değişik bir üslupla, daha değişik bir açıdan izah etmeye çalışacağım.

Hatırlayacağınız üzere, geçmiş hükümetlerin programlarını incelerseniz, -1940'lara kadar inceledim- hemen hemen her hükümetin programında, "bürokrasiyi azaltacağız" vaadi vardır. 1940'larda başlayan bu vaatler, somutlaştırılmak istenmiş, hükümetler bu konuda uzman komisyonlar kurmuşlar, yurt içinden, hatta yurt dışından uzmanlara danışmışlardır. Fakat ortaya çıkan sonuç şunu göstermektedir: Geçmiş hükümetler, her ne hikmetse, çeşitli nedenlerden dolayı, kanunlardaki sadeleştirmeyi, kararnamelerdeki sadeleştirmeyi, devlet-vatandaş ilişkilerindeki kolaylaştırmayı başaramamışlar ve vaadleri maalesef akim kalmıştır. Birinci Anavatan Hükümeti bu vaadi hükümet programında yaparken, geçmişteki çalışmaları analiz etti. Geçmişte acaba diğer hükümetler neyi eksik yaptılar da, arzu edilen tempoda bürokratik formaliteleri sadeleştiremediler? Kanunları devlet-vatandaş ilişkileri açısından arzu edilen kolaylığa indirgeyemediler?

Birkaç teşhis koyduk. Teşhislerden bir tanesi şu idi: Bürokrasi sadece Türkiye'de değil, dünyanın bütün ülkelerinde özel dinamikleri olan bir topluluktur. Eğer siz bürokrasiyi sadeleştirmek için dışarıdan uzman getirirseniz, işin başındaki uzmana danışmazsanız, ortaya çıkaracağınız kanunu yahut kanun hükmündeki kararnameyi uygulatamazsınız. Geçmişte yapılan hatalardan bir tanesi bu idi. Genellikle, işin başındaki yetkiliye, uzmanlara danışılmadı; kurum dışından, hatta hükümet dışından, yurt dışından ve yurt içinden uzmanlar getirildi, problemler analiz edildi ve bu yaklaşımla, daha objektif, bürokratik formalitelerin azaltılabileceği varsayıldı; fakat bu varsayım çalışmadı; bunun sonucu, uzun uzun raporlar istihsal edildi ve bu raporlar maalesef raflarda tozlanmak mecburiyetinde kaldı. Dolayısıyla, biz bürokrasiyi azaltma teşebbüsümüze başlarken, öncelikle, memuru, bu işten sorumlu üst kademede ve alt kademedeki memuru kesinlikle işin başına koşmak istedik. Yani, bu işi sadeleştirirken, "senin görüşün nedir; vatandaşa daha az ıstırap çektirerek, formaliteleri daha nasıl -etkinliğini azaltmadan- azaltabiliriz?" sorusunu sorduk. Hazırlanan bütün kanunlarda, kanun hükmündeki kararnamelerde ve tüzüklerde, işin başındaki bürokrat-

ların görüşü kesinlikle öncelik kazanmıştır.

Başbakanlıkta, bürokratik formaliteleri azaltmak için, bürokrasiyi sadeleştirmek için toplanmış bir uzmanlar topluluğu yoktur. Biz sadece koordinasyonla sorumluyuz, koordinasyonu suhuletle yapmaya çalışıyoruz. Dolayısıyla, Sayın Doğruyol grup sözcüsünün söylediği "memurla savaş", "memurlar tedirgindir" sözü, maalesef geçersizdir; çünkü, bu işin içinde memur vardır, işten sorumlu memur vardır. Eğer, İçişleri Bakanlığında nüfus işlerini ilgilendiren bir husus varsa, nüfus işlerindeki uzmanlar bu çalışmayı yapmaktadır; emniyetle ilgili bir konu varsa, emniyetle ilgili uzmanlar bu çalışmayı yapmaktadır; maliye ile ilgili bir konuysa maliyedeki uzmanlar bu çalışmayı yapmaktadır; dışarıdan ve yukarıdan herhangi bir uygulamanın kendilerine empoze edilmesi diye bir olay yoktur.

Özellikle belirtmek isterim ki, bu yaklaşımımız OECD ülkeleriyle yaptığımız toplantılarda onların da takdirini toplamıştır. Çünkü, onlar da bürokratik formaliteleri azaltırken sıkıntı çekiyorlar. Onların da bürokrasisi, yetkilerini devretmemek, yetkilerini azaltmamak konusunda belirli bir direnme gösteriyor ve Türkiye'nin uyguladığı bu yöntemi -memnuniyetle ifade etmek isterim ki- OECD ülkelerinden birkaç ülke tasvip etmiş ve buna benzer uygulamalara gireceğini beyan etmiştir.

Şimdi gelelim, niye kanun hükmündeki kararname yöntemiyle gidiyoruz da kanunlarla gidilmiyor bu konuya? İşte, meselenin kritik noktası budur. 1984 öncesi hükümetlerin, bürokratik formaliteleri azaltamamasında, bence, önemli noktalardan bir tanesi de, meseleyi statik bir olay olarak görmeleridir. Devlet-vatandaş ilişkileri statik bir olay değildir. Bugün, yeni çıkardığınız bir kanunun toplum tarafından nasıl tepki göreceğini, toplumun bu kanuna nasıl tepki göstereceğini, neresini benimseyeceğini, neresini benimsemeyeceğini peşinen yüzde yüz bilebilirim diyebilen kişi, bence olayı abartıyordur.

Kanunlar yahut da mevzuat, zaten devlet-vatandaş ilişkilerinin zaman içinde değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan bir külliyattır. Eğer bazı şeyleri sadece kanunlarla yapmak isterseniz, kanunu çıkarırsınız, kanun uygulamaya girdikten sonra, bakarsınız ki kanunda vatandaşın adapte olamadığı, vatandaşın benimsemediği taraflar vardır ve mecburen bunları değiştirmek zorunda kalırsınız. Dediğim gibi, devlet-vatandaş ilişkileri statik değil, dinamiktir.

Bunları kanunlarla yapamaz mısınız? Yaparsınız. Geçmiş hükümetler işte bunları kanunla yapalım mantığı ile olaya baktılar. Tabiî, bir kanunu çıkarıp, bunun sonuçlarını irdeleyip, ikinci bir kanun çıkarıncaya kadar, aradan en aşağı bir birbuçuk, hatta iki sene geçer.

Kanun hükmündeki kararname, yine özellikle vurgulayarak ifade ediyorum, Anayasanın verdiği yetki limitleri içinde çok hassasiyetle kullanılmaya çalışılmıştır; kişi hak ve hürriyetlerine dokunmanın tersine, kişi hak ve hürriyetlerini zenginleştirmek, kişinin devlet karşısında gereksiz eziyete, gereksiz mağduriyete uğratılmasını engellemek için kullanılmıştır.

Bu kanunu gelecekte nerede kullanacağız? Sayın Göğüsger, geçmişte nerelerde kullandığımızı çok detaylı bir şekilde ifade etmişlerdir, kendisine teşekkür ederim. Gelecekte nerede kullanacağız?

Muhterem milletvekilleri, sadece Türkiye'nin değil, demin de bahsettiğim gibi, Avrupa ülkelerinin, OECD ülkelerinin en önemli sorunlarından bir tanesi, müteşebbislerin, işyeri ve iş kurma sırasında karşılaştıkları zorluklardır. Toplumların gelişmesinde en önemli unsurlardan bir tanesi de, müteşebbislerin önüne takoz-

lar, engeller, barajlar konmamasıdır. Diyeceksiniz ki, bu konuda şimdiye kadar niye bir şey yapmadınız? Çünkü, şimdiye kadar bu meselenin tetkikini yaptık, "Bu nasıl çözülür?" dedik ve diğer ülkelerde nasıl çözülüyor bunu araştırdık... Diğer ülkelerde çözülmüş değil, diğer ülkeler de çözmeye çalışıyorlar. Diğer ülkeler de, -Almanya, Fransa, Norveç, İzlanda dahil- çeşitli teşebbüslerde bulunmuşlar ve aldıkları sonuçlardan memnun değiller, yine yeni teşebbüslerde bulunuyorlar.

Biz, bu meseleyi çok uzun çok detaylı inceledik. Bu yetki kanunuyla, işyeri kurma formalitelerini sadeleştirmeyi amaçlıyoruz. Zor bir iştir. Yine ifade ediyorum ve bürokratik formalitelerin azaltılması açısından, pek çok kurum, yetkilerinin tek yerde toplanmasına karşı çıkacaktır. Bu konuda büyük mücadele verilmesi gerekir; ama şunu da özellikle ifade etmek isterim ki, Türk müteşebbisinin iş kurma konusunda karşılaştığı zorluklar, gerçekten, hemen hemen esnaf ve sanatkârlarla, sanayicilerle, hatta seyyar satıcılarla bile yaptığımız toplantılarda en önde gelen sorunlardan biridir. Bu konuda son dört yılda ödevimizi yaptık ve bu konuyla ilgili somut sonuçlar alma konusunda ümitli olduğumuzu ifade etmek isterim.

İkinci önemli konu, yine şirket kurma formaliteleriyle ilgilidir. Türkiye, şirket kurma formaliteleri açısından, formaliteleri çok fazla olmayan, ama çok da az olmayan bir ülkedir. Bu konuda değişik yaklaşımlar geliştirilmiştir. Olaya, bakanlıklarımız değişik yönden bakmakta; özel kesim, Odalar Birliği daha değişik yönden bakmaktadır. Bunun sonuçlandırılması ve şirket kurma formalitelerinin sadeleştirilmesi, sadece vatandaşın karşılaştığı zorlukları azaltmak açısından değil, aynı zamanda vergi toplama etkinliğini artırma açısından da önemlidir. Eğer kurumlaşmayı kolaylaştırırsanız -kurumlarda, bildiğiniz gibi vergi kaçağı daha azdır- devlet, vergisini kurumlardan daha kolay toplayabilmektedir. İkinci önemli konu budur.

Bu arada, "Son dört beş yılda ne yapıldı?" diye bir soru soruldu. Geçen gün, ne yaptığımızı mevzuatı ne kadar sadeleştirdiğimizi çok sade, fakat çok çarpıcı bir örnekle gösterdik. Dört yıl önce, sekiz yılda tamamlanmasını planladığımız bir program başlattık. Burada, mevzuatın kodifikasyonunu hedef aldık. Türkiye'de mevzuat çok karmaşık. Düsturlar neredeyse 100 cildi aşmış, genel bir fihristi yok; her düsturun önünde tek bir fihrist var; bir tüzük, bir kararname, bir yönetmelik, bir kanun aradığınız zaman, saatler, harcamanız gerekiyor, günler harcamanız gerekiyor. Bir kanunun hangi maddesinin geçerli, hangi maddesinin geçersiz olduğunu anlamanız için çok dikkatli davranmanız lazım. Yani, uzman hukukçular bile şaşırıyor. Bununla ilgili olarak çarpıcı bir örnek vermek istiyorum: 25 yıllık bir hâkim, bir kanunun bir maddesinin iptali için Anayasa Mahkemesine gitmiş; Anayasa Mahkemesine gittikten sonra, bu kanunun o maddesinin on yıl önce iptal edilmiş olduğunu öğreniyor. Yani, mevzuatımız o kadar karmakarışmış ki, 25 yıllık kıdemli bir hâkim bile, hangi kanunun hangi maddesinin geçerli, hangi maddesinin geçersiz olduğunu bilemiyordu.

Yaptığımız sadeleştirmenin önemini anlatmak için şu basit örneği vereyim: Düsturları yan yana koyduk, düsturların boyu benim boyumun dört misli. Derlediğimiz kanun, kararname, tüzük ve yönetmelikleri de yine üst üste koyduk; biri benim boyumun dört misli, diğeri benim boyumun yarısına dahi gelmiyor.

Yaptığımız bu kodifikasyon ne sağlayacaktır? Bu kodifikasyon, öncelikle, memurların, hâkimlerin, avukatların, herkesin mevzuatı daha kolay anlamasını, daha

hızlı değerlendirmesini sağlayacaktır. Eğer bir memur, kanunun, kararnamenin, yönetmeliğin ne olduğunu çabuk öğrenemezse, doğru öğrenemezse, onun, vatandaşa eziyet yapması, tabiî ki doğaldır; ama siz, mevzuatı sadeleştirip önüne koyarsanız, karar vermesi çok daha kolay olur.

Şunu iftiharla ifade edebilirim; bu yaptığımız çok basit bir olay. Geçmişte bu bile yapılamadı, 1984 öncesi hükümetler bunu yapamadılar.

Bunun için ekstra para harcamadık, sadece, diğer bakanlıklardaki hukuk müşavirlerini Başbakanlığa çağırdık, bunların atıl kapasitesini kullandık. Yani, dışarıdan uzman falan getirmedik. Diğer bakanlıklardaki hukuk müşavirlerinin boş zamanlarını değerlendirdik ve sekiz yılda yapılması planlanan bir projeyi de, üç küsur yılda bitirdik. Şu anda bu külliyat basılmış ve Başbakanlık Matbaasından bütün kamu kuruluşlarına ve isteyen özel kişilere satılmaktadır. Önemsiz gibi görünen bir olaydır; ama, kanaatimce çok önemlidir; çünkü, iş yapma ile laf yapma arasındaki farkı gösterme açısından çok önemlidir. Bunu geçmişte herkes yapabilirdi; ama, yapmak niye bize nasip oldu? Çünkü, biz olayı çözmek için yola çıktık.

EROL AĞAGİL (Ankara) — Beş senedir niye yapamadınız?

DEVLET BAKANI ADNAN KAHVECİ (Devamla) — Övünmek hoşuma gitmez; ama, maalesef gerçek bu. Yani, 1984 öncesi bu niye yapılamadı? Yani, atla deve değil, bu kadar külliyat için dışarıdan uzman getirmenize de gerek yok; mevcut hukuk müşavirlerini bir araya toplarsınız biraraya olur biter... Fazla mesai de ödemedik, onu da ifade edeyim.

Değerli misafir... Özür dilerim, değerli milletvekilleri... (SHP sıralarından gürültüler)

İBRAHİM TEZ (Ankara) — Burada halkın temsilcileri var.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Başbakan misafir, o yok.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Hepiniz misafirsiniz.

DEVLET BAKANI ADNAN KAHVECİ (Devamla) — Değerli milletvekilleri, Sayın Bayazıt, "Hükümetin niyeti kötü" diye bir ifade kullandı. Vallahi Hükümetin niyeti kötü olsa, son dönemde bu Yetki Kanununu kullanırken kötü niyetini gösterirdi. Bence bu konuda "Niyet kötü mü, iyi mi?" diye tartışma yapmak yerine, önemli olan, bu sorunu en etkili nasıl çözeriz noktai nazarından hareket etmek. Bu sorun geçmiş yıllarda klasik yöntemlerle çözülememiş. Kanun hükmündeki kararnamelere karşı olma mantığınızı dinledim; fakat özellikle ifade etmek isterim ki, kanun hükmündeki kararname, statik olmayan, dinamik olan bu sorunu daha etkili, daha hızlı çözme konusunda çok önemli imkânlar sağlamıştır.

Değerli milletvekilleri, son olarak açıklamam gereken konu da, süre ile ilgilidir. Sayın Bayazıt Komisyonda bana, "Bu kanunun süresi bittiği zaman süre uzatımı isteyecekmisiniz?" diye sordu. Ben "Muhtemelen isteyebiliriz" diye bir ifade kullandım. Niçin böyle bir ifade kullandığımı da açıklayayım: Demin söyledim, kanunlar, özellikle vatandaşla devleti muhatap kılan kanunlar, toplumun değişen yapısından dolayı her zaman arzu edilen sonuçları vermeyebilirler. Sizin, ideal olarak çalışacağını düşündüğünüz bir kanuna vatandaş adapte olamayabilir. Bu açıdan, sürenin uzatılmasını biz de istemeyiz, biz de sorunları, kanunlardaki sıkıntıları daha çabuk çözmek isteriz; bizim menfaatimizedir, fakat dediğim gibi sorun dinamik bir sorun olduğundan ve sadece Türkiye'nin değil, bütün dünya ülkelerinin derdi olan bir sorun olduğundan, devamlı olarak mücadele edilmesi gereken bir sorundur.

Yalnız, Sayın Doğru Yol Partisinin sözcüsünün söylediği gibi, hükümet programında bürokrasiyle mücadelenin üç yılda bitirilebileceği ile ilgili en ufak bir ifade yoktur. Bürokrasiyle mücadelenin devamlı bir mücadele olacağı tabiîdir; çünkü, kanunların ve mevzuatın devamlı olarak değiştiği ve her değiştiğinde bunun devlet-vatandaş ilişkileri açısından yeniden değerlendirilmesi mecburiyeti vardır. Dolayısıyla, hiç bir hükümetin -bizim hükümetimiz de dahil- bürokrasiyle mücadeleyi üç yılda bitiririm, beş yılda bitiririm gibi bir ifade kullanması mevzubahis değildir.

Bu düşüncelerle, Yüce Heyetinizi saygılarımla selamlarım. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Gruplar adına konuşmalar bitmiştir, şahıslar adına konuşmalara geçiyoruz.

Sayın Kamer Genç; buyurun. (SHP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, değerli üyeler; bundan önce, bu kürsüde yaptığımız konuşmalara ANAP İktidarının bakanları cevap vermiyordu ve kendi kendime de hayıflanıyordum; bunların verdikleri cevapları dinleyeyim diyordum; ama şimdi anladım ki, cevap vermemeleri gayet doğal; çünkü, konuşmalara cevap verecek güç yok. (SHP sıralarından alkışlar)

Biraz önce dinledik; bakın, Sayın Bakan ne diyor: "1984'e kadar bu bürokratik işlemlerle, kırtasiyecilikle mücadele konusunda geçmiş hükümetler işi ele aldılar; ama onlar konuya statik baktılar, biz dinamik bakıyoruz. Dinamikle statiğin farkı ne? Biz kanun gücünde kararnameyle olayı hallediyoruz, onlar kanunla halletmek istiyorlardı. Halbuki, kanunu değiştirmek zordur, kanun gücünde kararname çıkarmak kolaydır" gibi ifadeler kullanıyor.

Değerli arkadaşlar, kanun gücünde kararnamenin anayasaya girmesinin tek mantığı, meclislerin, bünyeleri gereği ağır işlemesi nedeniyle, ekonomik konularda hükümetlerin belirli işlemleri tesis etmekte yeteri sürate sahip olamamalarıdır. Geçmişte çok dar sahada olmak üzere - Avrupa'da, Fransa'da ve birtakım devletlerde de- hükümetlere kanun gücünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir; ama hiçbir devlette, hele demokrasiyle idare edilen hiçbir devlette, bizim 1982 Anayasasında verilen kanun gücünde kararname çıkarma yetkisi derecesinde ve genişliğinde verilmemiştir ve hiçbir hükümet de ANAP İktidarının kullandığı derecede kanun gücünde kararname çıkarma yetkisini kullanmamıştır.

Şimdi bir kurumu ele alın, en geniş boyutuyla bir devleti ele alın, bu devletin bir teşkilatı vardır, bir işlemesi vardır, bir de tesis ettiği işlemler vardır. Tesis ettiği işlemler nedir? Yargısal faaliyetlerine ilişkin işlemlerdir, teşrîî faaliyetlerine ilişkin işlemlerdir ve idarî işlemlerdir.

Hükümet, geçen hafta burada devletin temel işleme organlarından birisi olan personel mevzuatının düzenlenmesi için Yüce Meclisten bir yetki aldı; teşkilat konusunda da alıyor, personel konusunda da alıyor.

Beyler, bu Meclisin görevi nedir? Kanun yapmaktır. Eğer kanun yapma yetkisini bu Meclis devrediyorsa, o zaman şu Meclisin de kapısına bir kilit asın, işte hiç olmazsa bu Meclis, 450 tane milletvekiline para ödemesin; yazık oluyor, buna gerçekten yazık oluyor. Bir kurum, evvela kendi hukukî varlığını korumak zorundadır. Eğer bir kurum kendi hukukî varlığını korumazsa, başkaları o varlığa hiç saygı duymaz. Sizden rica ediyorum, böyle bir hükümete, böyle bir yetki vermeyin. (SHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Evvela, getirilen bu tasarıyla ilgili olarak, ben, Anayasa Komisyonuna teessüflerimi arz etmek istiyorum. Komisyon olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisine niyabeten doğru dürüst görev yapmıyorlar. Meclise niyabeten görev yapan bir komisyonun, kanunları dört başı mamur olarak incelemesi lazımdır; eğer Anayasaya ve eğer hukuka aykırı ise onu reddetmesi lazımdır. Açın, Anayasanın 91 inci maddesine bakın; yetki kanununda, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin kapsamı belirtilecektir deniyor. Neresidir bunun kapsamı arkadaşlar? Ne deniyor?.. "Bazı kanunlarda değişiklik yapmak.."

Arkadaşlar, "bazı kanunlar" dediğiniz zaman, işte, 10 000 kanundan 1 tanesini istisna ederseniz, o 9 999 kanunda değişiklik yapma hakkını verirsiniz. Bu kadar geniş, bu kadar müphem, bu kadar kapsamlı bir yetki verilir mi arkadaşlar? Siz kendi yetkilerinizi kullanmazsanız, başkaları da o zaman size bu yetkiyi kullandırmazlar.

Değerli arkadaşlar, ikincisi, hep ANAP iktidarından dinliyoruz, geçmiş iktidarları suçluyorlar. Aslında siz, geçmiş iktidarların tırnağı olamazsınız; gerçekten olamazsınız. Sizin yaptığınız hayal aleminde yaşamak. Evvela, Başbakanınız gelsin burada otursun, bu Meclise saygılı olsun. (ANAP sıralarından "Senin Başkanın var mı burada?" sesi) Benim Başkanım buradaydı. Sizin Başbakanınız yazın yatlarda rüşvet alıyor. Bakın rüşvet alıyor. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Kamer Bey...

KAMER GENÇ (Devamla) — Bunun ismi rüşvettir...

BAŞKAN — Kamer Bey...

KAMER GENÇ (Devamla) — Bir dakika, açıklayacağım. Kışın... (Gürültüler)

BAŞKAN — Kamer Bey... Kamer Bey...

AHMET KARAEVLİ (Tekirdağ) — Sayın Başkan, bu söz olmadı; sözünü geri alsın efendim.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Terbiyeli konuş!

BAŞKAN — Kamer Bey... (ANAP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

KAMER GENÇ (Devamla) — Lafı anlayın... Bir dakika.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Terbiyeli konuş! Terbiyesiz herif!

BAŞKAN — Kamer Bey... Kamer Bey...

MURAT BATUR (Şanlıurfa) — Senin Danıştayda iken rüşvet aldığını biliyoruz. Utanmaz herif!

BAŞKAN — Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Davamla) — Terbiyeyi sizden öğrenmiyorum.

Size, rüşvetin ne olduğunu söyleyeyim bakın. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Genç... Sayın Genç...

MEHMET SAĞDIÇ (Ankara) — Saygısız adam!.. Utanmaz adam!

KAMER GENÇ (Devamla) — Bakın... Utanmaz sizsiniz, lafı anlamak kabiliyetinden yoksun insanlar...

MURAT BATUR (Şanlıurfa) — Terbiyesiz!. Utanmaz adam!

BAŞKAN — Sayın Genç... Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Devamla) — Terbiyesiz sizsiniz ve lafı anlamak kabiliyetinden yoksunsunuz.

Sayın milletvekilleri... Bir özel yata bin... (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Genç... Sayın Genç.. Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Devamla) — Devlet memurlarının hediye alması yasak değil midir? Devlet memurlarının hediye alması yasak değil midir? Başbakan hangi sıfatla gidiyor da bir özel yatta bütün yazını geçiriyor? Bu rüşvet değil midir? (ANAP sıralarından gürültüler, SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Genç... Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Devamla) — Bir devlet memuru birisinin kahvesini içtiği zaman rüşvet oluyor mu?.. Olmuyor mu?.. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Genç... Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Devamla) — Siz bir devlet memuru bir hediye kabul ettiği zaman, bu memurun görevine son veriyor musunuz?

MURAT BATUR (Şanlıurfa) — Terbiyeli konuş! Ayıp be...

KAMER GENÇ (Devamla) — Terbiyesiz senin sülalen! Bana bak terbiyesiz sensin!

MEHMET SAĞDIÇ (Ankara) — Sayın Başkan, sözünü geri alsın.

Terbiyesiz herif! (SHP sıralarından "Yağcılık yapmayın" sesleri, ANAP sıralarından gürültüler)

KAMER GENÇ (Devamla) — Terbiyesiz sensin...

MUSTAFA DİNEK (Konya) — Terbiyesizliğe karşı gelmek, yağcılık yapmak anlamına gelmez.

MURAT BATUR (Şanlıurfa) — Terbiyesiz herif!

KAMER GENÇ (Devamla) — Bana bak, terbiyesiz sensin.

BAŞKAN — Sayın Genç... Sayın Genç, sözünüzü kesiyorum. (ANAP sıralarından gürültüler)

Sayın Genç, Sayın Genç, Sayın Genç, Sayın Genç, Sayın Genç, siz şahsınız adına, kanun tasarısının tümü üzerinde konuşmak için söz aldınız. Sözleriniz kaba ve yaralayıcı bulunmuştur. Lütfen tasrih ediniz.

KAMER GENÇ (Devamla) — Beyler bakın, ben size sözlerimi açıklıyorum; bir devlet memuru bir başka kişi...

(Başkan tarafından hatibin mikrofonu kapatıldı)

BAŞKAN — Bir dakika, Kamer Bey. Kamer Bey... Kamer Bey...

KAMER GENÇ (Devamla) — ...yatlarda gezdiğine göre ben onu rüşvet kabul ediyorum.

MURAT BATUR (Şanlıurfa) — Konuşma, terbiyesiz adam!

BAŞKAN — Kamer Bey... Kamer Bey...

KAMER GENÇ (Devamla) — Buyurun efendim.

BAŞKAN — Kamer Bey, bakınız, İçtüzüğümüze göre, konudan ayrıldığınız takdirde, sizi iki defa ikaz ederim, üçüncü de sözünüzü keserim.

Lütfen...

KAMER GENÇ (Devamla) — Sayın Başkan, ben konu dışına çıkmıyorum, Meclisin saygınlığı konusunu dile getiriyorum.

BAŞKAN — Sözleriniz, kaba ve yaralayıcı bulunmamalıdır.

KAMER GENÇ (Devamla) — Hayır efendim, sözlerim gayet doğrudur ve misal veriyorum. (Gürültüler)

BAŞKAN — Bir dakika... Bir dakika...

KAMER GENÇ (Devamla) — Değerli milletvekilleri, bakın... (ANAP sıralarından, sıra kapaklarına vurmalar) Yani, siz sıra kapaklarına vurdukça ben burada beklerim, hiç önemli...

MEHMET BÜLENT ÇAPAROĞLU (Malatya) — Satılmış!... Nerenin köpeğisin? (SHP sıralarından "Köpek sensin, terbiyesiz herif" sesleri)

KAMER GENÇ (Devamla) — Sayın Başkan, o zaman ben izah edeyim... Yani, bu ANAP milletvekilleri; eğer Başbakan, yazın özel yatlarda gezmiyorsa... (ANAP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar) efendim özel yatta gezmiyor mu?

BAŞKAN — Sözlerinizi tasrih edin Kamer Bey.

KAMER GENÇ (Devamla) — Değerli milletvekilleri, yarası olan gocunur.

MEHMET BÜLENT ÇAPAROĞLU (Malatya) — Bir Başbakan hakkında, "Rüşvet alıyor" demek, nasıl söz? (ANAP

sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

KAMER GENÇ (Devamla) — Bakın, ben size açık misal veriyorum, açık misal veriyorum...

AHMET KARAEVLİ (Tekirdağ) — Sayın Başkan, daha niye devam ettiriyorsunuz?

MEHMET SAĞDIÇ (Ankara) — Terbiyesiz herif!.. (ANAP sıralarından, "Terbiyesiz herif" sesleri)

BAŞKAN — Arkadaşlar, arkadaşlar, arkadaşlar...

MEHMET BÜLENT ÇAPAROĞLU (Malatya) — Köpek! Köpek diyorum...

KAMER GENÇ (Devamla) — O dediklerinizi aynen size iade ediyorum. (Gürültüler)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, Muhterem arkadaşlar, Muhterem arkadaşlar... (ANAP ve SHP sıralarından gürültüler) Muhterem arkadaşlar, kavgayla hiçbir meseleyi halledemeyiz... Bir dakika... kavgayla hiçbir meseleyi halledemeyiz.

MEHMET BÜLENT ÇAPAROĞLU (Malatya) — Bir Başbakan hakkında böyle konuşamazsın terbiyesiz köpek.

AHMET ERSİN (İzmir) — Ne diyorsun lan sen?.. Ayıp, ayıp.

MEHMET BÜLENT ÇAPAROĞLU (Malatya) — "Köpek" diyorum; köpekten de aşağı.

BAŞKAN — Kamer Bey, sözünüzü tasrih ediniz; bir. İkincisi, sözleriniz yaralayıcı ve kaba bulunmuştur, İçtüzüğe aykırıdır.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Milletvekili, evvela terbiyeli konuşur. Sen, Başbakana bunu söyleyemezsin. Böyle konuşma, terbiyeli konuş (Gürültüler)

BAŞKAN — Kamer Bey, sözünüzü bitiriniz, kürsüyü terk ediniz lütfen.

AHMET KARAEVLİ (Tekirdağ) — Niye devam ettiriyorsunuz o zaman? Olay çıkıyor...

MEHMET BÜLENT ÇAPAROĞLU (Malatya) — Yazık ki sen Meclise girmişsin, adi herif.

BAŞKAN — Kürsüyü terk edin, lütfen zamanınız dolmuştur...

KAMER GENÇ (Devamla) — Nerede doldu Sayın Başkan?

BAŞKAN — Hayır efendim, zamanınız dolmuştur Kamer Bey. Lütfen... (ANAP sıralarından gürültüler)

KAMER GENÇ (Devamla) — Nerede doldu? Taraflı hareket ediyorsunuz, sözümü kesemezsiniz. (Gürültüler)

BAŞKAN — Hayır efendim... Zamanınız dolmuştur. İşte bakın, saat 17.50'de söz aldınız. (Gürültüler)

KAMER GENÇ (Devamla) — Sayın Başkan, ben konuşmaya başlar başlamaz, arkadaşlar...

BAŞKAN — Lütfen... Lütfen..

KAMER GENÇ (Devamla) — Ben kürsüye kaçta çıktım, söyler misiniz?

BAŞKAN — 17.50'de çıktınız.

KAMER GENÇ (Devamla) — Hayır efendim, saat orada.

BAŞKAN — Hayır, benim saatime bak; onu ben ileriye almadım. Ben saatime göre ayarlıyorum; bakınız.

KAMER GENÇ (Devamla) — Sayın Başkan, bu kadar taraflı hareket etmeyin. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Hayır, hiç taraflı hareket etmiyorum. Lütfen, sözünüzü bitiriniz.

KAMER GENÇ (Devamla) — Ben madde üzerinde çıkıp konuşacağım, benim söz hakkımı kısıtlayamazsınız.

BAŞKAN — Lütfen, sözünüzü bitiriniz.. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Şahsı adına, Sayın Mahmut Öztürk; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın Öztürk, süreniz 10 dakikadır.

MAHMUT ÖZTÜRK (Niğde) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin sayın üyeleri; görüşülmekte olan İdarî Usul ve İş-

lemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısı hakkında söz almış bulunuyorum, hepinizi saygıyla selamlarım.

Sayın Başkan, sözlerime başlamadan önce bir hususu belirtmek istiyorum. Şimdi şurada, Genel Kurulun huzurunda TRT'nin nasıl bir haksızlık yaptığını hepimiz gördük. Bu kanun tasarısı üzerinde gerek DYP, gerek SHP ve gerekse Sayın ANAP sözcüleri konuştu. Bu esnada Sayın TRT, duvarları çekti, boş koltukları çekti veya hiç çekmedi; ama Sayın Bakan kürsüye çıkar çıkmaz, TRT buraya geldi, yukarıdan, aşağıdan Sayın Bakanın tam artistik pozlarını aldı ve bu görüntülerle akşam arzı endam edecek. Ben, bu durumu şiddetle protesto ederek sözlerime başlıyorum.

Sayın Başkan, Türkiye Cumhuriyeti Devleti hepimizindir. Nitekim, cumhuriyetin ilan edildiği ilk günden bugüne kadar görev yapmış olan bütün bakanlar kurulları ve hükümetlerin; idareyi, mevzuatımızı günün şartlarına uydurmak için sürekli olarak -gerek hukukî, gerek yönetmelik ve gerekse tüzük olsun- idarî tedbirleri alarak devleti içte ve dışta daha iyi çalışır hale getirmek için çaba sarf ettikleri hepimizin malumudur. Nitekim, yarın ANAP'tan sonra iktidar olacak herhangi bir parti, yine, idareyi günün şartlarına uydurmak ve geliştirmek için sürekli çalışmalar içerisinde bulunacaktır; çünkü, idare, dinamik bir olaydır.

Sayın Başkan, sayın üyeler; Türk siyasî hayatında parlamenter sisteme geçişin çok çetin mücadeleleri olmuştur. Osmanlı İmparatorluğunun son 70 yılı içinde cereyan eden siyasî olayların büyük bir bölümü de parlamenter sisteme geçmek için olmuştur. Nitekim, bunun sonucu olarak, çok sınırlı yetkilere sahip de olsa, Birinci ve İkinci Meşrutiyet hareketlerinde parlamenter sisteme kısmen yer verilmiş ve demokrasi denemeleri yapılmıştır.

Sayın üyeler, Osmanlı İmparatorluğunun çöküşü ve dağılışının yaşandığı ve genç Türkiye Cumhuriyeti Devletinin temelinin atıldığı 1900'lü yıllarda, Türk İstiklâl Savaşının en büyük Komutanı ve Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Kurucusu Büyük Atatürk'ün, İstiklâl Savaşının nasıl yapılacağı veya nasıl yapılması gereği üzerinde Anadolu'nun fikirlerini almak için yapmış olduğu konferanslar, Türk insanına ve onun düşüncesine verilen değeri ifade etmesi bakımından çok önem taşır.

Büyük Atatürk ve yakın silah arkadaşları, henüz Türkiye Cumhuriyeti Devletini kurmadan önce, bu devletin ileride nasıl yönetileceğine işaret olmak üzere, onun meclisini toplantıya çağırmıştır ve ilk Millet Meclisimizin 22 Nisan 1920'de toplandığı hepimizin malumudur.

İlk Meclisimizin enteresan iki özelliği var. Birinci özelliği, Meclisimiz, İstiklâl Savaşında nasıl bir yol izlenmesi gerektiği hususunda bütün yetkilerini kurucusu Büyük Atatürk'e verdiği halde, Büyük Atatürk, yaptığı ve yapacağı her iş hakkında kendini Yüce Meclise karşı sorumlu tutmuş ve her konuda Yüce Meclise bilgi vererek onu yüceltme yolunu seçmiştir. İkinci temel özelliği, "Hukuksuz devlet olmaz" ilkesine bağlı kalarak, o dönemin ihtiyaçlarına göre 1924 Anayasasını kabul ederek, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin temel ilkesinin "Hukuk ve millet iradesinin üstünlüğü" prensibi olduğunu bütün dünyaya ilan etmiş olmasıdır.

Sayın üyeler, İkinci Dünya Savaşından sonra bütün dünyada ve ülkemizde, gerek ekonomik ve gerekse idarî kararlar konusunda sürekli ve hızlı gelişmeler olmuştur. Ülkemizde, özellikle 1961 Anayasasıyla getirilen "Sosyal devlet" kavramı ve artan dış ekonomik ve sosyal ilişkiler, yürütmeyi, birçok konuda hızlı ve acil

kararlar almaya itmiştir. Nitekim, parlamenter sistemde alınan her kararın bir hukukî mesnedi olacağına göre, parlamentonun idareye sadece bir nevi zaman avansı olarak verdiği yetki, idareyi belirli bir süre içinde karar almada rahatlatmak amacına yönelik olmuştur.

Sayın üyeler, parlamentonun, yürütmeye (yani, Bakanlar Kuruluna) çok acil hallerde karar alması için verdiği yetkiye, kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi dendiğini hepimiz biliyoruz. Kanun hükmünde kararnamenin temel özelliklerini incelediğimiz zaman şunları görürüz:

1. Hukukî açıdan: Hiçbir zaman yasama organının yetkisini sürekli taşıyamaz. Kullanıldığı zaman, mutlaka Meclisin tasvibinden geçmesi zorunludur.

2. Süre açısından: Kanun hükmünde kararnameler, hiçbir zaman süresiz olarak kullanılamazlar. Buradaki zaman, çok kısa süre anlamını ifade eder. Kullanıldıktan sonra, en kısa süre içerisinde Parlamentoya getirilerek yasalaşmak zorundadır.

3. Konu veya muhteva açısından: İdarenin, devlet ve millet hayatını çok yakından ilgilendiren ekonomik ve sosyal hayata müdahalesi zorunlu olduğu hallerde -ki, bunlar anayasalarda ve kanunlarda belirtilir- başvurulur; yani her zaman ve her an başvurulan bir yol değildir.

Sayın üyeler, kanun hükmünde kararnamelerin ülkemizde doğuş sebebi, uygulanması ve bugünkü durumuna bir göz atalım.

Ülkemizde, 1924 ve 1961 anayasalarımızda kanun hükmünde kararnamelere yer verilmemiştir; ancak, 1971 yılında 1488 sayılı Kanunla 1961 Anayasasının 64 üncü maddesi değiştirilerek, bakanlar kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma imkânı tanınmış ve bu uygulamanın bugünkü anlamda hukukumuza yerleşmesi sağlanmıştır. Gerekçe olarak da; parlamenter rejimlerde kanun yapmanın, belirli usullere uyulmak zorunluluğu sebebiyle bir zaman aldığı ve gecikmelere sebep olduğu, değişen iktisadî ve sosyal şartların gereği olarak bazı hukuk kurallarının bu usuller dışında yürürlüğe konulabileceği, çağdaş devlet anlayışının tabiî bir sonucu olarak sayılmıştır.

Sayın üyeler, söz konusu kanun hükmünde kararname ilkesi ve uygulaması, ülkemizde ilginç ve değişik uygulama görünümü arz eder. 1961 Anayasasının 64 üncü maddesi değiştikten sonra; yani 1971-1980 yılları arası, dokuz yılda dört ayrı yetki kanunu ile 34 adet kanun hükmünde kararname yürürlüğe konmuş olup, söz konusu kanun hükmünde kararnamelerin genel muhtevası, genelde memur hukuku üzerinde olmuştur.

12 Eylül dönemi kanun hükmündeki kararnamelerin genel özelliği 1961 Anayasasındaki kanun hükmündeki kararnamelerden farklıdır. Şöyle ki: 12 Eylül 1980'den sonra Millî Güvenlik Konseyi tarafından çıkartılan 64 sayılı Kararla, 1961 Anayasasının değişik 64 üncü maddesinin kanun hükmünde kararname ile ilgili kısmının değiştirilmesi yoluna gidilerek, yetki kanunlarında çıkarılacak kanun hükmünde kararnamelerin ilkeleri ve yürürlükten kaldırılacak hükümlerin belirtilmesine gerek görülmemiş, çıkarılacak kararnamelerin amacının, kapsamının ve bu yetkiyi kullanma süresinin belirtilmesi yeterli görülmüştür. Nitekim, bu düzenlemeden sonra çeşitli aralıklarla dört yetki kanunu kabul edilmiş ve 12 kanun hükmünde kararname bankerlik konusunda alınacak tedbirler dahil olmak üzere, 89 adet kanun hükmünde kararname yayınlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur.

Sayın üyeler, 1982 Anayasamızda kanun hükmünde kararnamelere yer verilmiş ve hatta 1961 Anayasamızın değişik

64 üncü maddesindeki hükmün korunması yanında, olağanüstü hal ve sıkıyönetim süresince, gerek görüldüğü durumlarda, ikinci bir kanun hükmünde kararname tipini de hukukumuza sokmuştur.

BAŞKAN — Sayın Öztürk, süreniz doldu, lütfen bitiriniz.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — İki dakika Sayın Başkan.

BAŞKAN — Lütfen...

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Sayın üyeler, kanun hükmünde kararname yetkisi yönünden 1982 Anayasası iki önemli farkı taşımaktadır. Birinci fark yürürlükten kaldırılacak kanun hükmünde kararname hükümleri, artık yetki kanunlarından sayılmamaktadır. Bunun sonucu olarak, "Bu kanun hükmünde kararnameye aykırı hükümler yürürlükten kaldırılmıştır" gibi, hukukî kıymeti olmayan genel ifadeler çoğalmış ve mevzuatımız içinden çıkılmaz duruma gelmiştir.

İkinci fark, olağanüstü durumlarda bir yetki kanununa gerek olmadan, Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunun, hiçbir konu sınırlaması olmaksızın, istediği gibi kanun hükmünde kararname çıkarabilme yetkisine sahip olmasıdır.

Kanun hükmünde kararnamelerin, Sayın Özal Hükümetince uygulanması çok ilginç görünümler arz etmektedir.

Sayın üyeler, Anayasaya göre hangi hallerde kanun hükmünde kararname ilkesine başvurulacağını hepimiz iyi biliyoruz. Nitekim, 1982 Anayasasının 91 inci maddesi bunu açıkça belirlemiştir. Bunlar, son derece açıktır, sarihtir, hiçbir yoruma gerek bırakmamıştır.

Kendisinden önceki hükümetlerden ne devraldıysa, onları sulandırarak, muhtevasını bozan Sayın Özal Hükümeti, kanun hükmünde kararname konusunu da amacından saptırmış, bugün çok istisnaî hallerde başvurulan kanun hükmünde kararname ilkesini, âdeta bir yönetmelik uygulaması haline getirmiş, son dört yılda 3 yetki kanunu ile 160'ın üstünde kanun hükmünde kararname yayımlamıştır. (ANAP sıralarından "Süresi doldu" sesleri)

BAŞKAN — Sayın Öztürk on dakikayı çok geçtiniz, lütfen... Bu kanunu bugün bitirelim. (ANAP sıralarından "Süresi doldu" sesleri)

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Dokundu mu?

BAŞKAN — Lütfen toparlayın.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Bu rakamlar, tam bir kanun hükmünde kararname enflasyonunu göstermektedir. Şimdi, ANAP'lı sayın üyeler, "Kanun hükmünde kararnameyi biz icat etmedik, bizden önce de vardı, uygulandı, biz de uyguluyoruz" diyerek işin içinden çıkmaktadırlar.

Sayın üyeler, ANAP İktidarının elinde bir yönetmelik uygulaması haline gelen kanun hükmünde kararnamelerin Anayasamızdaki ilkeleri tamamen çiğnenmiştir.

Şimdi, sayın ANAP'lı üyelere soruyorum: Görüşülmekte olan yetki kanunu tasarısının hangi hükmü, kanun hükmünde kararname ilkesine uyuyor? Pasaportla, ağır ekonomik şartların, sıkıyönetim halinin veya bir toplum ayaklanmasının ne alakası var da, devleti bununla meşgul ediyorsunuz?

Sayın üyeler, kanun hükmünde kararname uygulamasındaki gelişmeleri izah etmeye çalıştım. 1971-1983 yılları arasında toplam 123 adet kanun hükmünde kararname uygulaması olduğu halde, Sayın Özal, dört yılda 162 adet kanun hükmünde kararname uygulaması yapmıştır. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Öztürk, görüyorsunuz, konuşmanız protesto ediliyor.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Bir cümle kaldı Sayın Başkan.

BAŞKAN — Lütfen efendim...

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Bu durum da, Sayın Özal'ın Parlamentoyu hiçe sayan bir sultanlık özentisi içinde olduğunu gösteriyor. Üzüldüğümüz tek nokta, ANAP'lı sayın milletvekillerinin kendi yasama yetkilerinden âdeta kaçar bir tutum takınarak, hem kendilerini ve hem de parlamentoyu ikinci plana atmasıdır.

Hepinize saygılar sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

HAYRETTİN ELMAS (İstanbul) — Tam 16 dakika konuştun.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Bu kürsüye bizi millet getirdi; sen susturamazsın. Biz buraya konuşmak için geldik, susmak için değil.

BAŞKAN — Mahmut Bey, lütfen efendim...

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — Sorum var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Bayazıt, buyurun efendim.

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — Sorumun Hükümet tarafından cevaplandırılmasını istiyorum efendim:

Sosyal Sigortalar Kurumu Sosyal Yardım zammı miktarının artırılmasıyla ilgili 251 sayılı Kanun Hükmünde Kararname; Bağ-Kur prim borçlarının ertelenmesiyle ilgili 252 sayılı Kanun Hükmünde Kararname; Günün 24 Saate Taksimine Dair Kanunun değişik 2 nci maddesiyle ilgili 242 sayılı Kanun Hükmünde Kararname; 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkındaki Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında 262 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 2977 sayılı Yasa ilkelerinin hangi bentlerine uymaktadır?

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

DEVLET BAKANI ADNAN KAHVECİ (İstanbul) — Sayın Başkan, müsaadenizle, Sayın Bayazıt'a çok mufassal bir yazılı cevap göndereceğiz.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Başka soru sormak isteyen arkadaş var mı? Yok.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

EROL AĞAGİL (Ankara) — Kabul edenleri sayalım efendim.

BAŞKAN — Efendim, saymaya gerek yok. Dikkat buyurursanız, ben sık sık sayıyorum ve Genel Kurulda bulunanların sayısını saat saat söyleyebilirim.

1 inci maddeyi okutuyorum:

İdarî Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısı

Amaç

MADDE 1. — Kamu hizmetlerinin süratli, düzenli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülebilmesi için aşağıda belirtilen çerçeve içinde Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Soru?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 1 inci madde kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler;

Kişilerin kamu kurum ve kuruluşlarıyla kamu kurum ve kuruluşlarının da birbirleriyle olan ilişkilerini kolaylaştırmak maksadıyla bu konuları düzenleyen idarî usul ve işlemlerin yeniden düzenlenmesi

için ihtiyaca cevap vermeyen kanunların veya bazı hükümlerinin kaldırılmasını veya değiştirilmesini kapsar.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?..

KAMER GENÇ (Tunceli) — Söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Genç. Sayın Genç, söz süreniz 5 dakikadır.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, biraz önce kendi partili milletvekilinizi 20 dakika konuşturdunuz. Başkanlık makamına geçtiğiniz zaman taraflı davranmayın lütfen. Şu Meclisin bir saygınlığı var.

BAŞKAN — Ben, lazım gelen ikazı yapıyorum; ama, arkadaş sözünü bitiremiyor.

KAMER GENÇ (Devamla) — Siz yapın; ama bizim de sözümüzü kesiyorsunuz; bu olmaz.

BAŞKAN — Hiçbir arkadaşa; burada vazife gören arkadaşa...

KAMER GENÇ (Devamla) — Ama önünüzdeki düğmeyle çok fazla oynamayın, o düğme sizin önünüze oyuncak diye konmamış.

BAŞKAN — Sayın Kamer, siz buraya Başkanlık divanı ile kavga etmeye çıkmadınız; madde hakkında konuşmaya çıktınız. (ANAP sıralarından gürültüler)

KAMER GENÇ (Devamla) — Efendim, siz ikaz ettiniz, beni konuşmaya davet ettiniz.

BAŞKAN — Hayır, ben sizin kaç dakika süreniz olduğunu söyledim.

KAMER GENÇ (Devamla) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun hükmünde kararnamenin en belirgin niteliklerinden birisi, kapsamının açık ve seçik olarak gösterilmesidir. 91 inci maddede "...çıkarılan kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağını gösterin" diyor. Peki, burada kapsamda ne belirtilmiş?..

Sayın Kahveci, kendisini ileri düşünceli, zeki bir insan olarak bu kürsüde her zaman tanıtıyor; lütfen, bununla hangi kanunlarda, hangi maksatlarla düzenleme yapacağını söylesin. (ANAP sıralarından gürültüler) Biraz önce burada, "Vergi Usul Kanununda, vergi uzlaşmalarında basitliği sağlayacağız" dediler. Vergi uzlaşmalarında zaten basitlik var. Uzlaşma komisyonu mükellefi alıyor karşısına, "Şu kadar üzerinde anlaşalım" diyor. Bu düzenlemeyi yapmak için, dışarıda Meclisin görüntüsünü zayıflatacak ve yetkisini gasp edecek şekilde kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini buraya getirmek, bence bu Meclise karşı duyulan en büyük saygısızlıktır.

Bu hükümet ANAP İktidarı, belirli idarî işlemlerde ve usullerde basitlik sağlamış... (ANAP sıralarından gürültüler) Bakın, hangi konularda sağlamış; Mesela, polis uygulamalarında basitliği sağlamış; sokakta bulduğu zanlı vatandaşı mahkeme karşısına getirmek yerine, sokakta vurmayı tercih etmek suretiyle polis işlemlerinde basitliği sağlamış; işte Tuzla olayı. Ondan sonra belirli nüfus kütüklerine bakıyor mesela hangi? Özellikle kendi ilimdeki insanların nüfusuna bakıyor Haa, bu adam Tuncelili ise, bu doğuştan suçludur...

ÖMER OKAN ÇAĞLAR (Aydın) — Sayın Başkan, madde üzerinde konuşsun.

KAMER GENÇ (Devamla) — İşte tabiî suçluluk konusundaki idarî işlemlerde basitliği sağlamış. Petrol taşıma işinde basitliği sağlamış... Çünkü, petrol eskiden tankerlerle taşınıyordu; ama şimdi ANAP İktidarına yakın kişilerin ortak olduğu şirketlerin tankerleri değil de, kamyonetleri taşıyor; onda da basitliği bulmuş.

ANAP İktidarı zamanında yapılan, basitleştirilen, rüşvetin basit yollarla alınması, kişi hak ve özgürlüklerinin basit

yollarla yok edilmesidir. Bir kanunun maddesine gerekçe hazırlamaktan aciz olan bir hükümet, bu kadar geniş kapsamlı kanunlarla nasıl idarî usullerde basitlik getiriyor, ben de anlamıyorum; aklım da almıyor bunu. (ANAP sıralarından gürültüler)

ALİ TOPÇUOĞLU (Kahramanmaraş) — Ayıp, ayıp...

KAMER GENÇ (Devamla) — Bundan sonra, özellikle Meclisimiz adına görev yapan komisyonlarımızı ikaz ediyorum; komisyonlar kanun tasarılarını görüşüp raporlarını hazırlarlarken, Komisyonda ileri sürülen ana ilkeleri, görüşleri komisyon raporuna yazsınlar. Böyle, muğlak, hiç anlaşılmayan ve gerekçesi olmayan maddeleri getiriyorlar karşımıza; komisyonda ne konuşulduğunu da bilmiyoruz... Daha sonra yarın uygulayıcılar bunu ne yapar arkadaşlar? İşte, biraz önce grubumuz adına konuşan arkadaşımızın belirttiği 647 sayılı Kanun, aslında idarî usulleri düzenleyen bir kanun değildir. Yargısal işlemleri düzenleyen bir kanun olduğu halde, geçmiş hükümetler, bunda dahi düzeltme yapıyorlar. Hükümet sözcüleri burada çıkıyor, "Bizim amacımız budur" diyorlar; ama, bu amaçların dışına da çıkıyorlar; bu, aslında suçtur; Anayasayı ihlal suçudur. Bunu, kendilerine söylüyoruz.

Değerli milletvekilleri, kanun gücünde kararname çıkarmaya hevesli olmayın. Bu, başınıza büyük problemler çıkarır. Bakın Hükümete öyle yetkiler veriyorsunuz ki... Bir kanun teklifi, hiç olmazsa Meclise geliyor, muhalefet partilerinin iki sözcüsü ile iki milletvekili daha kürsüye gelerek bir iki laf söylüyor, ikaz ediyor. Siz ise kanunu, ne grupta müzakere ediyorsunuz, ne de Hükümetten hesap soruyorsunuz.

MEHMET MÜKERREM TAŞÇIOĞLU (Sivas) — Nereden biliyorsun?

KAMER GENÇ (Devamla) — Öyle kanun hükmünde kararnameler var ki, Başbakan, bakanlardan peşin olarak imzayı alıyor, ondan sonra oraya yazıyor iki satır... Bir gün yazıyorsunuz ve Resmî Gazetede yayınlıyorsunuz; ama, ertesi gün değiştiriyorsunuz. Çok çok misalleri var bunun. Siz, idarî usulleri nasıl basitleştiriyorsunuz?

Bakın Danıştay, Motorlu Kara Taşıtları Vergisinde, yürütmeyi durdurma kararı verdi. Buna rağmen, tuttunuz, vergileri tahsil ettiniz; ondan sonra da işi yokuşa sürdünüz. Hani idarî işlemleri basitleştirecektiniz? Ondan sonra ne yaptınız?.. Aradan bir süre geçtikten sonra, vatandaştan tahsil ettiğiniz o vergileri iade ettiniz. Bir vergi iadesi işleminin 9 tane ayrı kâğıdı var ve bir kişiye vergi iadesi için de yarım saat gidiyor. Düşünün, onbinlerce insana bu muameleyi yaptınız... Sizin, idarî işlemlerde basitliği sağlamak suretiyle kendinize övünç payı çıkardığınız görüntünüz bu mudur? O halde, birtakım gerçekleri anlayın. Burada söylenen sözlerin de, evvela ne manaya geldiğini anlayın, ondan sonra tepki gösterin; ama, siz de böyle daha "leb" demeden leblebiyi anlayacak şekilde zaten o kadar gelişmiş bir zekâ da olmayınca, ne yapacaksınız?.. Her şeye müdahale ediyorsunuz. (Gülüşmeler) BAŞKAN — Kamer Bey... (ANAP sıralarından gürültüler) Sayın Genç bir dakika... Lütfen, beni dinleyiniz.

ÖMER OKAN ÇAĞLAR (Aydın) — Sayın Başkan, süresi bitti.

KAMER GENÇ (Devamla) — Tamam, bitiriyorum.

Değerli arkadaşlar, bakın bu kanun...

BAŞKAN — Lütfen beni dinleyiniz Sayın Genç.

Birincisi, süreniz doldu; İkincisi, konuşurken muhakkak buradaki milletvekili arkadaşları küçük düşürücü sözler söylemenize gerek yok.

KAMER GENÇ (Devamla) — Sayın Başkan, önce, burada konuşan ba-

kanlara bu müdahaleyi yapın. Buraya çıkan bakan diyor ki, "Efendim, siz bilmiyorsunuz" Kaç defa denildi burada ve burada kaç tane geçmiş hükümetler kötülendi. O halde siz, Meclisin Başkanı olarak, evvela burada sağlıklı olarak bir idareyi göstereceksiniz. İkincisi...

BAŞKAN — Lazım olan bir şekilde herkese müracaat edilir. Sizden, İçtüzüğün 68 inci maddesini tekrar okumanızı rica ederim.

KAMER GENÇ (Devamla) — Efendim, ben 68 inci maddeyi sizden çok iyi biliyorum. Hiç merak etmeyin Başkan.

BAŞKAN — Biliyorsanız...

KAMER GENÇ (Devamla) — Tamam mı?... Ondan sonra burada...

BAŞKAN — Süreniz dolmuştur, lütfen kürsüyü terk ediniz... Lütfen kürsüyü terk ediniz.

KAMER GENÇ (Devamla) — Efendim, tamam terk edeceğim; cümlemi tamamlayayım.

BAŞKAN — Süreniz dolmuştur, lütfen kürsüyü terk ediniz.

KAMER GENÇ (Devamla) — Sayın Başkan, sizin gibi hiçbir kimse... (ANAP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen kürsüyü terk ediniz.

KAMER GENÇ (Devamla) — Sayın Başkan, burada hiçbir hatip, cümlesi tamamlanmadan kürsüyü terk etmemiştir.

BAŞKAN — 68 nci madde gayet sarih.

KAMER GENÇ (Devamla) — Ama, sizin davranışınızı protesto etmek için kürsüyü terk ediyorum. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen... Lütfen...

KAMER GENÇ (Devamla) — Daha geleceğim, merak etmeyin.

BAŞKAN — Pek muhterem arkadaşlar, sayın milletvekilleri; burada herhangi bir konuyu müdafaa etmek veyahut o mesele üzerinde söz söylemek, ne Başkanvekilliğini ne de diğer milletvekili arkadaşlarını kırmak veyahut ona hakaret etmek değildir. Lütfen, fikirlerimizi, en güzel kelimeleri seçerek açıklayalım. Bunu hangi gruptan olursa olsun, bütün arkadaşlara söylüyorum; kavgayla veyahut da kırıcı sözlerle hiçbir yere varılmayacağını, sizler de en aşağı benim kadar takdir edebilirsiniz.

Madde üzerinde başka söz almak isteyen arkadaşımız?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

EROL AĞAGİL (Ankara) — Sayın Başkan, kaça kaç kabul edildi?

BAŞKAN — Onu söylemek için İçtüzükte herhangi bir hüküm yok; isterseniz onu da söyleyeyim.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

İlkeler

MADDE 3. — Bakanlar Kurulu bu Kanuna göre verilen yetkiyi kullanırken aşağıdaki ilkeleri göz önünde bulundurur.

a) Zaman ve kaynak kaybının önlenmesi,

b) Beyanın yeterli sayılması; ancak, zorunlu durumlarda belgeleme yoluna gidilmesi,

c) İşlemlerin tek kuruluş içinde tamamlanması, buna imkân olmadığı takdirde görevli kurum ve kuruluşlar arasında işbirliğinin ve koordinasyonun sağlanması,

d) Görev ve yetki dağıtımının hizmetin en iyi yapılabileceği şekilde yeniden düzenlenmesi,

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?..

KÖKSAL TOPTAN (Zonguldak) — DYP Grubu adına, Sayın Mahmut Öztürk konuşacak Sayın Başkan.

BAŞKAN — DYP Grubu adına, Sayın Mahmut Öztürk; buyurun.

DYP GRUBU ADINA MAHMUT ÖZTÜRK (Niğde) — Sayın Başkan, sayın üyeler; 3 üncü maddeyle ilgili, grubum adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlarım.

Sayın Başkan, Sayın Kahveci bu kürsüden, Türkiye Cumhuriyetinde şimdiye kadar çıkan kanunların, ciltlerini üst üste koyuyor, kendi boyunun beş misli olduğunu ifade ederek, çok haklı olarak -kendisine katılıyorum- Türkiye Cumhuriyetinde bir kavram kargaşası olduğunu beyan ediyor ve arkasından da bunun düzeltilmesi gerektiğini söylüyor. Nitekim, gelişen dünyamızda ve gelişen ülkemizde, devlet idaresine sürat kazandırmak için, işlemlerin basitleştirilmesi, gerek bugünkü Hükümetin ve gerekse geçmişteki hükümetlerin meselesi olmuştur ve gelecekteki hükümetlerin de meselesi olacaktır. Yalnız, 24 Ocak kararlarının alındığı günden bugüne kadar yayınlanan kanun ve mevzuatların toplamı bugün 15 cilti, aşağı yukarı da 18-19 bin sayfayı bulmuştur. Bir taraftan, geçmişle ilgili kanunlarda, yönetmeliklerde ve tüzüklerde basitleştirmeye gidilirken, diğer taraftan, bugün aynı Hükümetin kanun ve mevzuatları da, aşağı yukarı 15 cilti ve 18 bin sayfayı bulmuştur. Bir taraftan, basitleştiriliyor görünümü altında; diğer taraftan, işler sürekli bir şekilde, anlaşılmaz ifadelerle, yeni tebliğler, yeni kanunlar, yeni hükümler yayımlanarak, Türk toplumu ve Türk idaresinin kafası karıştırılmaktadır.

Sayın Başkan, sayın üyeler; idarede mevzuat, bir birlik veya bir netlik olursa bir anlam ifade eder. Nitekim Sayın Özal'ın, gerek Birinci Hükümetinde, gerekse İkinci Hükümetinde, durmadan kamu kurum ve kuruluşlarının yerlerini durmadan değiştirerek, bunları -yılların birikimlerini hiçe sayarak- değişik bakanlıklara, değişik kuruluşları bağlayarak tam bir kavram kargaşası yaratırken, diğer taraftan "İdareyi düzenliyorum, idareyi düzenliyorum" diye kendisiyle uğraşmaktan başka, boşa vakit harcamaktan başka bir iş yapmadığı ortadır. Nitekim, Yüce Parlamento dahil olmak üzere, Türkiye'de hiçbir kamu kurum ve kuruluşu, gerek Maliye Bakanlığının, gerekse Devlet Planlama Teşkilatının ve Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının tebliğlerini, kanunlarını, tüzük ve yönetmeliklerini anlamamakta; hatta ve hatta, günübirlik olmak üzere, yönetmelik, tüzük, kanun çıkarılmakta, uygulanmakta ve derhal geri kaldırılmaktadır.

Şimdi, bir taraftan siz işleri karıştıracaksınız, diğer taraftan, "Geçmişi düzeltiyoruz" diye, geçmiş hükümetlere laf atacaksınız... Bu böyle giderse, gelecek hükümetler, Sayın Özal Hükümetinin kurduğu komisyonlarla geçmiş hükümetlerin kanunlarını ayıklamak için sarf ettiği sürenin birkaç mislini, gelecek hükümetler bunların yaptığı işleri ayıklamak ve netlik kazandırmak için harcayacaktır.

Şimdi, Sayın Kahveci'nin, ekonomi ile ilgili, genelde sorumlu; idareyle, bürokrasiyle ilgili işlerden sorumlu Sayın Kahveci'nin; şayet Türk idaresine ve Türk ekonomisine bir sürat kazandırmak istiyorsa, Maliye Bakanlığı ile Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının, Devlet Planlama Teşkilatı Teşvik Uygulama Dairesinin tebliğlerine açıklık ve süreklilik getirmek için bir komisyon kurmasında çok büyük fayda var. Nitekim, kendilerinin getirdiği mevzuata uygun olarak taşrada bir yatırımcı veya bir ihracatçı, kendini o hazırlanan, yayınlanan kanun ve yönetmeliklere göre hazırlıyor, Ankara'ya geldiğinde, başka bir mevzuatla, başka bir yönetmelikle karşılaşarak, bütün işleri yarım kalarak, memleketine geri dönmektedir. Devletin girişimi, ekonominin gelişimi, alınan kararların günübirlik değişmesiyle olmaz, alınan kararların netliği, isabetliliği ve sü-

rekliliği ile olur. Şayet hükümet varsa, yani hükümet yapacaksa; geçmişte hangi kararlar çok sık değiştirilmiş ve bu değişen kararların da hangisinde benzerlik var; özellikle ekonomiye istikrar kazandırması için, böyle bir çalışma yapmasında büyük fayda olduğu kanaatindeyim.

Sayın üyeler, Türk idaresinde bütün derdimiz, pasaport ve ehliyet meselesi değildir. Nitekim, pasaportta bir basitlik meselesi vardır; ama ehliyetin değişmesi ile trafik kazalarının azalmadığı görülmekte, hatta giderek artan bir şekilde hepimizin; en masum küçük çocuktan, hatta ve hatta hamile anadan en yaşlısına kadar hepimizi her gün tehdit etmektedir. Hükümetin, ehliyet kadar trafik anarşisine yol açan diğer hususlar için de tedbir alıp, Türk idarî yaşantısına, Türk sosyal yaşantısına bir sürat kazandırması, iyileştirme yapması büyük zorunluluk arz eder.

Sayın üyeler, 3 üncü maddenin (b) fıkrasında; "Beyanın yeterli sayılması; ancak, zorunlu durumlarda belgeleme yoluna gidilmesi" deniliyor. Bir taraftan yeterli sayıyor, diğer tarafta, zorunlu hallerde belgelendirmeyi istiyor. Bu, açıkça bir çelişkidir. Ya tüm belgelendirilsin veya tamamen beyan usulü kabul edilsin.

Sanki, 3 üncü maddede, devletlerin ayrı ayrı bürokrasisi birleştiriliyormuş gibi bir tavır takınılıyor. Nitekim, Türkiye Cumhuriyetinde devlet bir bütündür ve bu bütünlüğü Başbakanlık sağlar, koordone eder.

Şimdi, kuruluşların kendilerine göre bir menfaati olabilir, kendilerine göre prensipleri olabilir; ancak, Türkiye Cumhuriyetinin menfaati söz konusu olduğu zaman, devletin kurum ve kuruluşlarının bir araya gelmesi veya getirilmesi, öyle zor bir hadise olmasa gerek.

3 üncü maddenin (d) bendi,

"Görev ve yetki dağıtımının hizmetin en iyi yapılabileceği şekilde yeniden düzenlenmesi" diyor.

Sayın üyeler, Türkiye Cumhuriyetinde ekonomoninin gereği, idarenin gereği, her gün yeni kuruluşlar kurulmakta veya muayyen zaman aralıklarında bazı kuruluşlar ortadan kaldırılmaktadır.

BAŞKAN — Sayın Öztürk, söz sürenizin bitmesine bir dakika vardır, lütfen zamanında bitiriniz. Biraz önceki tarizi, siz de benim gibi işittiniz; yani, beni müşkül durumda bırakmayacak, tarizlere maruz bırakmayacak şekilde hareket etmenizi rica ediyorum.

MAHMUT ÖZTÜRK (Devamla) — Bu gelişen idarî şartlar içerisinde öyle kurum ve kuruluşlar var ki, fonksiyonu icabı birbirlerine çok benzerlik göstermektedir. Şayet, devlet işlerinde sürat ve etkinlik sağlanmak isteniyorsa, özellikle aynı amaca yönelik faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşlarının birleştirilmesinde büyük fayda olacağı kanaatindeyim.

Hepinize saygılar sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Öztürk.

3 üncü madde üzerinde başka söz isteyen arkadaşımız yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum... (DYP sıralarından 10 milletvekili kalktı)

AHMET NEİDİM (Sakarya) — Sayın Başkan, çoğunluk yoktur. Yoklama istiyoruz.

BAŞKAN — Efendim, isimleri tespit edelim.

A. CENGİZ DAĞYAR (Antalya) — Güzel muhalefet yapıyorsunuz; maşallah. Bu, hakkın suiistimalidir.

BAŞKAN — Efendim, bu İçtüzük daha evvel değiştirilmiş olsa idi bunlara gerek kalmayacaktı belki; fakat İçtüzükte değişiklik yapılmamış ve İçtüzük gayet açık.

Sayın Çakıroğlu, Sayın Eser, Sayın Neidim, Sayın Alişan, Sayın Kurt, Sayın

Gürdal, Sayın Köse, Sayın Kılcı, Sayın Öztürk, Sayın Ertüzün yoklama istemişlerdir.

Çalışma süremiz içerisine yoklama sığmayacağı için, görüşmelere kaldığımız yerden devam etmek üzere, birleşimi kapatıyorum.

Ayrıca, kanun tasarı ve tekliflerinin 95 sıra sayısıyla basılıp, 18.10.1988 Salı günü dağıtılan...

İLHAMİ BİNİCİ (Bingöl) — Sayın Başkan, bana söz verecektiniz. (ANAP sıralarından "Kapandı, kapandı" sesleri)

BAŞKAN — Birleşim kapandı.

...gelen kağıtlarda yayımlanan kanun tasarı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, 20 Ekim 1988 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 18.42

Türkiye Büyük Millet Meclisi

GÜNDEMİ

14 ÜNCÜ BİRLEŞİM

19 . 10 . 1988 Çarşamba

Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

1. — Tokat Milletvekili Kenan Süzer ve 38 arkadaşının, işsizliğin boyutlarını ve yarattığı bunalımlar ile bu hususta alınması gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/19)

2. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin ve 20 arkadaşının, millî eğitimin içinde bulunduğu sorunların nedenlerini tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/20)

3. — Zonguldak Milletvekili Tevfik Ertüzün ve 19 arkadaşının, son yedi yılda emisyon hacminde genişlemeye yol açan ve enflasyonu hızlandıran nedenleri ve bunlar içinde DÇM ve garantisiz ticarî borçların rolünü tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/21)

4. — Kocaeli Milletvekili Ömer Türkçakal ve 42 arkadaşının, talih oyunları işletmelerinin neden olduğu olumsuzlukları ve Türk toplumunu kumar alışkanlığından uzaklaştırmak için alınacak tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/22)

5. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu ve 40 arkadaşının, DAVOS toplantısından sonra gelişen Türk - Yunan münasebetlerinin açıklığa kavuşturulması amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/23)

6. — İçel Milletvekili M. İstemihan Talay ve 22 arkadaşının, üniversite sorunlarının ve gençlik hareketlerinin nedenlerini ve bu konuda alınması gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/24)

7. — Hatay Milletvekili Ali Uyar ve 36 arkadaşının, ilaç fiyatlarına sık sık yapılan zamların nedenini tespit etmek ve konuya çözüm getirmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/25)

8. — İstanbul Milletvekili Yusuf Kenan Sönmez ve 18 arkadaşının, İstanbul Hafif Raylı Sistem Projesinin yasalara ve kamu yararına aykırı olarak ihale edildiği iddialarını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/26)

9. — Kocaeli Milletvekili Ömer Türkçakal ve 31 arkadaşının, demiryollarımızı ülkemizin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmesinde etkin bir hale getirmek, tüm ulaştırma sistemimizi birbiriyle uyumlu ve sağlıklı bir yapıya kavuşturmak için gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/27)

10. — Zonguldak Milletvekili Köksal Toptan ve 21 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryollarınca Güney Afrika'nın İscor Limited Firmasından satın alınan rayların, kusurlu olmasına rağmen kullanıldığı iddiasını ve bu olayın sorumlularını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/28)

11. — Zonguldak Milletvekili Tevfik Ertüzün ve 14 arkadaşının, ülkemizdeki hayalî ihracat iddialarının boyutlarını, sonuçlarını ve bu konuda alınması gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/29)

12. — Ankara Milletvekili Yaşar Yılmaz ve 20 arkadaşının, Türkiye'ye ithal edilen hormonlu et, hayvan ve ilaçların insan sağlığı üzerindeki etkilerini ve bu konuda bugüne kadar alınan önlemleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/30)

13. — Hatay Milletvekili Ali Uyar ve 20 arkadaşının, İSDEMİR Müessesesi ile buna benzer başka iş alanlarındaki çalışma koşullarını tespit etmek ve bu konuya kalıcı bir çözüm getirmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/31)

14. — Edirne Milletvekili Erdal Kalkan ve 17 arkadaşının, 12 Eylül 1980 tarihinden bu yana Başbakanlık bütçesine konulan örtülü ödeneklerin 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununa uygun olarak sarf edilip edilmediğini tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/32)

15. — İzmir Milletvekili Veli Aksoy ve 40 arkadaşının, tütün tekelinin kaldırılmasından sonra tütün üretim ve tüketimindeki gelişmelerin ülkemizde ekonomik, tarımsal ve sosyal zararlara neden olacağı iddiasını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/33)

16. — Samsun Milletvekili Ali Eser ve 42 arkadaşının, yabancı sigara ithalinin Türk tütüncülüğünü ve sigara sa-

nayiini çıkmaza soktuğu iddialarını tespit etmek amacıyla, Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/34)

17. — Hatay Milletvekili Ali Uyar ve 26 arkadaşının, ilk defa öğretmenliğe atanacaklara uygulanan yeterlik sınavındaki başarı oranının düşük olmasının nedenleri ile soruna kalıcı ve adil bir çözüm getirilmesi konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/6)

18. — Muğla Milletvekili Musa Gökbel ve 45 arkadaşının, emniyet kuvvetlerince 8.10.1988 tarihinde E - 5 Karayolunun Tuzla mevkiinde gerçekleştirilen operasyonla ilgili olarak kamuoyunda oluşan kuşkuları açıklığa kavuşturmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/35)

19. — İzmir Milletvekili Birgen Keleş ve 42 arkadaşının, pamuk üreticilerinin sorunları, Avrupa Topluluğuna yapılan tekstil ihracatının kısıtlanması ve dokuma sektöründeki yatırımlar ile izlenen politikalar konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/36)

20. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ ve 23 arkadaşının, belediyelerce yapılan imar planı düzenleme çalışmalarının İmar Kanununa aykırı olduğu iddiasını ve vatandaşların bu uygulamalardan kaynaklanan mağduriyetlerini önlemek için alınacak tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/37)

21. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim ve 10 arkadaşının, Para ve Kredi Kurulunun 88/1 sayılı tebliğinin 43 üncü sırasındaki mamuller için yapılacak ödemelerin yüksek tutulmasının nedenlerini ve söz konusu tebliğden kimlerin yararlandığını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/38)

22. — Sakarya Milletvekili Mehmet Gölhan ve 24 arkadaşının, üretime dönük yatırımların yeniden hızlandırılmasını sağlamak ve istihdam imkânlarını geliştirmek için alınacak tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/39)

6
SÖZLÜ SORULAR

1. — Hakkâri Milletvekili Cumhur Keskin'in, olağanüstü hal ilan edilen illerde bazı okul binalarının askerî amaçla yada karakol olarak kullanıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/3)

2. — Tekirdağ Milletvekili Enis Tütüncü'nün, işçi, memur ve emekliler ile dul ve yetimlerinin ekonomik sorunlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/6)

3. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, hayalî ihracat yaptığı gerekçesiyle hakkında dava açılan bir firmaya vergi iadesi ödendiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/52) (1)

4. — Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırlı'nın, Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyacı

olan zırhlı araç ve gereçlerin alımında bir A.B.D. firmasının tercih edilmesinin nedenine ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/9)

5. — Siirt Milletvekili Mehmet Abdurrezak Ceylan'ın, olağanüstü hal ilan edilen illerde ateşli silah ruhsatı almak için yapılan müracaatlara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/10)

6. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin'in, 1983 - 1987 yıllarında görevlerine son verilen, haklarında nakil işlemi uygulanan ve müfettişlik sınavına tabi tutulan öğretmenlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/15)

7. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, T.C. Ziraat Bankasınca ziraî kredilerin durdurulduğu iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/77) (1)

8. — İstanbul Milletvekili Mehmet Moğultay'ın, kamu konutlarının tahsis gayesine ve kira bedellerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/20)

9. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, 1.1.1988 tarihinden bugüne kadar gerçekleştirilen lastik ayakkabı, bot, çizme ve terlik ihracatına ve bu mamuller için Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan yapılan ödemeye ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/57) (1)

10. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Anadolu Bankasına yüz milyon liranın üzerinde borcu bulunup da 31.12.1987 tarihi itibariyle borcunu ödememiş olan kişi ve kurumlara ve tahsil edilemeyen banka alacakları hakkında ne gibi işlem yapıldığına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/21)

11. — İzmir Milletvekili Mehmet Turan Bayazıt'ın, 3392 sayılı Yasa ile kurulan ilçelere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/22)

12. — Hatay Milletvekili Turhan Hırfanoğlu'nun, 1987 ve 1988 yıllarındaki taşkınlar nedeniyle Hatay İline bağlı bazı ilçe ve köylerde zarara uğrayan vatandaşlara ne gibi yardımlar yapıldığına ve taşkınların önlenmesi için alınacak tedbirlere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/23)

13. — İzmir Milletvekili Türkân Akyol'un, günlük bir gazetenin 29.1.1988 tarihli nüshasında yer alan Devlet Bakanı Cemil Çiçek ile ilgili bir yazıya konu edilen olaya ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/25)

14. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk'ün, 1987 yılında alınan şeker pancarı için üreticilere ne zaman ve nasıl ödeme yapılacağına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/27)

15. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, kumarhanelerin açtığı sosyal yaraları önlemek ve kumarhaneleri cazip halden çıkarmak için ne gibi tedbirler alındığına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/28)

16. — Tekirdağ Milletvekili Güneş Gürseler'in, Kanunî Sultan Süleyman Sergisi'nin Londra'daki açılışının Başbakanı temsilen eşi Semra Özal tarafından yapılacağı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/29)

---

(1) İçtüzüğün 96 ncı maddesi uyarınca sözlü soruya çevrilmiştir.

17. — İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, sağlık nedeniyle yurt dışına gitmek isteyip de sakıncalı görüldükleri için pasaport verilmeyen vatandaşlarımıza ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/30)

18. — Amasya Milletvekili Mehmet Tahir Köse'nin, İller Bankası 16 ncı Bölge Müdürünün bir müteahhide fazla ödemede bulunduğu iddiasına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/31)

19. — Eskişehir Milletvekili M. Cevdet Selvi'nin, işçilerin ekonomik ve sosyal sorunlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/32)

20. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul'un, belediye kurulması için istemde bulunan yerleşim birimlerine ve bu istemlerin değerlendirilmesinde hangi ölçülerin esas alındığına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/33)

21. — Tekirdağ Milletvekili Enis Tütüncü'nün, pancar üreticilerine yapılacak ödemelerin geciktirildiği iddiasına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/34)

22. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Kütahya İlinde yeni kurulan ilçelere gerekli atamaların ne zaman yapılacağına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/78) (1)

23. — İzmir Milletvekili Neccar Türkcan'ın S. S. K. ve Bağ - Kur üyelerinin bazı sorunlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/35)

24. — İçel Milletvekili M. İstemihan Talay'ın, Deniz Kuvvetlerimize yeni katılan bir fırkateynin isimlendirilmesine ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/37)

25. — Tekirdağ Milletvekili Güneş Gürseler'in, Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliğince 1987 hasat döneminde satın alınan ayçiçeği ürünü için üreticilere fiyat farkı ödenip ödenmeyeceğine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/38)

26. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Bakanlık Danışmanlığına yapılan bir atamaya ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/39)

27. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Amasra Sağlık İstasyonunun sağlık hizmetleri yönünden yetersiz kaldığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/40)

28. — Çorum Milletvekili Rıza Ilıman'ın, Çorum İli Alaca İlçesi PTT binasının işletmeye açılmamasının nedenine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/41)

29. — Çorum Milletvekili Cemal Şahin'in, Çorum İli Sungurlu İlçesinde yaptırılan konfeksiyon fabrikasının hizmete açılmamasının nedenine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/42)

30. — Çorum Milletvekili Cemal Şahin'in Çorum İline bağlı bazı köylerin sınır ihtilaf nedeniyle odunsuz kaldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/43)

31. — Ankara Milletvekili Kâmil Ateşoğulları'nın, Sıkıyönetim Kanununa göre görevlerine son verilip de bilahara işe alınanlara arada geçen süre için

aylık ve özlük haklarının verilmediği iddiasına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/44)

32. — Tunceli Milletvekili Orhan Veli Yıldırım'ın, halen görevde bulunan valilere ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/45)

33. — Tunceli Milletvekili Orhan Veli Yıldırım'ın, Tunceli İline bağlı bazı köy ve mezralarda 1988 yılı Ocak ayında meydana gelen olaylara ve bu olayların sorumlularına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/46)

34. — Antalya Milletvekili Hasan Namal'ın, Antalya İli Beldibi mevkiinde vatandaşlarca tapulu arazileri üzerine yaptırılan binalardan bazılarının Antalya Valiliğince yıktırıldığı iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/47)

35. — Çorum Milletvekili Rıza Ilıman'ın, Çorum İli Ortaköy İlçesi Yaylacık Köyünde yaptırılan ortaokulun öğretime açılmamasının nedenine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/48)

36. — Hatay Milletvekili Öner Miski'nin, ABD ile yapılan Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının onaylanmasının geciktirilme nedenine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/49)

37. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, işçilerin kıdem tazminatlarından vergi kesileceği iddiasına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/50)

38. — Adana Milletvekili Abdullah Sedat Doğan'ın, tedavi amacıyla yurt dışına gitmek isteyen bir vatandaşımıza pasaport verilmediği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/51)

39. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul'un, Erzincan İline bağlı bazı bucak ve köylerde kapatıldığı ve sağlık evine dönüştürüldüğü iddia edilen sağlık ocaklarına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/54)

40. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul'un, eğitim yüksekokulundan 1987 yılında mezun olan öğretmen adaylarının atamalarının yapılmadığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/88) (1)

41. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Vakıflar Bankasının Karabük ve Safranbolu şubelerince köy muhtarlarına 28.11.1987 Cumartesi günü camilere ve köylere yardım adı altında ödemelerde bulunulduğu iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/56)

42. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, bazı bürokratların aynı zamanda A.B.D. vatandaşı oldukları iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/92) (1)

43. — Samsun Milletvekili Ali Eser'in, Altınkaya Barajı baraj gölü sahasında kalan arazilerin istimlak bedellerinin ne zaman ödeneceğine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/58)

44. — Afyon Milletvekili Baki Durmaz'ın, Afyon İline bağlı kaç köyde içme suyu bulunmadığına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/59)

45. — Samsun Milletvekili Ali Eser'in, birinci Özal Hükümetinde görev alan eski bakanlara resmî taşıt tahsis edildiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/60)

46. — Samsun Milletvekili Ali Eser' in, bakanlar için satın alınan veya kiralanan lojmanlara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/61)

47. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp'in, bankalardaki döviz tevdiat hesaplarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/62)

48. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp'in, ülkemiz üzerinden İran'a silah gönderildiği iddiasına ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/63)

49. — Afyon Milletvekili Baki Durmaz'ın, sağlık ocaklarına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/64)

50. — Afyon Milletvekili Baki Durmaz'ın, din görevlilerinin eğitim programlarının geliştirilmesi ve ödeneklerinin artırılması için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/65)

51. — Artvin Milletvekili Ayhan Arifağaoğlu'nun, Artvin İl merkezindeki öğretmen okulu kampusu ile Şavşat İlçesindeki temel eğitim okulu binasının Jandarma komutanlıklarınca kullanıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/95) (1)

52. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, Sakarya İli Kültür Sarayı inşaatına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/66)

53. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, Sakarya İli organize sanayi bölgesi inşaatına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/67)

54. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, profesyonel futbol liginde uygulanan puan sistemine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/68)

55. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, rotasyona tabi öğretmenlerin mağduriyetlerine ve alınması gerekli tedbirlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/69)

56. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, ihtiyaç sahibi köylülere kereste verilmediği iddiasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/70)

57. — Nevşehir Milletvekili Esat Kıratlıoğlu'nun, patates üreticilerinin sorunlarına karşı ne gibi tedbirler alınacağına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/71)

58. — Zonguldak Milletvekili Köksal Toptan'ın, Zonguldak İlinin su ihtiyacını karşılayacak Ulutam Barajının ne zaman tamamlanacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/72)

59. — Hatay Milletvekili Öner Miski' nin, 25 Mart 1984 tarihinden bu yana kaç belediyenin mülkiye müfettişlerince denetlendiğine ve denetim sonuçlarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/96) (1)

60. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, çift pasaportlu kamu görevlilerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/73)

61. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Eskihisar ve Topçular feribot iskelelerinin inşaatlarına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/74)

62. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze İlçesine bağlı mahallelerden ikisine farklı telefon kod numarası verildiği iddiasına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/75)

63. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze - Kocaeli arasındaki otoyolun trafiğe açılmasından sonra yaptırılan tamirata ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/76)

64. — Ankara Milletvekili Kâmil Ateşoğulları'nın, Sosyal Sigortalar Kurumunun prim alacaklarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/97) (1)

65. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, çarşı ve mahalle bekçilerinin bazı sorunlarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/101) (1)

66. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, kamu kesiminde çalışan işçilere verilmesi kararlaştırılan ek zammın ilk taksidinin bazı kurumlarca ödenmediği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/79)

67. — Gaziantep Milletvekili Mustafa Yılmaz'ın, çifte pasaportlu olduğu iddia edilen kamu görevlilerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/102) (1)

68. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, güvenlik soruşturması nedeniyle fişlenen vatandaşlara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/103) (1)

69. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, 2983 yılında kapatılan Kütahya Sümerbank Keramik Fabrikasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/80)

70. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, 1980 yılında inşası tamamlanan Çaycuma Yem Fabrikasının ne zaman hizmete açılacağına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/81)

71. — İzmir Milletvekili Mehmet Turan Bayazıt'ın, Foça Belediye Başkanı hakkındaki yolsuzluk iddialarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/104) (1)

72. — Bursa Milletvekili Beytullah Mehmet Gazioğlu'nun, Bursa Büyükşehir Belediyesince gerçekleştirilecek büyük projelerin geciktirildiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/82)

73. — Bursa Milletvekili Beytullah Mehmet Gazioğlu'nun, 1988 yılı Mart ayında yapılan doçentlik yabancı dil sınavına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/83)

74. — Bursa Milletvekili Beytullah Mehmet Gazioğlu'nun, eğitim ve kültür faaliyetlerinde meydana geldiği iddia edilen gerilemenin nedenlerine ve bu konuda alınacak tedbirlere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/84)

75. — Bursa Milletvekili Beytullah Mehmet Gazioğlu'nun, üniversite öğrencilerine verilen burs ve kredilerin artırılmasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/85)

76. — Muğla Milletvekili Tufan Doğu'nun, fişleme ve güvenlik soruşturması nedeniyle işe alınmadıkları veya işten atıldıkları iddia edilen vatandaşların durumuna ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/105) (1)

77. — Muğla Milletvekili Tufan Doğu'nun, fişlenen yurttaş sayısına ve fiş

kayıtlarının iptali ile ilgili çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/106) (1)

78. — Ankara Milletvekili Rıza Yılmaz'ın, Aydınlıkevler Körler İlkokulunun yönetici kadrolarına yapılan atamalara ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/107) (1)

79. — Ankara Milletvekili Rıza Yılmaz'ın, Altındağ Belediye Meclisi eski üyelerinden biri lehine Ankara 3 üncü İdare Mahkemesince verilen kararın uygulanmadığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/119) (1)

80. — Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi'nin, Türk - İş Yapı Kooperatifince Ankara 100 üncü Yıl Sitesinde yaptırılan konut inşaatları için Sosyal Sigortalar Kurumunca müteahhit firmaya yapılan ödemeye ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/86)

81. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Diyarbakır İlinde 19 ve 20 Mart 1988 tarihlerinde gözaltına alınan kişilere emniyet mensuplarınca kötü muamelelerde bulunulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/120) (1)

82. — Adana Milletvekili Abdullah Sedat Doğan'ın, Adana Eğitim Araçları Merkezi Başkanının keyfi uygulamalar yaptığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/121) (1)

83. — Kırklareli Milletvekili İrfan Gürpınar'ın, Trakya Bölgesinde süne ile mücadelede geç kalındığı iddiasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/89)

84. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in Türk Kadınını Tanıtma ve Güçlendirme Vakfının bazı üyelerinin Bakanlığın Ankara Eğitim Şubesinde kurs gördükleri iddiasına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/91)

85. — İzmir Milletvekili K. Kemal Anadol'un, Boğaziçi Üniversitesine mensup bir grup öğrencinin dövülmesi nedeniyle 6.4.1988 tarihinde Ortaköy Karakoluna intikal eden olaya ve Karakol amirinin tutumuna ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/93)

86. — Manisa Milletvekili Hasan Zengin'in, bir dergide yer alan DELTA Deri Giyim Sanayi A.Ş. ile ilgili iddialara ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/94)

87. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan malların alımı için Sümerbank' la bir mutabakat imzalanıp imzalanmadığına ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/98)

88. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, 28 Nisan 1988 tarihinde İstanbul'da meydana gelen olaylardan sonra tutuklandığı iddia edilen öğrencilerden birinin akıbetine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/124) (1)

89. — Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi'nin, Ankara İli Ayaş İlçesinde Kimsesiz Çocukları Koruma Birliğine ait olan okulun bahçesinin imarından doğan ve anlaşma ile Belediyeye verilen arsa üzerinde özel bir kooperatif adına inşaat yaptırıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/99)

90. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, gençlik sorunlarına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/132) (1)

91. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Zonguldak Taşkömürü İşletmesine Yozgat İlinden getirtilen işsizlerin yerleştirildiği ve Karabük Demir - Çelik Fabrikalarına işçi alımından vazgeçildiği iddialarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/100)

92. — Artvin Milletvekili Hasan Ekinci'nin, Karadeniz Bakır İşletmeleri Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulu üyeliğine yapılan bir atamaya ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/108)

93. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğünde görevli bir genel müdür yardımcısı ile bir müdür muavininin sözleşmelerinin feshedilmesinin nedenine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/109)

94. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Eflani - Safranbolu yolunun tamir edilmemesini tenkit eden bir vatandaşın Karayolları 15 inci Bölge Şefliği görevlilerince dövüldüğü iddiasına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/110)

95. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Zonguldak İli Karabük İlçesinin ne zaman il yapılacağına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/111)

96. — Sinop Milletvekili Yaşar Topçu'nun, T.R.T. Genel Müdürünün atanmasından önce, T.R.T. Yüksek Kurulunun yaptığı toplantılara ve gösterdiği adaylara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/112)

97. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, 1976-1987 yılları arasında yurt dışına kaçırıldığı iddia edilen sermayeye ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/113)

98. — Manisa Milletvekili Hasan Zengin'in, Manisa İli Kula İlçesindeki Sandal Grubu içme suyu şebekesinin kontrol edilmeden hizmete açıldığı ve bazı köylerin su alamadığı iddiasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/114)

99. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Türkiye Taşkömürü Kurumu Amasra Müessese Müdürlüğüne 1988 yılı Haziran - Temmuz aylarında imtihansız personel alındığı iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/115)

100. — Hatay Milletvekili Turhan Hırfanoğlu'nun, Türkiye Ziraî Donatım Kurumu tarafından 1986 yılında çiftçi ve köylülere taksitle satılan traktörlerin adedine ve satış fiyatına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/116)

101. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, SEKA işçilerinin greve itildiği iddiasına ve işverence lokavt ilan edilmesinin gayesine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/117)

102. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul'un, Erzurum İli Şenkaya İlçesine bağlı Yoğurtçular ve Nişantaşı köyleri arasındaki mera davası ile ilgili mahkeme kararının infazı sırasında meydana gelen olayın sorumlularına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/118)

103. — Antalya Milletvekili İbrahim Demir'in, İstanbul Kallamış İlkokulunda okuyan kapıcı çocuklarına farklı muamele yapıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/122)

104. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, televizyonun yeni yayın dönemindeki programlarda T.B.M.M. ça-

lışmalarına yer verilmediği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/123)

7

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

× 1. — İdarî Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/490) (S. Sayısı : 96) Dağıtma tarihi : 14.10.1988)

× 2. — 3100 Sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunun ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/449) (S. Sayısı : 80) (Dağıtma tarihi : 7.8.1988)

× 3. — Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/472) (S. Sayısı : 86) (Dağıtma tarihi : 6.10.1988)

4. — Afyon Milletvekili Metin Balıbey'in, 12.3.1982 Tarih ve 3634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (2/67) (S. Sayısı : 88) (Dağıtma tarihi : 10.10.1988)

5. — Uygulama İmkânı Kalmamış Olan Kanunların Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/398) (S. Sayısı : 81) (Dağıtma tarihi : 11.10.1988)

× 6. — Türkiye Cumhuriyeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/420) (S. Sayısı : 92) (Dağıtma tarihi : 14.10.1988)

× 7. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adlî Yardımlaşma, Tanıma ve Tenfiz, Suçluların Geri Verilmesi ve Hükümlülerin Nakli Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/421) (S. Sayısı : 93) (Dağıtma tarihi : 14.10.1988)

8. — Niğde Milletvekili Haydar Özalp'in; 2534 Sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 30 uncu Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (2/90) (S. Sayısı : 97) (Dağıtma tarihi : 14.10.1988)

(×) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.

T. B. M. M. (S. Sayısı : 96)

İdarî Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/490)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü
Sayı : K. K. Gn. Md. 07/101-1676/04444

5.10.1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 4.10.1988 tarihinde kararlaştırılan «İdarî Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Komisyonlarda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GEREKÇE

Bürokratik usul ve işlemlerin kırtasiyeciliği artırdığı, kamu hizmetlerini aksattığı, işlerin zamanında görülmesini engellediği ve vatandaşlara gereksiz külfetler yüklediği görülerek, bu engellerin tespiti ile çarelerinin bulunmasına gayret sarfedilmiştir.

Zaman ve kaynak israfının önlenmesi, beyanın yeterli sayılması, işlemlerin tek kuruluş içinde tamamlanması, hizmetin en iyi şekilde yürütülmesinin temini ve görev - yetki dağılımının günün ihtiyaçlarına göre yeniden organize edilmesini sağlamak maksadıyla, İdarî usul ve işlemlerin yeniden düzenlenmesine ilişkin 2977 sayılı Yetki Kanunu çıkarılmıştır.

Bu Kanuna istinaden tanzim olunan bir dizi kanun hükmünde kararname ile; trafik, nüfus, pasaport, tapu, veraset, özellikle evlenme gibi çeşitli konularda reform niteliğinde yeni düzenlemelere gidilmek suretiyle, gittikçe girift hale gelmiş bulunan vatandaş ve Devlet ile kamu kuruluşları arasındaki ilişkilere basitlik getirilmeye çalışmış ise de, bürokratik engeller taşıyan mevzuatın çok ve dağınık

olması sebebiyle kurtasiyeciliğin tamamen önünün alınması mümkün olamamıştır.

Nitekim, gerek mevzuatın önceden öngörülemeyecek derecede çok oluşu ve gerekse İdarî usul ve işlemlerle ilgili bürokratlik yükün azaltılması için yapılan çalışmaların devamlılık arz etmesi sebebiyle, 2977 sayılı Kanunun yetki süresinin; 3207 sayılı Kanunla 8 Ağustos 1985 tarihinden itibaren bir yıl, 3296 sayılı Kanunla da 8 Ağustos 1986 tarihinden geçerli olmak üzere iki yıl daha uzatılması gerekmiştir.

Takdir olunacağı üzere, halen yürürlükte olan binlerce kanunda yer alan hükümlerin uygulamada husule getirdiği bürokratik engellerin kaldırılarak bunların sadeleştirilmesi suretiyle belirli bir sisteme oturtulması, uzun bir araştırmaya ve büyük ölçüde uygulama sonuçlarının izlenmesine bağlı bulunan bir keyfiyettir.

Bu sebeplerle, süresi 8 Ağustos 1988 tarihinde sona eren Yetki Kanunu ile aynı mahiyette olmak üzere bu Kanun Tasarısı hazırlanmıştır.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Anayasa Komisyonu
Esas No. : 1/490 *11.10.1988*
Karar No. : 10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza 6.10.1988 tarihinde Komisyonumuza gönderilen İdarî Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısı Komisyonumuzun 11.10.1988 tarihli toplantısında, Devlet Bakanı Adnan Kahveci'nin de bulunmasıyla incelenmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelere geçilmeden önce madde gerekçelerinin bulunmadığı yolunda ileri sürülen itiraz, işbu tasarı ile getirilen maddelerin daha önce 2.2.1984 tarihinde kabul edilen 2977 sayılı Kanun maddelerinin aynısı olduğu ve yetki süresinin uzatılması için getirilen 30.5.1985 tarihinde kabul edilen 3207 ile 3.6.1986 tarihinde kabul edilen 3296 sayılı kanunların güncelliğini koruduğu bunun yanı sıra tasarının maddelerinin de gayet açık biçimde kaleme alındığı görüldüğünden ve bu şekilde Komisyonca kabul edilerek tasarının tümü üzerindeki görüşmelere başlanması kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlandıktan sonra, maddelerinin görüşülmesi de kabul edilmiştir.

Komisyonumuz tasarının 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı maddelerini aynen kabul etmiştir.

Raporumuz, Anayasanın 91 inci maddesinin 8 inci fıkrasına uygun olarak Genel Kurulda öncelikle görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Kâmil Coşkunoğlu
Ankara Milletvekili

Sözcü
Ünal Yaşar
Gaziantep Milletvekili

Kâtip
Mehmet Zeki Uzun
Tokat Milletvekili

Üye
Mehmet Sezai Pekuslu
Ankara Milletvekili

Üye
Bahattin Çaloğlu
Artvin Milletvekili

Üye
Mehmet Pürdeloğlu
Hatay Milletvekili

Üye
Ekin Dikmen
İçel Milletvekili
(Karşı oy yazımız eklidir)

Üye
Abdullah Baştürk
İstanbul Milletvekili
(Karşı oy yazımız eklidir)

Üye
Reşit Ülker
İstanbul Milletvekili

Üye
M Turan Bayazıt
İzmir Milletvekili
(Karşı oy yazım eklidir muhalifim)

Üye
Ülkü Söylemezoğlu
Kahramanmaraş Milletvekili

Üye
Ali Pınarbaşı
Konya Milletvekili

Üye
Metin Emiroğlu
Malatya Milletvekili

Üye
Ahmet Neidim
Sakarya Milletvekili
(Muhalefet Şerhim Eklidir)

Üye
Özer Gürbüz
Sinop Milletvekili
(Tümüne karşıyım gerekçesi eklidir)

Üye
Bahri Karakeçili
Şanlıurfa Milletvekili

Üye
Ahmet Avcı
Uşak Milletvekili

Üye
Güneş Müftüoğlu
Zonguldak Milletvekili
(Muhalefet Şerhim Eklidir)

AYKIRILIK GEREKÇEMİZ

İdarî usul ve işlemlerin yeniden düzenlenmesi için TBMM'mizce Hükümete daha önce toplam 4,5 yıllık yetki veren üç yetki kanunu çıkarılmıştır. Bu süre yeniden düzenleme için yeterli ve hatta fazla bir süredir. Yeni Yetki Kanunu Tasarısı Genel Gerekçesinde de Anayasanın aradığı, yetki isteme nedenleri yoktur. Yasa ile yapılamayacak herhangi bir düzenleme isteği de yoktur.

Tasarı, Hükümetin Meclisten yasa çıkartarak değil, kanun kuvvetinde kararnamelerle ülkeyi yönetme istek ve alışkanlığının bir devamıdır. Bu nedenlerle Tasarının tümüne kaşıyız.

11.10.1988

Özer Gürbüz
Sinop

Abdullah Baştürk
İstanbul

Ekin Dikmen
İçel

Turan Bayazıt
İzmir

MUHALEFET ŞERHİ

Kanun hükmünde kararnameler, yasama yetkilerini kısıtladığından tasarının tümüne muhalifiz.

11.10.1988

Güneş Müftüoğlu
Zonguldak

Ahmet Neidim
Sakarya

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

İdarî Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısı

Amaç

MADDE 1. — Kamu hizmetlerinin süratli, düzenli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülebilmesi için aşağıda belirtilen çerçeve içinde Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler;

Kişilerin kamu kurum ve kuruluşlarıyla kamu kurum ve kuruluşlarının da birbirleriyle olan ilişkilerini kolaylaştırmak maksadıyla bu konuları düzenleyen idarî usul ve işlemlerin yeniden düzenlenmesi için ihtiyaca cevap vermeyen kanunların veya bazı hükümlerinin kaldırılmasını veya değiştirilmesini kapsar.

İlkeler

MADDE 3. — Bakanlar Kurulu bu Kanuna göre verilen yetkiyi kullanırken aşağıdaki ilkeleri göz önünde bulundurur.

a) Zaman ve kaynak kaybının önlenmesi,

b) Beyanın yeterli sayılması; ancak, zorunlu durumlarda belgeleme yoluna gidilmesi,

c) İşlemlerin tek kuruluş içinde tamamlanması, buna imkân olmadığı takdirde görevli kurum ve kuruluşlar arasında işbirliğinin ve koordinasyonun sağlanması,

d) Görev ve yetki dağıtımının hizmetin en iyi yapılabileceği şekilde yeniden düzenlenmesi.

Yetki Süresi

MADDE 4. — Bakanlar Kuruluna verilen yetki, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl için geçerlidir. Bakanlar Kurulu bu süre içinde birden çok kanun hükmünde kararname çıkarabilir.

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

İdarî Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu Tasarısı

Amaç

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kapsam

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İlkeler

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yetki Süresi

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 5. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 6. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

4 . 10 . 1988

Başbakan
T. Özal

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı
İ. K. Erdem

Devlet Bakanı
K. Oksay

Devlet Bakanı
A. Tenekeci

Devlet Bakanı
K. İnan

Devlet Bakanı
A. Bozer

Devlet Bakanı
Y. B. Özal

Devlet Bakanı
A. Kahveci

Devlet Bakanı
M. Yazar

Devlet Bakanı
C. Çiçek

Adalet Bakanı
M. Topaç

Millî Savunma Bakanı
E. Vuralhan

İçişleri Bakanı
M. Kalemli

Dışişleri Bakanı
A. M. Yılmaz

Maliye ve Gümrük Bakanı
A. K. Alptemoçin

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı
H. C. Güzel

Bayındırlık ve İskân Bakanı
İ. S. Giray

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
N. Kitapçı

Ulaştırma Bakanı
E. Pakdemirli

Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı
H. H. Doğan

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
İ. Aykut

Sanayi ve Ticaret Bakanı
Ş. Yürür

Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı
F. Kurt

Kültür ve Turizm Bakanı
M. T. Titiz

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.